

The background of the cover is a stylized world map. The landmasses are rendered in a bright yellow color, while the oceans are a deep red. The map is centered on the Atlantic Ocean, with North and South America on the left and Europe and Africa on the right. The map has a slightly textured, almost hand-drawn appearance.

Norsk utenrikspolitisk bibliografi (1905–2005)

ved Andreas Løvold & Halvard Leira

Norsk
utenrikspolitisk bibliografi
(1905–2005)
Versjon 1.3.1 (des. 06)
ved Andreas Løvold & Halvard Leira¹

<i>Introduksjon.....</i>	<i>3</i>
<i>1. Utenrikspolitisk historie</i>	<i>4</i>
<i>2. Generell norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk</i>	<i>9</i>
<i>3. Norsk utenriks- og sikkerhetspolitisk tenkning: Ideologi og småstatsstrategi</i>	<i>13</i>
<i>4. Utenrikspolitiske institusjoner og beslutningspraksiser</i>	<i>16</i>
<i>5. Sikkerhetspolitiske relasjoner: NATO, USA, Sovjet/Russland, Europa og Norden</i>	<i>25</i>
<i>6. Multilaterale relasjoner: FN og internasjonale militære oppdrag</i>	<i>36</i>
<i>7. Regionale relasjoner: Europa og Norden.....</i>	<i>38</i>
<i>8. Bilaterale relasjoner: Verden.....</i>	<i>43</i>
<i>9. Utenriksøkonomiske relasjoner: Ressurser, handel og finans</i>	<i>44</i>
<i>10. Sørpolitiske relasjoner: Bistand, fred, demokrati og menneskerettigheter</i>	<i>49</i>
<i>11. Memoarer, intervjuer og biografier</i>	<i>55</i>
<i>12. Bibliografier og annen forskningslitteratur</i>	<i>57</i>

¹ Kommentarer tas imot med takk, på mail: hl@nupi.no

Introduksjon

Det første utkastet til denne bibliografien ble utarbeidet av Andreas Løvold på oppdrag fra NUPI i januar 2004. Han har ansvaret for den første samlingen av titler, den tematiske organiseringen og de fleste annoteringene. Etter at han gikk inn i utenriksstjensten høsten 2004 har ansvaret for videreutvikling og oppdateringer ligget hos Halvard Leira.

Hensikten med en bibliografi som denne er å gjøre det enklere for forskere og andre interesserte å lete fram relevante kilder og tekster om norsk utenrikspolitikk. I den grad de to kategoriene kan skilles fra hverandre, har vi hatt sterkere fokus på tekster som presenterer, diskuterer og analyserer utenrikspolitikken enn tekster som griper direkte inn i utenrikspolitikken. Det vil imidlertid også finnes en del rene politiske innspill, og en rekke bidrag som både er av politisk og faglig karakter. Det er ikke noe mål å være heldekkende, men heller å gi en første grundig innføring, som så kan benyttes til videre leting. Utvalget er basert på skjønn, men takket være gode kolleger i den norske forskningsverden ikke utelukkende vårt eget skjønn. Som alle utvalg bærer dette utvalget med seg spor etter forfatterens egen spesialkompetanse. Vi vet for eksempel at foreliggende versjon er sterkere på sikkerhetspolitikk enn sørpolitikk/bistandspolitikk. Vi tar uansett med stor glede imot tilbakemeldinger og begrunnede forslag til titler som bør inn (eller fjernes). Sentrale kriterier for å ta inn en tittel er for eksempel om den har vært/er sentral innen en del av fagetfeltet, om den bringer nye teoretiske perspektiver på kjent empiri eller om den legger fram ny empiri.

Temaet er altså norsk utenrikspolitikk, og vi dekker titler både av nordmenn og andre, på forskjellige språk. Vi dekker derimot ikke alt nordmenn har skrevet om utenrikspolitikk/internasjonalt politikk generelt. Bibliografien er nødvendigvis ikke endelig. Offentlige kilder som stortingsmeldinger, NOU-rapporter og internt informasjonsmaterieill i departementene (*UD-informasjonen*, *FD-informasjonen*), samt sentrale stortingsdebatter er ikke tatt med i denne omgang. Følgende tidsskrifter er gjennomlest fra perm til perm tom. årgangen 2005: *Samtiden*, *Internasjonal Politikk*, *Cooperation and Conflict* – kanskje de mest sentrale hva angår utenrikspolitiske problemstillinger. Andre tidsskrifter som *Ukens Revy*, *Le Nord*, *The Norseman*, *Bistandsaktuell*, *Kontakt*, *Tidens Ekko*, *Minerva kvartalskrift*, *Forum for utviklingsstudier*, *Mennesker og rettigheter*, *Syn og Segn*, *Historisk Tidsskrift*, *Nytt Norsk Tidsskrift*, *Tidsskrift for Samfunnsforskning*, *Statsvitenskapelig Tidsskrift*, *Sosiologi i dag* og *Norsk Militært Tidsskrift* er kun behandlet sporadisk, og litt vilkårlig. Aviser, med unntak av helt sentrale artikler, er holdt utenfor. Under tvil. Begrunnelsen ligger i den vilkårlighet som, gitt tidsmangel og oversiktighet, må oppstå. En rekke hovedoppgaver er dessuten tatt med, gitt deres evne til å dekke ofte oversette emner. Derimot vet vi at det finnes huller i form av redigerte bøker og ikke minst kapitler i redigerte verk, som ofte ikke dukker opp i biblioteks- og databasesøk.

Hva angår tidsskriftene bør et interessant forhold spesielt nevnes: Nemlig de tematiske skiftene som har oppstått i kjølvannet av redaksjonskifter. Nye forskere og problemstillinger har banet seg frem, relativt sett, ganske samlet. *Samtiden*, for eksempel, var et ledende debattskrift for norsk utenrikspolitikk i mellomkrigstiden og etterkrigstiden, med ledende utenrikspolitikere som faste bidragsytere. Dette er ikke tilfellet lenger i dag. *Internasjonal Politikk* og *Cooperation and Conflict* fungerer også veldig godt som spill for tidsånden. Der man på 1960- og 70-tallet viet stor plass til temaer som Nordisk samarbeid, sikkerhetspolitiske spørsmål og nedrustning beveget man seg mer over til spredte temaer på 1980-tallet som olje- og gass, menneskerettigheter og den tredje verden. 1990-tallet indikerer dessuten, med all tydelighet, at Norge er blitt marginalisert, også i faglig forstand, gjennom sitt utenforskap i forhold til den stadig voksende integrasjonslitteraturen.

Spesielt er rapporter og notater fra følgende institutter tatt med: *Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)*, *Institutt for forsvarsstudier (IFS)*, *Fridtjof Nansen Institutt (FNI)*, *Advanced Research on the Europeanisation of the Nation-State (ARENA)*, *Institutt for fredsforskning (PRIO)*, *Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)*, *Christian Michelsens Institutt (CMI)* og *Atlanterbavskomiteen (DNAK)*. Deler av dette materialet finner man dessuten på instituttenes hjemmesider (finnes på fellessiden: <http://www.ninfo.no>). Hva angår mer rene forsvarspolitiske problemstillinger, se mer: <http://www.mil.no> og <http://www.sikkerhetspolitikk.no>. I tillegg til dette, ligger mye offentlig materiale tilgjengelig her: <http://www.odin.dep.no> og <http://www.stortinget.no>. Det bør også fremheves at NUPI ga jevnlig ut *Norsk Utenrikspolitiks Årbok* i perioden 1973–1992. Flere av artiklene herifra er tatt med i denne bibliografien, men ikke alle. Grunnen til dette skyldes at flesteparten av disse, enten er å finne som artikler i *Internasjonal Politikk* eller som *NUPI-rapporter* og *NUPI-notater*.

Denne bibliografien er annotert. Det har fått tre følger. For det første er bibliografien tematisert i 12 ulike kategorier. Kategorisering er som kjent vanskelig. Som regel overlapper en artikkel eller bok flere slike kategorier. Det er ikke til å unngå. For det andre er de mest sentrale verkene for hver kategori plassert øverst. Deretter følger de enkelte bidrag alfabetisk, ukommentert. For det tredje er de mest sentrale bidragene kommentert. Som en del av dette arbeidet, er også en rekke bokanmeldelser lagt inn. Denne delen av arbeidet er ikke fullstendig, kun vilkårlig. Bare de viktigste verkene er tatt med.

Nils Ørvik utarbeidet allerede i 1968 og 1973 to utenrikspolitiske biografier. Den sikkerhetspolitiske orienteringen er spesielt til stede i det første bindet. Ørvik gjorde et grundig arbeid, men overså dessverre en god del artikler om

utenrikspolitiske idéer- og tenkning. Dessuten, gitt tidsperioden han skrev i, spilte utenrikspolitiske temaer som økonomi og sørpolitikk kun en marginal rolle. Følgelig er mye av Ørviks funn også med i den foreliggende bibliografien. Med ett unntak: Forsvarspolitiske temaer. Kun mer generelle sikkerhetspolitiske temaer og i en viss grad forsvarshistoriske emner er blitt inkludert i det foreliggende arbeidet. I bibliografiens siste kategori, nevnes dessuten en rekke andre bibliografier laget for mer spesifikke emner. Det bør endelig nevnes at *miljøpolitikk* er holdt utenfor.

Til sist en teknisk note. Bibliografien vil etter planen oppdateres jevnlig. Av de tre tallene som angir versjonsnummer indikerer endring i det første en større endring i bibliografiens organisering, annotering eller stofftilfang. Endring i det andre tallet indikerer en oppdatering av stofftilfang mens endring i det tredje tallet indikerer mindre tekniske/stilistiske endringer.

1. Utenrikspolitisk historie

- Norsk Utenrikspolitikks historie. Følgende bør en merke seg: Ristes bok er en historisk oppsummering av hele prosjektet. Fures bok skiller seg ut som det klart mest ambisiøse bidraget i serien, i samfunnsteoretisk forstand. Hans bruk av teoretikere som Elias, Mauss og Aron underbygger dette. Eriksen og Pharos bok er spesielt spennende å lese som en beslutningsteoretisk studie, ettersom et av deres hovedfunn er den ikke ubetydelige rollen Stortingets utenrikskomité- og utvidete utenrikskomité har spilt gjennom å opprettholde konsensus i utenrikspolitikken. Tamnes bok har spesielt fått mye oppmerksomhet, takket være den såkalte ”boken i boken” – en lang del som omhandler norsk sørpolitikk.

Riste, Olav (2001 – ny versjon 2005) *Norway's Foreign Relations – a History*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Nils Morten Udgaard (2002) *Internasjonal Politikk* (1): 101–110. Se også spesielt: Olav Riste (1995) ”Forord” i Tore Bjørgo, Øystein Rian & Alf Kaartvedt (1995) *Selvstendighet og Union. Fra middelalderen til 1905. Norsk Utenrikspolitikks historie, bind 1*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bjørgo, Tore, Øystein **Rian** & Alf **Kaartvedt** (1995) *Selvstendighet og Union. Fra middelalderen til 1905. Norsk Utenrikspolitikks historie, bind 1*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (1995) *Internasjonal Politikk* 53(4): 559–563.

Berg, Roald (1995) *Norge på egen hånd 1905–1920. Norsk Utenrikspolitikks Historie, bind 2*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (1995) *Internasjonal Politikk* 53(4): 559–563; Replik fra Roald Berg (1996) ”Å lese før man skriver”, *Internasjonal Politikk* 54(2): 269–272.

Fure, Odd-Bjørn (1996) *Mellomkrigstid 1920–1940. Norsk utenrikspolitikks historie, bind 3*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Fredrik Fagertun (1997) ”Utenrikspolitisk mangfold mellom krigene”, *Internasjonal Politikk* 55(1): 161–167; Torbjørn Knutsen (1997) ”Habitus og handlingsrom”, *Nytt Norsk Tidsskrift* 14(2): 192–199; Iver B. Neumann (1997) ”Med høy moralsk fane og kremmerskreppe. Utenrikspolitikk og nasjonalisme i mellomkrigstiden”, *Stat og Styring* (4): 31–37.

Sverdrup, Jacob (1996) *Inn i Storpolitikken 1940–1949. Norsk Utenrikspolitikks historie, bind 4*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Leiv Mjeldheim (1997) ”Den krokete lina i norsk tryggingpolitikk 1940–1949”, *Internasjonal Politikk* 55(1): 168–171; Iver B. Neumann (1998) ”Pensjonistenes historie”, *Stat og Styring* (4): 70–75.

Eriksen, Knut Einar & Helge Ø. **Pharo** (1997) *Kald krig og internasjonalisering 1949–65. Norsk Utenrikspolitikks historie, bind 5*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (1998) ”Maktens historie”, *Stat og Styring* (5): 38–44; Olav Njølstad (1998) ”Hallvard Langes saga”, *Internasjonal Politikk* 56(4): 609–625.

Tamnes, Rolf (1997) *Oljealder. Norsk Utenrikspolitikks historie, bind 6*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelser, se: Hans Otto Frøland (1998) ”Spenninger, dilemmaer og paradokser”, *Internasjonal Politikk* 56(4): 626–634; Iver B. Neumann (1998) ”Nord og sør for Europa”, *Stat og Styring* (6): 34–38; Nils Morten Udgaard (1999) ”Norge: verdenssamfunnets ’nullskatteyer?’”, *Aftenposten* 5/1.

- For anmeldelser av hele verket:

Fra historikermiljøet:

Førland, Tor Egil (1999) ”En empirisk bauta, et intellektuelt gjesp. Kritisk blikk på Norsk utenrikspolitikks historie 1–6”, *Historisk Tidsskrift* 78(2): 214–236.

Lundestad, Geir (1999) ”Lange linjer i norsk utenrikspolitikk”, *Internasjonal Politikk* 57(2): 271–294.

Fra det samfunnsvitenskapelige og utenrikspolitiske miljøet:

Neumann, Iver B. (1999) *Norsk utenrikspolitikk – en kritikk*. Nupi Notat 596. Oslo: Nupi.

- Lenge var Ørviks omfattende sikkerhetspolitiske studie den ledende boken om norsk utenrikspolitikk i mellomkrigstiden. Den omhandler i første rekke strategiske og militære spørsmål som nøytralitetspolitikk, men også

Norges rolle i Folkeforbundet – og ikke minst de ledende utenrikspolitikere – Koht, Mowinckel og Hambro – og deres idéer, gis bred dekning.

Ørvik, Nils (1960–1961) *Sikkerhetspolitikken 1920–1939. Fra forhistorien til 9. april 1940. Bind 1 Solidaritet eller nøytralitet? Bind 2 Vern eller vakt*. Oslo: Johan Grundt Tanum For anmeldelse, se: Arne Haugan (1961) ”Pasifistisk sikkerhetspolitikk”, *Norsk militært tidsskrift*: 505–516.

- Andre sentrale historie- og oversiktsverk, som også omhandler utenrikspolitiske problemstillinger:

Kjeldstadli, Knut (1994) *Et splittet samfunn 1905-35. Aschehougs Norgeshistorie, bind 10*. Oslo: Aschehoug.

Lange, Even (1998) *Samling om felles mål 1935–1970, Aschehougs Norgeshistorie, bind 11*. Oslo: Aschehoug. For anmeldelse, se: Einar Lie (1999) ”Norgeshistorier i enhet og mangfold”, *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 40(2): 252–270.

Benum, Edgeir (1998) *Overflod og fremtidsfrykt. Aschehougs Norgeshistorie, bind 12*. Oslo: Aschehoug. For anmeldelse, se: Einar Lie (1999) ”Norgeshistorier i enhet og mangfold”, *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 40(2): 252–270.

Fuglum, Per (1978) *Norge i støpeskjeen 1884–1920. Cappelen Norgeshistorie, bind 12*. Oslo: Cappelen.

Bull, Edv. d. y. (1979) *Klassekamp og fellesskap 1920–1945. Cappelen Norgeshistorie, bind 13*. Oslo: Cappelen.

Bull, Edv. d. y. (1979) *Norge i Den Rike Verden. Tiden etter 1945. Cappelen Norgeshistorie, bind 14*. Oslo: Cappelen.

Furre, Berge (1991) *Vårt hundreår. Norsk historie 1905–1990*. Oslo: Samlaget.

Bergsgård, Arne (1958) *Frå 17. mai til 9. april. Norsk historie 1814–1940*. Oslo: Samlaget

- Ved Institutt for forsvarsstudier er norsk forsvarshistorie nylig fullført:

Ersland, Geir Atle & Terje **Holm** (2000) *Krigsmakt og kongemakt. Norsk Forsvarshistorie, bind 1*. Bergen: Eide Forlag.

Berg, Roald (2001) *Profesjon – union – nasjon: 1814–1905. Norsk Forsvarshistorie, bind 2*. Bergen: Eide.

Hobson, Rolf & Tom **Kristiansen** (2001) *Total krig, nøytralitet og politisk splittelse 1905–1940. Norsk Forsvarshistorie, bind 3*. Bergen: Eide.

Skogrand, Kjetil (2004) *Alliert i krig og fred 1940-1970. Norsk Forsvarshistorie, bind 4*. Bergen: Eide.

Børresen, Jacob, Gullow Gjeseth & Rolf Tamnes (2004) *Allianseforsvar i endring 1970-2000. Norsk Forsvarshistorie, bind 5*. Bergen: Eide.

- Pga. sine internasjonale kontakter og relasjoner er Arbeiderbevegelsen og Arbeiderpartiet spesielt spennende i utenrikspolitisk sammenheng. Blant de mest relevante verkene:

Maurseth, Per (1987) *Gjennom kriser til makt 1920–1935. Arbeiderbevegelsens historie i Norge, bind 3*. Oslo: Tiden.

Pryser, Tore (1988) *Klassen og nasjonen 1935–1946. Arbeiderbevegelsens historie i Norge, bind 4*. Oslo: Tiden.

Bergh, Trond (1987) *Storbetstid 1945–1965. Arbeiderbevegelsens historie i Norge, bind 5*. Oslo: Tiden

Nyhamar, Jostein (1990) *Nye utfordringer 1965–1990. Arbeiderbevegelsens historie i Norge, bind 6*. Oslo: Tiden.

Halvorsen, Terje (2003) *Partiets Salt. AUFs historie*. Oslo: Pax.

- Følgende verker vektlegger – i større grad enn overstående – idéhistoriske trekk ved moderne norsk utenrikspolitikk.

Dahl, Hans Fredrik (2001) *De store ideologienes tid 1914–1955. Norsk idéhistorie, bind 5*. Oslo: Aschehoug.

Eriksen, Trond Berg, Andreas Hompland & Eivind Tjønneland (2003) *Et lite land i verden. Norsk idéhistorie, bind 6*. Oslo: Aschehoug.

Dahl, Hans Fredrik & Arne Martin **Klausen** (red.) (1982–1984) *Det Moderne Norge, 7 bind*. Oslo: Gyldendal.

- 2. verdenskrig inntar fortsatt en meget spesiell plass i moderne norsk historie, også som en skjelsettende utenrikspolitisk hendelse, pga. den sikkerhetspolitiske overgangen som fulgte, fra nøytralitetspolitikk til alliansepolitikk. De mest siterte verkene er disse:

Dahl, Hans Fredrik (red.) (1974) *Krigen i Norge*. Oslo: Pax.

Dahl, Hans Fredrik m.fl. (red.) (1995) *Norsk krigsleksikon*. Oslo: Cappelen.

Paulsen, Helge (red.) (1968) *Norge og den 2. verdenskrig. Mellom nøytrale og allierte*. Oslo: Universitetsforlaget.

Paulsen, Helge (red.) (1969) *Norge og den 2. verdenskrig, 1940: Fra nøytral til okkupert*. Oslo: Universitetsforlaget.

Riste Olav, Johs. **Andenæs** & Magne **Skodvin** (1966, 1996) *Norway and the Second World War*. Oslo: Aschehoug

Riste Olav & Berit **Nøkleby** (1970, 1999) *Norway 1940–1945*. Oslo: Tano.

Riste, Olav (1973, 1995) *“London-regjeringa”. Norge i krigsalliansen 1940–1945. 1940–1942: Provetid, bind 1*. Oslo: Det Norske Samlaget

- Riste**, Olav (1979, 1995) *"London-regjeringa". Norge i krigsalliansen 1940–1945. 1942–1945: Veggen Heim, bind 2*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Ruge**, Otto (1995 [1946–1947]) *Krigens dagbok. Annen verdenskrig i tekst og bilder, 5 bind*. Oslo: Librarte.
- Ruge**, Otto (1989, [red. Olav Riste]) *Felttoget. General Otto Ruges erindringer fra kampene april-juni 1940*. Oslo: Aschehoug.
- Skodvin**, Magne (red.) (1984–1987) *Norge i krig. Fremmedåk og fribetskamp 1940–1945, 8 bind*. Oslo: Aschehoug.
- Skodvin**, Magne (1991) *Norsk historie 1939–1945. Krig og okkupasjon*. Oslo: Det Norske Samlaget.

- Blant mer spesifikke historiske temaer, skiller særlig politikere og akademikere fra mellomkrigstiden seg ut som både gode og iherdige skribenter: Hambro, Ræstad, Koht, Lange og Castberg. En person man bør merke seg er tidligere riksantikvar Reidar Omang, som skrev flere sentrale verker om det institusjonelle apparatet som utenrikspolitikken etter hvert skapte, spesielt hva angår diplomatiet. Mesteparten av hans arbeid er derfor plassert i kategori 4.

- Agøy**, Nils Ivar (2001) "Den skall komma att öka våra unionella svårigheter" – Norge, Sverige og Fredskonferansen i Haag 1899. Paper. Høgskolen i Telemark.
- Alstad**, Bjørn (red.) (1969, 1993) *Norge og verden. Norske meninger, bind 1*. Oslo: Sigma.
- Andersen**, Roy (1996) *Den militære opprustningens betydning for utfallet av unionskonflikten mellom Norge og Sverige 1892–1905*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Andersen**, Roy (1998) "Opprustning og unionsstrid. Forvarets betydning 1892–1905", *Forsvarsstudier* No.4/1998. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Angell**, H. (1906) *Norges krigshistorie (Landkrigene)*. Kristiania: Grøndahl & Sønns forlag.
- Bangstad**, O. J. (1948) "Nordisk forsvarsforbund", *Samtiden* 57: 528–537.
- Berg**, Roald (1983) "Det land vi venter hjelp af...": *Norge og stormaktene 1905–1908. En holdningsanalyse*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Berg**, Roald (1985) "Det land vi venter hjelp af. England som Norges beskytter 1905–1908" i *Forsvarsstudier IV*. Årbok for Forsvarshistorisk forskingssenter. Oslo: Forvarets Høgskole.
- Berg**, Rolf (1997) "Nordisk samarbeid 1914–1918", *IFS-info* No.4/1997. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Bergh**, Trond & Knut Einar **Eriksen** (1998) *Den Hemmelige Krigen. Overvåking i Norge 1914–1997, 2 bind*. Oslo: Cappelen Akademisk.
- Bergsgård**, Arne (1947) "Utenrikspolitikken til april 1940" i *Innstillingen fra Undersøkelleskommissjonen av 1945, 5 bind*. Oslo: Aschehoug.
- Berggrav**, Jørgen (1996) "Forvarets rolle i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk etter 1949" i Arne Olav Brundtland (red.) *Finske og norske forsvar. Alltid for samme formål – alltid med ulike kurs? Seminarrapport*. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt (67–88).
- Blidberg**, Kersti (1987) "Just Good Friends: Nordic Social Democracy and Security Policy 1945–50", *Forsvarsstudier* No.5/1987. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Blom**, Ida (1960) *Grønlandsaken belyst gjennom norske regjerings- og opposisjonspresse 1930–33*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Blom**, Ida (1973) *Kampen om Eirik Raudes land: Pressgruppedpolitikk i Grønlandsspørsmålet 1921–1931*. Oslo: Gyldendal.
- Brinchmann**, Christopher (1908) *Integritetstraktaten. Dens forløber, Historie og Indbold*.
- Brøgger**, A. W. (1933a) *Haag*. Oslo: Aschehoug
- Brøgger**, A. W. (1933b) *Dommen i Haag*. Oslo: Aschehoug.
- Bull**, Edv. d.e. (1917) "Norges utenrikspolitikk under verdenskrigen", *Samtiden* 28: 194–200.
- Bull**, Edvard Hagerup (1919) "Norge i krigsaarene", *Nordmandsforbundet*: 249–281
- Butkov**, Mikhail V. (1992) *KGB i Norge – det siste kapittel*. Oslo: Tiden.
- Castberg**, Frede (1924) *Østgrønlandsavtalen*. Kristiania: Cappelen.
- Castberg**, Frede (1925) *Mellempolkelig rettspleie. Forelesninger holdt ved Det norske nobelinstitutt*. Oslo: Cappelen.
- Castberg**, Frede (1928) *Rettsstenkning og fredspolitikk. To avhandlinger*. Oslo: Cappelen.
- Castberg**, Frede (1945) *Folkeforbundets nederlag*. Oslo: Land og kirke.
- Castberg**, Frede (1950) *Utredninger om folkerettsspørsmål 1922–1941*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Castberg**, Frede (1952) *Utredninger om folkerettsspørsmål 1942–1951 og om inngåelse av traktater 1930–1951*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Castberg**, Frede (1958) *Norge som nøytral stat inntil 9. april 1940*. Universitetsforlagets kronikktjeneste No. 40.
- Castberg**, Frede (1971) *Minner om politikk og vitenskap fra årene 1900–1970*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Castberg**, Johan (1917) "Verdenskrigen og de smaa stater", *Samtiden* 28: 201–214.
- Castberg**, Johan (1917) "Demokratiets fred", *Samtiden* 28: 366–378.
- Castberg**, Johan (1919) *Nationernes forbund og den norske delegations konferanser i Paris*.
- Colban**, Erik (1952) *Femti år*. Oslo: Aschehoug.
- Colban**, Erik (1956) "Utenrikspolitisk resymé", *Samtiden* 65: 285–295.

- Egeland**, John Olav (1923) ”Skibsfartens stilling før krigen og nu”, *Samtiden* 34: 396–402.
- Fonn**, Birgitte Kjos & Vebjørn Elvebakk (2003) *Med verden som bakteppe: Historien om gründerperioden ved NUPI 1959–69*. Oslo: NUPI.
- Friis**, Jakob (1916) ”Krigen og forholdet mellem den indre og den ydre politikk”, *Samtiden* 27: 605–612.
- Frey**, Marc (2000) ”The Neutrals and World War One” *Forsvarsstudier* No.3/2000. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Galtung**, Ingegerd (1983a) ”Fellesdiplomati og konsulatsaken 1814–1905” i Ingegerd Galtung & Alf R. Bjerke (red.) *Fra diplomatiets verden*. Oslo: Atheneum (16–24).
- Godø**, Reidar (1989) ”Forsvarets ledelse fra union til allianse. En fremstilling av norsk forsvarspolitik 1885–1985”, *Forsvarsstudier* No.1/1989. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Grøndahl**, Jens Erik (1996) *Portugalsaken. Norge og Portugals kolonipolitikk 1961–1974*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hals**, Harald (1983) ”Utenriksminister Løvlands syn på Sverige og svenskene etter avslutningen av Integritetstraktaten. Et aktstykke”, *Historisk Tidsskrift* 62(1): 46–59.
- Hambro**, C. J. (1921) ”Norge og Grønland”, *Ukens Revy*: 1205–1207, 1233–1236.
- Hambro**, C. J. (1921) ”Traktatforhandlingene”, *Ukens Revy*: 729–734.
- Hambro**, C. J. (1924) ”Grønlandsspørsmålet”, *Ukens Revy*: 57–64, 86–91, 113–117, 141–146, 169–176.
- Hambro**, C. J. (1927) ”Norsk politikk – Traktatpolitikk”, *Ukens Revy*: 1–7, 29–36, 85–91.
- Hambro**, C. J. (1931) *Folkeforbundet og dets arbeide*. Oslo: Aschehoug.
- Hambro**, C. J. (1934) ”Folkeforbundet i dag”, *Nordisk Tidsskrift för vetenskap, konst och industri* 10: 73–84.
- Hambro**, C. J. (1937) ”Folkeforbundet og freden”, *Samtiden* 48: 353–358.
- Hambro**, C. J. (1938) ”The Northern Countries at the League”, *Læ Nord* 1: 351–356.
- Hambro**, C. J. (1958) *Under den første verdenskrig*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag.
- Hambro**, Edvard (1938) *Norge og Folkeforbundet*. Oslo: Johan Grundt Tanum
- Hammerstad**, Tanja (2002) *Svensk og norsk diplomati og propagandavirksomhet i Storbritannia i forbindelse med unionsoppløsningen i 1905*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hansen**, Svein Olav (1994) *Drømmen om Norden. Den norske Foreningen Norden og det nordiske samarbeidet 1919–1994*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Haraldstad**, Hilde (1994) *Franco-Spanias fiende nummer en? Norges politikk overfor Franco-Spania, 1946–1960*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Haug**, Karl Erik (1994) ”Den tysk-norske spenningen under Første verdenskrig”, *IFS-info* No.5/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Hermansen**, Hans Petter (1984) *Det nøytrale Norge. Trekk fra norsk sikkerhetspolitisk historie 1905–1949*. Halden: Halden lærerhøgskole.
- Hilmo**, Trond (1995) *Forhandlingene om et nordisk forsvarsforbund 1948–1949. Et rasjonell aktor perspektiv*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Hirsch**, K. (1992) ”Den norske klagesaken mot Tyrkia i 1982”, *IFS-info* No.7/1992. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holst**, Johan Jørgen (1966) ”Surprise, Signals and Reaction: The Attack on Norway April 9th 1940 – Some Observations”, *Cooperation and Conflict* 1(2): 31–45.
- Holtermann**, R. (1938) *Lærebok i Norges krigshistorie*. Oslo: Forsvarsdepartementet.
- Holtfodt**, Theodor (1927) ”Norges militærpolitikk indenfor Folkeforbundet”, *Samtiden* 38: 26–42.
- Høgevold**, John (1974) *Hvem sviktel? Generalmajor Høgevold om forsvar og forsvarspolitik i Norge 1924–40*. Oslo: Gyldendal.
- Ibsen**, Sigurd (1887, 1891) *Unionen*. Høvik: Biblioteket for de tusen Hjem.
- Ibsen**, Sigurd (1906) ”Da unionen løsne”, *Samtiden* 17: 197–236.
- Ibsen**, Sigurs (1912) *Udsyn og indblik*. Kristiania: Gyldendal.
- Jacobsen**, Alf R. (1985) *Muldvarpene. Norsk etterretning fra 1. verdenskrig til Arne Treholt*. Oslo: Pax.
- Jones**, Shepard S. (1939) *The Scandinavian States and the League of Nations*. Princeton: Princeton University Press.
- Keilhau**, Wilhelm (1927) *Norge og verdenskrigen*. Oslo: Aschehoug. For anmeldelse, se Aasmund (1928) ”Norge og verdenskrigen”, *Samtiden* 39: 247–264 og ”Norges avtaler under verdenskrigen”, *Samtiden* 39: 365–380.
- Keilhau**, Wilhelm (1944) *Norway in world history*. London: Macdonald & Co.
- Keilhau**, Wilhelm (1945) *Norsk røst i London. Innlegg og stemninger på utefronten*. Oslo: Aschehoug.
- Koht**, Halvdan (1924) *Det Grønland vi miste, og det vi ikke miste*. Kristiania: Aschehoug.
- Koht**, Halvdan (1933) *Festskrift til Halvdan Koht på sekstiårsdagen 7. juli 1933*. Oslo: Aschehoug.
- Koht**, Halvdan (1936) ”Folkeforbundets fremtid – De nøytrale stater og sanksjonene”, *Arbeiderbladet* 4/7.
- Koht**, Halvdan (1939) *Norge og den utanrikspolitiske situasjonen*. Oslo: Det norske Arbeiderpartiets forlag.
- Koht**, Halvdan (1941) *Norway: Neutral and invaded*. London: Hutchinson.
- Koht**, Halvdan (1947) *Norsk Utanrikspolitikk fram til 9. April 1940. Synspunkt fra hendingstida*. Oslo: Tiden.
- Koht**, Halvdan (1957) *For Fred og Fridom i krigstid 1939–1940*. Oslo: Tiden.
- Koht**, Halvdan (1964) ”Norsk Komite for Varige Fred, 1915–17. Dokumentasjon og personlege minne”, *Historisk Tidsskrift* 43: 37–58.
- Koht**, Halvdan (1985) *Rikspolitisk dagbok 1933–1940*. Oslo: Tiden

- Kollstad**, Per (1996). "Vi er ikke ferdige med oppjøret [...] om Grønland". *Grønlandssaken i dansk og norsk politikk 1945 til 1965*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Kvåle**, Ellen Skjold (2003) *På gyngende grunn. Fiskerikonflikter mellom Norge og Storbritannia 1868–1913*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lange**, Chr. L. (1904) "Aarets fredsmøder", *Samtiden* 15: 333–338.
- Lange**, Chr. L. (1908) "Den anden fredskonferanse i Haag og derefter", *Nordisk tidsskrift for vetenskap, konst och industri* 30(1): 39–57.
- Lange**, Chr. L. (1909) *Fredberegelsen*. Kristiania: Særtrykk av illustrert norsk konversasjonsleksikon.
- Lange**, Chr. L. (1911) *Parliamentary government and the interparliamentary union*. Pamphlets No.3. World Peace Foundation.
- Lange**, Chr. L. (1923) "Folkeforbundets krise", *Samtiden* 34: 504–516.
- Lange**, Chr. L. (1927) "Norsk politik i Folkenes Forbund", *Samtiden* 38: 167–182.
- Lange**, Chr. L. (1932) "Foran nedrustningskonferansen", *Samtiden* 43: 1–15, 696–707.
- Lange**, Chr. L. (1936) *Folkenes Forbund*. Oslo: Fredsarbeidet (78–108).
- Lange**, Halvard (1952) *Norsk utenrikspolitikk siden 1945: Foredrag og debattinnlegg*. Oslo: Tanum.
- Lange**, Halvard (1966) *Norges vei til NATO*. Oslo: Pax.
- Lie**, Mikael H. (1917) "Krigen og forfatningslivet", *Samtiden* 28: 581–599.
- Lindbæk**, Lise (1934) "Norge i Folkeforbundets Råd 1930–1933", *Samtiden* 45: 405–424.
- Lindgren**, Nils Ivar Bøe (1993) *Norge og opprettelsen av Folkeforbundet*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lindvik**, Adolf (1932) "Norges rettslige stilling i Grønlandssaken", *Samtiden* 43: 381–388.
- Lødrup**, Hans P. (1923) "Norge og Folkeforbundet", *Ukens Revy*: 253–261.
- Marstrander**, Carl (1932) "Danmark, Norge og Grønland", *Samtiden* 43: 345–364.
- Maseng**, Einar (1953) *1905 og 1940. En leksjon i maktpolitikk*. Oslo: Tanum.
- Maseng**, Einar (1964) *Utsikt over de nordeuropeiske staters utenrikspolitikk i de siste århundrer*. Oslo: Tanum.
- Maseng**, Einar (2005) *Utsikt over de nord-europeiske staters utenrikspolitikk i de siste århundrer*. Oslo: Universitetsforlaget. Tilrettelagt av Lars Mjøset, inneholder et ikke tidligere publisert tredje bind.
- Mathisen**, Trygve (1951) *Svalbard i internasjonal politikk, 1871–1925*. Oslo: Aschehoug.
- Mogens**, Victor (1930) "Norsk utenrikspolitikk gjennom 25 år", *Vor Verden* 8: 245–256.
- Nansen**, Fridtjof (1917) "Nordens stilling og opgaver under og efter krigen", *Samtiden* 28: 1–9.
- Narum**, Håvard (1972) *Hvordan Nordisk Råd ble til*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Neumann**, Iver B. (2003) "Hvor gammel er norsk utenrikspolitikk?" *Internasjonal Politikk* 62(2-3): 161-182. Debatt mellom Olav Riste og Neumann i *Internasjonal Politikk* 63(4): 445-450.
- Nygaardsvold**, Johan (1982, [red. Kristian Nygaardsvold]) *Norge i krig: 9. april – 7. juni 1940*. Oslo: Tiden.
- Nygaardsvold**, Johan (1983 [red. Kristian Nygaardsvold]) *Norge i krig: London 1940–1945*. Oslo: Tiden.
- Omang**, Reidar (1952) "Norges mellomfolkelige stilling etter avslutningen av integritetstraktaten", *Historisk Tidsskrift* 36: 483–512.
- Omang**, Reidar (1955a) "Norges Utenrikspolitikk i 50 år", *Internasjonal Politikk* 13(6): 124–131.
- Omang**, Reidar (1955b) "Fifty Years of Norwegian Foreign Policy", *The Norseman* 12: 154–160.
- Omang**, Reidar (1955c) "Norges utenrikspolitikk i 50 år", *Internasjonal Politikk* 13: 124–130.
- Ording**, Arne (1942) *20 utenrikskronikker 1942*. Oslo
- Ording**, Arne (1946) *100 kronikker*. Oslo: Gyldendal.
- Ording**, Arne (2000, [red. Erik Opsahl]) *19. juni 1942 – 23. juli 1945. Dagbøker, bind 1*. Oslo: Tano Aschehoug
- Ording**, Arne (2003, [red. Erik Opsahl]) *24. juli 1945 – 4. april 1949. Dagbøker, bind 2*. Oslo: Riksarkivet.
- Rappard**, William E. (1934) "Small States in the League of Nations", *Political Science Quarterly* 49: 544–575.
- Reimers**, Herman (1917) "Norges stilling under krigen", *Samtiden* 28: 626–642.
- Riste**, Olav (1967) "Johan Ludwig Mowinckel og norsk mellomkrigspolitikk", *Syn og Segn* 73: 311–321.
- Riste** Olav m.fl. (1979) *Rapport fra den militære undersøkelseskommissjonen av 1946*. NOU 47/1979.
- Ræstad**, Arnold (1914) *Norges handels og skibsfartstraktater*. Kristiania: Cappelen.
- Ræstad**, Arnold (1916) *Krigs og freds problemer*. Kristiania: Cappelen.
- Ræstad**, Arnold (1923) *Grønland og Spitsbergen*. Kristiania: Aschehoug.
- Ræstad**, Arnold (1925) *Svalbardokkupasjonene. En undersøkelse om betingelsene for at okkupasjoner av grunn på Svalbard skal anerkjennes som gyldig i henhold til Svalbardkonvensjonen med bilag*. Oslo.
- Ræstad**, Arnold (1927) *Voldgiftstraktater*. Oslo: Aschehoug.
- Ræstad**, Arnold (1926) "Sjøterritoriet", *Samtiden* 37: 80–91.
- Ræstad**, Arnold (1933) *Danmark, Norge og folkeretten*. Oslo: Aschehoug.
- Ræstad**, Arnold (1939) "Noitralitetspolitikk for 25 år siden og nu", *Samtiden* 50: 453–461
- Ræstad**, Arnold (1940) "Utenrikskronikk 1. januar 1940", *Samtiden* 51: 37–48.
- Salmon**, Patrick (1993) "Foreign policy and national identity. The Norwegian integrity treaty 1907–24", *Forsvarsstudier* No.1/1993. Oslo: Institutt for Forsvarsstudier.
- Salmon**, Patrick (2001) The ambiguities of peace. The Nobel Peace Prize and international relations between the wars. *Nobelinstittutts skriftserie* No.2/2001. Oslo: Det norske Nobelinstittutet.

- Salmon, Patrick** (2003) "Fra myte til historie: Den britiske 'invasjonen' av Norge i 1940 som problem i det norsk-britiske forholdet i etterkrigstiden" i Sven G. Holtmark m.fl (red.) (2003) *Motstrøms. Olav Riste og norsk internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk (218–256).
- Sandnes, Hans O.** (1997) "Olav Tryggvason-affæren". Spørsmålet om norsk marineskip til spanske farvann våren 1937", *IFS-info* No.5/1997. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Sanness, John** (1951) "Utenrikspolitisk omproving?", *Samtiden* 60: 293–300.
- Scharffenberg, Johan** (1950) *Norske aktsstykker til okkupasjonens forhistorie*. Oslo: Tanum
- Scharffenberg, Johan** (1955) "Kritisk tilbakeblikk på politikken i 1905", *Samtiden* 64: 314–320, 377–390
- Simensen, Jarle** (red.) (1999) *Tyskland – Norge. Den lange historien*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Skeie, Jon** (1931) *Grønlandssaken. Tristen mellom Norge og Danmark om Øst-Grønland. En kort historisk og juridisk redegjørelse*. Oslo: Norli. Finnes også i engelsk versjon.
- Skeie, Jon** (1933) *Politikere og diplomater i Grønlands-saken*. Oslo: Norli
- Skeie, Jon** (1953) *Norges forsvarshistorie*. Oslo: Olaf Nordli
- Skodvin, Magne** (1975, [red. Ole Kristian Grimnes]) *Samtid og historie. Utvalde artiklar og avhandlinger*. Oslo: Samlaget.
- Skodvin, Magne** (1977) "Norwegian Neutrality and the Question of Credibility", *Scandinavian Journal of History* 2: 123–145.
- Skogan, John Kristen** (red.) (1995) *I frigjøringens spor*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Thommessen, Rolf** (1917) *Norges utenrikspolitikk under verdenskrigen*. Kristiania: Aschehoug.
- Thue, Elisabeth** (1994a) *Nobels fredspris til Ossietzky. Tyske reaksjoner og konsekvenser for forholdet mellom Tyskland og Norge*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Thue, Elisabeth** (1994b) "Nobels fredspris og diplomatiske forviklinger. Tysk-norske forbindelser i kjølvannet av Ossietzky-saken", *Forsvarsstudier* No.5/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Undersøkelseskommissjonen** (1947) *Innstilling fra Undersøkelseskommissjonen av 1945. Utenriks- og forsvarspolitikk under regjeringen Nygaardsvold til 7. juni 1940, 5 bind*. Oslo: Stortinget.
- Vandenbosch, Amry** (1964) "The Small States in International Politics and Organization", *Journal of Politics* 26 (2): 293–312.
- Van Roon, Ger** (1989) *Small States in Years of Depression. The Oslo Alliance 1930–1940*. Assen: Van Gorcum
- Van Roon, Ger** (1993) "The neutralism of the Oslo States" i Jukka Nevakivi (red.) *Neutrality in History*. Helsinki: SHS (159–170).
- Vigness, Paul** (1932) *The Neutrality of Norway during the First World War*. Stanford, Calif: Stanford University Press.
- Werenskiold, W.** (1926) "Grønlandssaken", *Samtiden* 37: 407–412.
- Wold, Terje** (1961) "Den norske regjering i London", *Samtiden* 70: 137–149.
- Wolgast, Ernst** (1931) "Den folkerettslige side av Grønlandsspørsmålet", *Samtiden* 42: 537–546.
- Worm-Müller, Jacob S.** (1917) "Norges utenrikspolitikk under verdenskrigen", *Samtiden* 28: 266–292.
- Wuorinen, John H.** (1956) "Neutrality in Scandinavia", *Current History* 31: 276–280.
- Wyller, Thomas Chr.** (1961) "Tanker om utenrikspolitisk tenkning", *Samtiden* 70: 222–240.

2. Generell norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk

- Blant samleverkene av moderne norsk utenrikspolitikk, finner vi:

Holst, Johan Jørgen & Daniel Heradstveit (red.) (1985) *Norsk Utenrikspolitikk*. Oslo: TANO

Knutsen, Torbjørn L, Gunnar M. Sørbo & Svein Gjerdåker (red.) (1995, 1997) *Norges Utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk

Tranøy, Bent Sofus & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Dale, Geir (red.) (2000) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus. For anmeldelse, se: Marte C. Baumann (2000) "anmeldelse", *Internasjonal Politikk* 58(2): 305–308.
- For historiske analyser, se:

Eriksen, Knut Einar (1989a) "Norge i det vestlige samarbeid" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Vekst og Velstand. Norsk politisk historie 1945–1965*. Oslo: Universitetsforlaget (167–283).

Holst, Johan Jørgen (red.) (1985) *Norwegian Foreign Policy in the 1980s*. Oslo: Norwegian University Press. For anmeldelse, se Clive Archer (1986) *Cooperation and Conflict* 21: 59–64.

Hveem, Helge, Sverre Lodgaard & Kjell Skjelsbæk (1984) *Vår plass i verden. Det Moderne Norge, bind 7*. Oslo: Gyldendal.

Ulriksen, Ståle (2002) *Den norske forsvarstradisjonen: militærmakt eller folkeforsvar?* Oslo: Pax. For anmeldelse, se: Anna Leander (2003) "Att skriva och tänka försvarspolitik i dag. En diskussion med utgångspunkt i Ståle Ulriksen (2002)", *Internasjonal Politikk* 61(2): 260–270.

- For spesifikke temaer, se:
- Annexstad**, Eirik (2000) *Explaining Activism. Norwegian Foreign Policy in the 1990s*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Berg**, John (1984) *Trusselen mot Norge. Norsk forsvarsdebatt ved et veiskille*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Berg**, Trond & Helge Ø. **Pharo** (red.) *Historiker og veileder. Festskrift til Jacob Sverdrup*. Oslo: Tiden.
- Brekke**, Torkel (2002) *Gud i norsk politikk*. Oslo: Pax.
- Brundtland**, Arne Olav (1967) ”Aktuell norsk utenrikspolitikk”, *Internasjonal Politikk* 25(1): 29–48.
- Brundtland**, Arne Olav (1968) ”Norges sikkerhetspolitiske alternativer”, *Internasjonal Politikk* 26(2): 179–210.
- Brundtland**, Arne Olav (1968) ”Norwegian Foreign Policy”, *Cooperation and Conflict* 3: 169–183.
- Brundtland**, Arne Olav (1983) *Konsensuspolitikken i norsk sikkerhetspolitikk*. Notat No. 268. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Brundtland**, Arne Olav (1984) ”Gjenopprettet enighet om sikkerhetspolitikken”, *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 10. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Bryn**, Steinar (1992) *Norske Amerika-bilete. Om amerikanisering av norsk kultur*. Oslo: Samlaget.
- Bucar**, Bojko & Stein **Kuhnle** (red.) (1994) *Small states compared. Politics of Norway and Slovenia*. Bergen: Alma mater.
- Bøstrup**, Bjørn A. (1968) *The Foreign Policy of Norway*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Christie**, Johan K. (1985) ”Den aktuelle militære trussel mot Norge: Hva består den I? Hvordan kan den motes?”, *Internasjonal Politikk* 43(1): 83–92.
- Christoffersen**, Jens A. (1980) ”Norsk forsvarsdebatt”, *Internasjonal Politikk* 38(3): 523–536.
- Dyrhaug**, Tore (1972) *Norsk sikkerhetspolitikk i etterkrigstida*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Eckhoff**, Torstein (1985) ”Sikkerhetspolitikk og virkelighetsoppfatninger”, *Internasjonal Politikk* 43(4): 53–76.
- EGGE**, Bjørn, Finn **Sollie** & Thorleif **Stokke** (red.) *Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk*. Oslo: Tanum-Norli.
- Eikeland**, Arild (1995) *En studie av internasjonale faktorer påvirkning av Norges sikkerhetspolitikk i perioden 1920–1995*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Enerstvedt**, Regi Th. (1979) ”Noen tanker om Norges sikkerhetspolitikk”, *Kontrast* 11(6): 58–68.
- Eriksen**, Knut Einar & Helge Ø. **Pharo** (1991) ”De fire sirkelene i norsk utenrikspolitikk 1949–1961” i Carsten Due-Nielsen, Johan Peter Noack & Nikolaj Petersen (red.) *Danmark, Norden og NATO 1948–1962*. København: Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Eriksen**, Tore Linné (1970) ”Premisser og virkelighet”, *Samtiden* 79(3): 166–170.
- Evang**, Karl (1961) ”Våre oppgaver i dag”, *Internasjonal Politikk* 19: 87–107.
- Fjærvoll**, Dag Jostein (1998) ”The Future Challenges to Norwegian defence and security Policy”, *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.5/98. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/98/5-98.htm>.
- Fredriksen**, Ylva Heidenberg (2000) *Hva kan forklare at norsk forsvarsevne er blitt svekket i løpet av 1990 -tallet?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Friis**, Karsten (1998) *Stat, nasjon, verneplikt. En genealogisk analyse av stat- og nasjonsbyggingen i Norge med fokus på verneplikten*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Friis**, Jakob (1952) *Kritikk av norsk utenrikspolitikk etter krigen*. Oslo: Falken Forlag
- Frydenlund**, Knut (1966) *Norsk utenrikspolitikk i etterkrigstidens internasjonale samarbeid*. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Frydenlund**, Knut (1985) ”Norge i det internasjonale samarbeid – overveielser og framtidssikter”, *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 27–38.
- Førde**, Einar (red.) (1969) *Amerika og vi*. Oslo: Samlaget.
- Galtung**, Johan & Nils Petter **Gleditsch** (1968) ”Norge i verdenssamfunnet” i Natalie Ramsøy & Mariken Vaa (red.) *Det Norske samfunn, bind 2*. Oslo: Gyldendal (445–493).
- Gjeseth**, Gullow (1980) ”Norsk forsvarspolitikk”, *Internasjonal Politikk* 38(1): 143–148.
- Gleditsch**, Nils Petter (1970, 1988) *Norge i verdenssamfunnet. En statistisk håndbok*. Oslo: Pax.
- Greve**, Tim (1959) *Nøkkel til norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Arbeidernes Opplysningsforbund.
- Gustavsen**, Finn (1967) ”Den politiske bakgrunnen” i Torild Skard (red.) *Ny radikalisme i Norge. 34 skribenter i samfunnsdebatten*. Oslo: Gyldendal (13–25).
- Hansen**, Guttorm (1968) ”NATO, Europa og Norge. Noen tanker om norsk sikkerhets- og utenrikspolitikk”, *Internasjonal Politikk* 26: 128–136.
- Harlem**, Gudmund (1963) ”Forsvarspolitikk og fredspolitikk”, *Samtiden* 72: 253–265.
- Heier**, Tormod (1997) *The Norwegian Army – A Viable Tool for the 21st Century? NUPI-Notat No. 587*. Oslo: NUPI.
- Heier**, Tormod (1999) *Forsvaret etter den kalde krigen – en militærpolitisk analyse av invasionsforsvaret og verneplikten*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Helle**, Jack (1958) ”Utenrikspolitikk og militær strategi”, *Samtiden* 67: 587–599.
- Heradstveit**, Daniel (1985) *Ein semiologisk analyse av norsk utenrikspolitikk. Prosjektskisse*. NUPI-Notat No.320. Oslo: NUPI.
- Himle**, Erik (1959) ”Fra nøytralitetsvern til fellesforsvar”, *Norsk Militært Tidsskrift* 129: 152–165.
- Holst**, Johan Jørgen (1964) ”Studiet av strategi og sikkerhetspolitikk: fagområde og institusjoner”, *Norsk Militært Tidsskrift* 134 (12): 821–837.

- Holst, Johan Jørgen** (1964) "Noen tanker om norsk sikkerhetspolitikk", *Internasjonal Politikk* 22 (2–3): 351–368.
- Holst, Johan Jørgen** (1966) "Norwegian Security Policy: The Strategic Context", *Cooperation and Conflict* 2(2): 67–79.
- Holst, Johan Jørgen** (1972) "Norwegian Security Policy: Options and Constraints", *Cooperation and Conflict* 7 (3–4): 209–258.
- Holst, Johan Jørgen** (red.) (1974) *Norge og rustningskontroll i Europa*. Oslo: Dreyer.
- Holst, Johan Jørgen** (1974) *Norges sikkerhetspolitiske situasjon. En småstat i sentrumsposisjon*. NUPI-Notat No.74. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Holst, Johan Jørgen** (1977) "Vår sikkerhetspolitikk: Oppgaver og rammer", *Samtiden* 86(6): 330–340.
- Holst, Johan Jørgen** (1978) *Vår forsvarspolitikke: Vurderinger og utsyn*. Oslo: Tiden
- Holst, Johan Jørgen** (1978) *Norges sikkerhetspolitiske stilling*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Holst, Johan Jørgen** (1981) "Norway's Search for a Nordpolitik", *Foreign Affairs* 60(1): 63–86.
- Holst, Johan Jørgen** (1982) "Norwegian Security Policy for the 1980s", *Cooperation and Conflict* 17(4): 207–236.
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Om NUPI og norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 4–8.
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Om Utenrikspolitikk og Norge" i Johan J. Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk Utenrikspolitikk*. Oslo: TANO (13–33).
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Ensidige bindinger i norsk sikkerhetspolitikk" i Johan J. Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk Utenrikspolitikk*. Oslo: TANO (58–76).
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Norsk nedrustningspolitikk i en opprustet verden" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk Utenrikspolitikk*. Oslo: TANO (77–97).
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Norsk havretts- og nordpolitikk" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk Utenrikspolitikk*. Oslo: TANO (349–367).
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Atomvåpen, ansvar og norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 43(1): 71–88.
- Holst, Johan Jørgen** (1985) "Norway's Role in the Search for International Peace and Security" i Johan Jørgen Holst (red.) *Norwegian Foreign Policy in the 1980s*. Oslo: Norwegian University Press (144–165).
- Holst, Johan Jørgen** (1988) *Norges sikkerhetspolitiske situasjon*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Hveem, Helge** (1966) "Norsk utenrikspolitikk – Dilemmaer til debatt" i Helge Hveem (red.) *Unge Liberale. Perspektiver på samfunnsdebatten*. Oslo: Epoke (59–75).
- Internasjonal Politikk** (1985) "Temahefte I: Norsk utenrikspolitikk. Perspektiver og sammenhenger". Oslo: NUPI.
- Jagland, Thorbjørn** (2000) *Den aktuelle utenriks- og sikkerhetspolitiske situasjonen*. Foredrag i Oslo Militære Samfund, 2/10.
- Jervell, Sverre** (1988) *Norge foran oppbruddet: Datateknologien, europeiseringen og regionaliseringen er i ferd med å forandre hele det norske samfunn*. Oslo: Europaprogrammet.
- Johansen, Jahn Otto** (1970) "TV og utenrikspolitikk", *Samtiden* 79(1): 47–59.
- Johansen, Jahn Otto** (1990) "Et lite land i verden" i Kjell Colding, Kjell Hansen & Lars Roar Langslet (red.) *Vilkår for vekst. Festskrift til Jan P. Syse på 60 årsdagen 25. november 1990*. Oslo: Schibsted (181–190).
- Jørgensen, Marianne** (1985) *Hypoteser om 'småstats-åtferd' frå samanliknande forskning om utanrikspolitikk prøvd mot systematisk innsamla data om nyare norsk utanrikspolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Klevberg, Håvard** (1999) "Militærmakt som politisk instrument – norsk sikkerhetspolitikk uten strategi" i Håvard Klevberg (red.) *Militærmaktseminaret 1999. Bruk av militærmakt i det 21. århundre*. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Knudsen, Olav F.** (red.) (1996) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the new Europe*. Basingstoke: Macmillan
- Koht, Halvdan** (1939) *Norge og den utanrikspolitiske situasjonen*. Oslo: Det Norske Arbeiderpartis Forlag.
- Kosmo, Jørgen** (1997) "Norwegian Security and Defence Policy – Future Challenges", *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.10/97. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/97/10-97.htm>.
- Kristiansen, Tom** (2002) *Krigsplaner og politikk. Norsk krigspolitikk og strategisk tenkning mellom demokratisering, profesjonalisering og teknologisk modernisering før 1940*. Doktoravhandling, Universitet i Bergen.
- Kristiansen, Tom** (2003) "Vi ligger i ildlinjen..." Otto Ruge og Norges strategiske stilling i mellomkrigstiden" i Sven G. Holtmark m. fl. (red.) (2003) *Motstrøms. Olav Riste og norsk internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk (133–160).
- Lange, Christian L.** (1928) "Vår utenrikspolitikk", *Det 20de aarhundre* 28: 69–73.
- Lange, Halvard** (1948) "Norway's Foreign Policy and the International Situation", *The Norseman* 6: 238–242.
- Lange, Halvard** (1949) "Norges utenrikspolitikk", *Norsk Militært Tidsskrift* 119: 149–161.
- Lange, Halvard** (1961) *Retningslinjer i norsk utenrikspolitikk*. Foredrag i Arbeiderpartiets studentlag i Oslo 12. september 1960. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Langslet, Lars Roar** (1970) "De nære sammenhenger", *Samtiden* 79(3): 161–165.
- Lodgaard, Sverre** (1976) "Trusselforestillinger og sikkerhetspolitikk. Norge i en konfliktfylt verden", *Internasjonal Politikk* 34(2): 379–410.
- Lodgaard, Sverre** (2000) "En verdiorientert sørpolitikk og en interessebasert utenrikspolitikk. Et analyseskjema" i Kari M. Osland (red.) *Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helbetsperspektiv*. Conference Proceedings. Oslo: NUPI/CMI (29–41).

- Lodgaard, Sverre** (2002a) "Helhetsperspektiver på norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 60(3): 257–285.
- Lodgaard, Sverre** (2002b) "Tilsvar", *Internasjonal Politikk* 60(4): 468–475.
- Lundestad, Geir** (1989) "Hovetendenser i norsk politikk 1945–65" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Vækst og Velstand. Norsk politisk historie 1945–1965*. Oslo: Universitetsforlaget (455–523).
- Løwer, Eldbjørg** (2000) *Vårt forsvar i et internasjonalt perspektiv*. Foredrag i Oslo Militære Samfund, 10/1
- Mathisen, Trygve** (1954) "Eit attersyn over norsk forsvarspolitikk", *Syn og Segn* 60: 117–126.
- Meyer, Jon** (1995) "En norsk militær doktrine – behøves det?", *Internasjonal Politikk* 53(3): 319–334.
- Midgaard, Knut** (1966) "Mål og midler i utenrikspolitikken" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (18–36).
- Mjelde, Anders** (1980) "Norsk forsvarspolitikk – behov for revurdering?", *Internasjonal Politikk* 38(1): 149–162.
- Moe, Finn** (1939) *Håndbok i utenrikspolitikk*. Oslo: Tiden.
- Moe, Finn** (1946) *Norge i den nye verden*. Oslo: Tiden.
- Moe, Finn** (1954) "Uselvstendig utenrikspolitikk", *Kontakt* 8(9): 24–25.
- Moe, Finn** (1965) "The norwegian way of life", *Review of International Affairs* No.361: 9–11.
- Molvig, Finn** (1994) "Norsk forsvarspolitikk i 1970- og 80-årene", *IFS- info* No.4/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Neumann, Iver B. & Ståle Ulriksen** (1995) "Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk" i Torbjørn L. Knutsen m. fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (80–105). For debatt rundt denne artikkelen, se: Sven G. Holtsmark (1996) "'Tro ej, det mørke år betydningsfullt; just det betydningsfulla år det klara'. En kommentar til Iver B. Neumann og Ståle Ulriksens presentasjon av 'norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk'", *Internasjonal Politikk* 54(1): 97–114; Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (1996) "Kampen om sikkerhetspolitikken, akademisk avdeling. Svar til Sven G. Holtsmark", *Internasjonal Politikk* 54(3); Sven G. Holtsmark (1996) "Loreleys sang. Replikk til Iver B. Neumann og Ståle Ulriksen", *Internasjonal Politikk* 96(3): 415–421.
- Neumann, Iver B.** (red.) (2002) *Global Politikk: Krig, diplomati, handel og nyhetsformidling i praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk.
- Nissen, Sven Kristian** (2002) *Norwegian security policy and the Norwegian armed forces in the 21st century. A case study of KFOR*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Nordli, Odvar** (1978) *Aktuelle utenrikspolitiske og sikkerhetspolitiske spørsmål*. Skriftserie No.39. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Nybakk, Marit** (2003) *Hvilken rolle skal Forsvaret ha, sett i lys av norske ambisjoner i internasjonal utenriks- og sikkerhetspolitikk?* Foredrag 24. februar i Oslo Militære Samfund. Finnes:
<http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2003>
- Nyhamar, Tore** (2001) "Norsk utenrikspolitikk i en ny tid" i Hovi, Jon & Raino Malnes (red.) *Normer og Makt: Innføring i Internasjonal Politikk*. Oslo: Abstrakt Forlag (173–189).
- Ording, Arne** (1943) "Norway and International Co-operation", *The Norseman* 1: 12–17.
- Ording, Arne** (1945) "Norsk utenrikspolitikk", *AKAF (Aktuell kunnskap for all forsvar)* No.33.
- Ording, Arne** (1949) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo.
- Ording, Arne** (1954) "Norwegian Foreign Policy", *The Norseman* 12: 73–76.
- Ording, Arne** (1955) "Norway in World Affairs. A Political Survey", *American Scandinavian Review* 43(2): 141–150.
- Riste, Olav** (1995) "'Den ideale fordring': Fremveksten av ein norsk tryggingspolitikk 1905–1949" i John Kristen Skogan (red.) *I frigjøringens spor*. Oslo: Universitetsforlaget (13–34).
- Riste, Olav** (2001) "Facing the 21 century: New and old dilemmas for Norwegian foreign policy", *Sikkerhetspolitiske bibliotek No. 13*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Riste, Olav** (2002) "'Helhetsperspektiver på norsk utenrikspolitikk'", *Internasjonal Politikk* 60(4): 461–465.
- Riste, Olav** (2003) "War and Peace in Scandinavian Political Culture in the 20th Century", *IFS-info* No.5/2003. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Sjaastad, Anders C. & Halvor Stenstadvold** (1970) "Store land i dag mer bundet enn små i internasjonal politikk. Samtale med utenriksminister Sverre Stray", *Minerva kvartalskrift* 14(3): 226–234.
- Skogan, John Kristen** (1984) "Norsk sikkerhetspolitikk" i Nils Andrén (red.) *Sikkerhetspolitikk i Norden*. Stockholm: Folk och Forsvar.
- Skogan, John Kristen** (1985) "Norsk sikkerhetspolitikk i brytningen mellom allianse og nøytralitet" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: TANO (35–57).
- Stokke, Olav** (1966) "Norsk sikkerhetspolitikk i en verden i endring" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (36–69).
- Stoltenberg, Thorvald** (1970) "Verden og vi i de neste ti år", *Samtiden* 79(3): 141–157.
- Stray, Sverre** (1961) "Refleksjoner over mål og middel i vår forsvarspolitikk", *Minerva kvartalskrift* 5(4): 425–430.
- Stray, Sverre** (1981) *Norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk*. Skriftserie No. 25. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Stray, Sverre** (1985) "Norsk utenrikspolitikk med blick mot år 2000", *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 15–26.
- Støren, Harald W.** (1987) *Norske utenrikspolitiske utfordringer: Hvilken småstatsrolle skal Norge spille?* NUPI-Notat No.378. Oslo: NUPI.
- Tammes, Rolf** (2001) "Nye premisser for norsk sikkerhetspolitikk" i Bjørn Inge Ruset (red.) *Militærmaktseminaret*

2000. *Forsvaret ved et veiskille. Conference Proceedings*. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt (9–18).
- The Economist* (2003) "Dancing to a new tune. A Survey of the Nordic region", June 14th.
- Thune, Henrik & Ståle **Ulriksen** (2002) Norway as an allied activist: Prestige and Pennance through Peace. NUPI-Notat No. 637. Oslo: NUPI.
- Tidemand**, Otto Grieg (1969) "Norges forsvars- og sikkerhetspolitikk", *Norsk Militært Tidsskrift* 139: 57–64.
- Tidens Tegn** (1997) *Bondevik betyr 'business as usual'*. John Maddison intervjuet av Vidar Helgesen i *Tidens Tegn* 5(7): 17–19
- Udgaard**, Nils Morten (2002) "Replikk til Sverre Lodgaard", *Internasjonal Politikk* 60(4): 468–475.
- Ulriksen**, Ståle (2001) "Den norske forsvarstradisjonen, del 1: 1905", *Internasjonal Politikk* 59(1): 41–63.
- Vogt**, Johan (1938) *Mens våpnene hviler. Krigsførsel og nøytralitet i støpeskjeen*. Oslo: Aschehoug.
- Vogt**, Johan (1946) *Hva er vår utenrikspolitikk av i dag?* Oslo: ssss-trykk
- Vogt**, Per (1938) "Norge nøytralt..?", *Samtiden* 47: 613–619.
- Vollebæk**, Knut (1998) "Norsk sikkerhetspolitikk i et Europa i endring", *Internasjonal Politikk* 56(2): 313–329.
- Vollebæk**, Knut (1998) "Norwegian Security Policy in a Changing Europe", *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.8/98. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Værnø**, Grethe (1983) *Den brede oppslutningen om sikkerhetspolitikken – en saga blott?* Skriftserie No. 83. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Willoch**, Kåre (1982) *Norsk sikkerhetspolitikk i et fremtidsperspektiv*. Skriftserie No. 77. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Willoch**, Kåre (1987) *Hovedlinjer i norsk sikkerhetspolitikk*. Skriftserie No.111. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Willoch**, Kåre (1991) *Utenrikspolitiske forutsetninger for norsk forsvarspolitikk*. Skriftserie No. 137. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Wold**, Terje (1950) "Europe and the Atlantic Alliance – a Norwegian Point of view", *The Norseman* 7: 289–292.
- Worm-Müller**, Jacob S. (1944) "Norway's Foreign Relations and Policy", *The Norseman* 2: 153–161.
- Ørvik**, Nils (1956) "Norsk sikkerhets- og nøytralitetspolitikk 1905–1940", *Norsk Luftmilitært Tidsskrift*: 153–163.
- Ørvik**, Nils (1961) "Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk", *Tidens Ekke* No.1.
- Ørvik**, Nils (1962) "Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk", *Tidens Ekke* No.5.
- Ørvik**, Nils (1964) "Norges sikkerhet i en endret situasjon", *Norsk Militært Tidsskrift* 134: 1–20.
- Ørvik**, Nils (1964) "Mål og midler i sikkerhetspolitikken", *Liberalt Perspektiv* No.1: 28–33.
- Ørvik**, Nils (1970) *Alternativer for sikkerhet*. Oslo: Mortensen.
- Ørvik**, Nils (1989) *Norge ved korsveien. "Pose og sekk"-politikken*. Oslo: Prisma.
- Aano**, Jakob (1985) "Om norsk utanrikspolitikk: Ei innleiing", *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 9–14.

3. Norsk utenriks- og sikkerhetspolitisk tenkning: Ideologi og småstatsstrategi

- Det foreligger ingen samling av utenrikspolitiske idéer og tenkning. Man må derfor gå til den enkelte utenrikspolitiker og se hvordan de har tenkt, og skrevet. Blant de mest sentrale:

For mellomkrigstiden, se:

- Nansen**, Fridtjof ([1914] 1942) "De små nasjoners rett" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (453–459).
- Hambro**, C. J. (1936b) "De små stater og den store politikk", *Samtiden* 47: 218–234.
- Hambro**, C. J. (1938) "Norge – Münchenavtalen – og Folkeforbundet", *Samtiden* 49: 545–571.
- Koht**, Halvdan (1906a) *Freds-tanken i Norges-sago – Noreg i den samfoilkelege Rettsvokteren*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Lange**, Christian L. (1916) "Mellempolitiske rettsmidler", *Samtiden* 27: 191–211.

For etterkrigstiden, se:

- Egeland**, Jan (1985) *Impotent Superpower – Potent Small State. Potentials and Limitations of Human Rights Objectives in the Foreign Policies of the United States and Norway*. Oslo: Institutt for fredsforskning. Også gitt ut som bok:
- Egeland, Jan (1988) *Impotent Superpower – Potent Small State. Potentials and Limitations of Human Rights Objectives in the Foreign Policies of the United States and Norway*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Frydenlund**, Knut (1982) *Lille land – hva nå? Refleksjoner om Norges utenrikspolitiske situasjon*. Oslo: Universitetsforlaget
- Godal**, Bjørn Tore (2003) *Utsikter. Store lille Norge i en ny verden*. Oslo: Aschehoug.
- Holst**, Johan Jørgen (1967) *Norsk sikkerhetspolitikk i strategiske perspektiv, 2 bind*. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt. For anmeldelse, se: Nils Petter Gleditsch (1969) "Dialog om strategi", *Kontrast* 2: 159–170; John Kristen Skogan (1968) "Utfordring til norsk sikkerhetspolitisk tenkning", *Minervakvartalskrift* 12(2): 214–217.

For andre bidrag, se:

- Berg, Ole** (1970) "Betraktninger om sikkerhetspolitikk", *Norsk Militært Tidsskrift* 140: 559–564.
- Bjørnson, Bjørnstjerne** (1907) "Freden og Fredsvenerne", *Samtiden* 17: 406–412.
- Bjørnson, Bjørnstjerne** [1892] (1912) "[Fredssagen] – Et Brev" i Chr. Collin & H. Eitrem (red.) *Bjørnstjerne Bjørnson – Artikler og Taler*. Kristiania og København: Gyldendal (255–258).
- Bjørnson, Bjørnstjerne** [1895] (1912) "De store Stater overfor de smaa" i Chr. Collin & H. Eitrem (red.) *Bjørnstjerne Bjørnson – Artikler og Taler*. Kristiania og København: Gyldendal (298–302).
- Bratt, Nils** (1898) *Norge og Freden*. Oslo: Forlag Af Fredsskrifter.
- Bratteli, Trygve** (1962) "Vår plass i en ny verden", *Norsk Militært Tidsskrift* 132: 667–685.
- Børresen, Jacob** (1993) *Kystmakt – en skisse av en maritim strategi for Norge*. Oslo: Cappelen.
- Castberg, Frede** (1933) "Den folkeretslige tenkningsmetode", *Nordisk Tidsskrift for International Ret* 4: 201–221.
- Castberg, Frede** (1938) "Nøitralitetsproblemet i dag", *Tidsskrift for rettsvitenskap* 50: 233–242.
- Christophersen, Jens A.** (1962) "Utenrikspolitikk – Dens særpreg og problemer", *Internasjonal Politikk* 20(1): 95–125.
- Christophersen, Jens A.** (1964) "Realpolitikk eller moralpolitikk – et utenrikspolitisk dilemma", *Samtiden* 73: 549–564.
- Claussen, Conrad** (1953) "Soga åt fredstanken i Noreg" i Håkon Wergeland (red.) *Oppseding til fred – handbok for lærarar i skulen*. Oslo: Lærernes Fredsnemnd (129–173).
- Collett, John Petter** (1997) "Mellom realpolitikk og moral", *Tidens Tegn* 5(6): 20–21.
- Egeland, Jan** (1988) "Rettighetstanke og utenrikspolitikk", i Bernt Hagtvet (red.) *Menneskerettighetene som forskningstema og politisk utfordring, Internasjonale perspektiver*. Oslo: Ad Notam.
- Egeland, Jan** (1994) *Norway as International Peacemaker*, Fridtjof Nansen Tale. London: Royal Geographic Society 5. oktober 1994.
- Egeland, Jan** (1996) "Norway as International Peace-Maker" i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (180–188).
- Egeland, Jan** (1997a) "Intervju", *Tidens Tegn* 5(7): 12–16
- Eide, Asbjørn** (1970) "Fred, utvikling og folkerett", *Internasjonal Politikk* 28: 423–430.
- Finsland, Anne** (1948) *Bjørnstjerne Bjørnson og fredssaken inntil 1900*. Oslo: Gyldendal.
- Frydenlund, Knut** (1987, [red. Thorvald Stoltenberg]) *En bedre organisert verden. Foredrag, innlegg og taler*. Oslo: Tiden.
- Frydenlund, Knut** (1988) "Menneskerettighetene i norsk utenrikspolitikk. Hva kan et lite land gjøre, og hva bør det gjøre?" i Bernt Hagtvet (red.) *Menneskerettighetene som forskningstema og politisk utfordring, Internasjonale perspektiver*. Oslo: Ad Notam.
- Galtung, Johan** (1977) *Hvordan skal det gå med Norge? Artikler 1953–1977* (red. Erik Rudeng). Oslo: Gyldendal.
- Garbo, Gunnar** (red.) (1966) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke
- Garbo, Gunnar** (1969) *I brennpunktet. Innlegg om utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke.
- Gjelsvik, Nikolaus** (1907) *Nationalt sjølstende og millomfolkelegt samarbeid*. Oslo: Norigs ungdomslag.
- Gjelsvik, Nikolaus** (1927) *Utanrikspolitiske tankar. Skilsdom og fredspolitikk*. Oslo: Johansen & Nielsen.
- Godal, Bjørn Tore** (1996) "Reflections on Johan Jørgen Holst and Norwegian Foreign Policy" i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (3–9).
- Gran, Bjarne** (1962) "Om krig til bruk i utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 20(2): 233–252.
- Græger, Nina & Halvard Leira** (2005) "Norwegian strategic culture after World War Two: From a local to a global perspective" *Cooperation and Conflict*, 40(1): 45–66.
- Hambro, C.J.** (1923) "Utenrikspolitikk", *Ukens Revy*: 57–63.
- Hambro, C.J.** (1926) "Norsk Utenrikspolitikk del 1 og 2", *Ukens Revy*: 57–61, 85–90.
- Hambro, C.J.** (1931b) *Taler*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Hambro, C.J.** (1936a) *Taler i tiden*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Hambro, C.J.** (1936c) "The Role of the Smaller Powers in International Affairs Today", *International Affairs* 15:167–177.
- Hambro, C. J.** (1937) "Folkeforbundet og freden", *Samtiden* 48: 353–358.
- Hambro, C. J.** (1939) "Resolusjoner og realiteter", *Samtiden* 50: 433–443
- Hambro, C.J.** (1939) *Før frihet og fred. Taler*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Hambro, C.J.** (1943) *How to Win the Peace*. London: Hodder and Stoughton.
- Hambro, C.J.** (1945) *Taler i Krig*. Oslo: Gyldendal.
- Hambro, Edvard** (1940) "Nøitralitetsrett og nøitralitetspolitikk", *Fritt Ord* 7: 89–96.
- Hambro, Edvard** (1962) "En konservativ utenrikspolitikk", *Minerva kvartalskrift* 6(2):185–190.
- Hansen, Andreas Martin** (1908) "Tidens tanker. Udenrigspolitikk", *Samtiden* 19: 148–156, 211–220, 281–288.
- Hobson, Rolf** (2003) "Norsk internasjonal historieskriving ved begynnelsen av det 20. århundret: Thorvald Boye og 'De væbnede neutralitetsforbund' i Sven G. Holtsmark (red.) (2003) *Motstrøms. Olav Riste og norske internasjonale historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk (110–132).
- Holst, Johan Jørgen** (1962) "Militær makt og utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 20 (2):165–191.
- Holst, Johan Jørgen** (1966) "Norsk sikkerhetspolitikk i strategisk perspektiv", *Internasjonal Politikk* 24 (5): 463–

- Holst, Johan Jørgen** (1971) "Norges utenrikspolitiske situasjon: Et langsiktig perspektiv" i Karl E. Birnbaum (red.) *Nordiska Framtidsperspektiv*. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet (43–61).
- Holst, Johan Jørgen** (1971) "Small Powers in a Nuclear World" i August Schou & Arne Olav Brundtland (red.) *Small States in International Relations*. Uppsala: Almqvist & Wiksells (187–194).
- Holst, Johan Jørgen** (1971) *Small Countries in world politics*. NUPI-Notat No. 24. Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt.
- Holst, Johan Jørgen, Anders C. Sjaastad & John Kristen Skogan** (1970) "Noen norske sikkerhetsproblemer i syttiårene", *Minervas kvartalskrift* (3): 235–253.
- Holst, Johan J.** (1983) *Lilliputs and Gulliver: Small States in a great power alliance*. NUPI-Notat No. 266. Oslo: Norsk utenrikspolitisk Institutt.
- Holtmark, Sven G., Helge Ø. Pharo & Rolf Tamnes** (red.) (2003) *Motstrøms. Olav Riste og norsk internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk.
- Hovstad, Johan** (1948) "Noreg og noiralitetstanken", *Syn og Segn* 54: 145–154.
- Klovning, Sissel** (2002) "Hvilken liten stat er det som skal etiopiseres neste gang?" *C.J.Hambros utenrikspolitiske engasjement 1920–1940*. Hovedoppgave i historie, Universitet i Oslo.
- Koht, Halvdan** (1894) *Unionen og freden. En historisk utredning av svensk krigspolitikk siden 1814*. Kristiania: Olaf Nordli.
- Koht, Halvdan** (1902a) "Fredssagen", *Dagbladet* 2/1
- Koht, Halvdan** (1902b) "Noiralitetssagen", *Dagbladet* 6/9, 7/9, 8/9 & 11/9.
- Koht, Halvdan** (1906b) "Norges Neutralitet", *Verdens Gang* 2/12.
- Koht, Halvdan** (1937a) "Neutrality and Peace – The view of a Small Power", *Foreign Affairs* vol. 15: 280–289.
- Koht, Halvdan** (1937b) "Småstats-synspunkt", *Arbeiderbladet* 5/1 og 6/1.
- Koht, Halvdan** (1938) "Norges utenrikspolitikk: Praktisk fredsarbeid på rettens grunn", *Arbeiderbladet* 31/10 og 1/11.
- Koht, Halvdan** (1939a) "Handels- og fredspolitikk", *Samtiden* 50: 1–16.
- Koht, Halvdan** (1939b) "Problems og neutrality", *Le Nord* 2: 129–137
- Koht, Halvdan** (1940) "Utenrikspolitikken vår (foredrag i Studentersamfundet i Trondheim, 17/2 1940)", *Arbeiderbladet* 22/2, 23/2, 24/2 & 26/2.
- Koht, Halvdan** (1945) "The Role of Small Nations", *The Annals of American Academy of Political and Social Science*: 86–88.
- Kontakt** (1952) "Sosialistisk utenrikspolitikk", *Kontakt* 6(3): 13–14.
- Lange, Christian L.** (1910) "Nationale og internasjonale idéer", *Samtiden* 21: 55–65.
- Lange, Christian L.** (1917) "Korleis staar arbeidet for freden no?", *Syn og Segn* 23: 337–346.
- Lange, Christian L.** (1936) "Mellempolitik eller samfolkelig politikk?", *Samtiden* 47: 1–13.
- Lange, Christian L.** (1937) "Folkeforbundspolitikk eller noiralitetspolitikk", *Tidens Tegn* 22/12.
- Lange, Halvard** (1925) *Hvordan kan vi arbeide for internasjonal fred*. Oslo: Norges sosialdemokratiske ungdomsforbund.
- Lange, Halvard** (1952) *Norsk utenrikspolitikk siden 1945: foredrag og debattinnlegg*. Oslo: Tanum.
- Lange, Halvard** (1953) "Norwegian Socialist Foreign Policy", *Socialist International Information* 3(15): 238–242
- Lange, Halvard** (1954) "Norwegian socialist view on the international situation", *Socialist International Information* 4(45): 803–808.
- Lange, Halvard** (1961) "Fredelig sameksistens – en utfordring", *Samtiden* 70: 1–14.
- Lange, Halvard** (1965) *Én verden i fred: Mål og midler i fredsarbeidet*. Oslo: Cappelen.
- Lange, Halvard** (1967) *Nestekjærlighet er realpolitikk. Fridtjof Nansen og internasjonal solidaritet i handling*. Fridtjof Nansen minneforelesning No.4. Oslo: Universitetsforlaget.
- Larsen, Torgeir** (2005) "Norsk utenrikspolitikk 100 år etter - tilbake til start?", *Internasjonal Politikk* 63(2-3): 243-254.
- Leira, Halvard** (2002) *Internasjonal Idealisme og Norge. Utenrikspolitiske tenkning fra Justus Lipsius til Halvdan Koht*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitet i Oslo.
- Leira, Halvard** (2004) "Hele vort folk er naturlige og fødte Fredsvenner" - Norsk fredstenkning fram til 1906", *Historisk Tidsskrift* 83(2): 153-180.
- Leira, Halvard** (2005) "Folket og freden. Utviklingstrekk i norsk fredsdiskurs 1890-2005", *Internasjonal Politikk* 63(2-3): 135-160.
- Lie, Mikael H.** (1912) *Stormagterne og de smaa nationer*. Kristiania: Aschehoug
- Lundestad, Geir** (1985) "Nasjonalisme og internasjonalisme i norsk utenrikspolitikk: Et faglig provoserende essay", *Internasjonal Politikk* (Temahefte I): 39–54.
- Løvold, Andreas** (2003a) *C. J. Hambros utenrikspolitiske tenkning: "Balance of justice, balance of right"*. Upublisert paper, presentert på den 11. nasjonale fagkonferanse i statsvitenskap, Trondheim 8.–10. januar 2003.
- Mathisen, Trygve** (1952) "Nøytralitetstanken i norsk politikk fra 1890-årene og til Norge gikk med i Folkeforbundet", *Historisk Tidsskrift* 36(1): 30–60.
- Matlary, Janne Haaland** (1999a) "Verdimakt blir viktigere" i *Dagbladet* 14.juli
- Matlary, Janne Haaland** (1999b) "Myk makt, harde verdier?", *Dagbladet* 21/12 1999
- Matlary, Janne Haaland** (2000) "Utenrikspolitikk mellom realpolitikk og idealpolitikk: Må vi velge?", *Dagbladet* 4/2 2000
- Matlary, Janne Haaland** (2002b) *Verdidiplomati – kilde til makt? En strategisk analyse av norsk utenrikspolitikk*. Oslo:

- Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 46.
- Moe**, Finn (1938) "Vår nøytralitetspolitikk", *Det 20de aarhundre* 38: 171–173
- Mowinckel**, Johan Ludvig (1927) "Norsk fredspolitik", *Under Dusken* 12: 17–20.
- Mowinckel**, Johan Ludvig (1937) "Skal vi ta parti eller være nøytrale?", *Tidens Tegn* 11/12.
- Mowinckel**, Johan Ludvig jr. (1952) "Utenrikspolitik – magi eller sosiologi?", *Samtiden* 61: 214–224.
- Mrsa**, Fred Ivan Sydengen (2003) *Halvdan Kobi, fredstanken og forholdet til stormaktene 1935–1939. Mellom nedrustning og territoriell ekspansjon*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Nansen**, Fridtjof ([1915] 1942) "Før det blir for sent" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (468–500).
- Nansen**, Fridtjof ([1916] 1942) "Nordens stilling og oppgave under og etter krigen" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (536–546).
- Nansen**, Fridtjof (1918) "The Mission of the Small States", *The American-Scandinavian Review* 6 (1): 9–13.
- Nansen**, Fridtjof ([1919] 1942) "Nationenes forbunn" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (547–558).
- Nansen**, Fridtjof ([1923a] 1942) "Nestekjærlighet" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (584–595).
- Nansen**, Fridtjof ([1923b] 1942) "Tale ved mottagelsen av Nobels fredspris" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (596–607).
- Nansen**, Fridtjof ([1927] 1942) "Ingen krig mere" i A. H. Winsnes (red.) *Nansens Røst. Artikler og taler av Fridtjof Nansen. Bind II 1908–1930*. Oslo: Jacob Dybwad (677–688).
- Neumann**, Iver B. (2003) *Hva så, lille land? Essays om Norges alminnelighet*. Oslo: Spartacus
- Opsahl**, Torkel (1962) "Folkerett og internasjonal politikk", *Internasjonal Politikk* 20(2): 192–219.
- Qvam**, Erik (1934) "Norsk utenrikspolitik, krigs- eller fredspolitik?", *Janus* 2: 283–304.
- Ræstad**, Arnold (1915) *Nøytralitet*. Foredrag på Norges forsvarsforenings landsmøte.
- Ræstad**, Arnold (1935) "Den kollektive sikkerhet", *Samtiden* 46: 425–444.
- Ræstad**, Arnold (1938) "De små stater og den internasjonal krise", *Samtiden* 49: 581–591.
- Ræstad**, Arnold (1939) "Nøytralitetspolitikk for 25 år siden og nu", *Samtiden* 50: 453–461.
- Ræstad**, Arnold (1940) "Nøytralitet og nøytralitetspolitikk", *Tidsskrift for rettsvitenskap* 42: 43–58.
- Scharffenberg**, Johan (1939) "Norges nøytralitet", *Arbeiderbladet* 14/4.
- Schou**, August (1964) *Fra Wergeland til Nansen. Internasjonalismens idé i Norge*. Fridtjof Nansens minneforelesninger 2. Oslo: Det Norske Videnskaps-Akademi & Universitetsforlaget.
- Schou**, August & Arne Olav Brundtland (red.) (1971) *Small States in International Relations*. Uppsala: Almqvist & Wiksells.
- Sjaastad**, Anders (1969) "Etikk, konservatisme og utenrikspolitik", *Minerva kvartalskrift* 13(3): 303–316.
- Sjaastad**, Anders & Halvor **Stenstadvold** (1970) "Store land i dag mer bundet enn små i internasjonal politikk", *Minerva kvartalskrift* 14(2): 226–234.
- Sjaastad**, Anders C. (1975) "Småstatene og verdenspolitikken" i Kjell Hanssen, Lars Roar Langslet & Paul Thyness (red.) *I Pakt med Fremtiden. Festskrift til John Lyng på 70-årsdagen 22. august 1975*. Oslo: Cappelen (164–181).
- Thommessen**, Rolf (1939) "Det avgjørende nøytralitetsproblem", *Samtiden* 50: 219–224.
- Thune**, Henrik & Torgeir **Larsen** (2000) "Utenrikspolitik uten software. En teori om omdømme, populisme og andre politiske trekkefter i små staters utenrikspolitik" i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitik*. Oslo: Spartacus (70–89).
- Thyness**, Paul (1968) "Utenrikspolitik og moral i Vietnamdebatten", *Minerva kvartalskrift* 12(1): 37–40.
- Tidens Tegn** (1997) *Moderne utenrikspolitik: Idealer eller interesser?* Jan Egeland og Nils Morten Udgaard intervjuet av Kristin Clemet, *Tidens Tegn* 5(6): 12–16.
- Vollebæk**, Knut (2003) "Norge er et lite land i verden". *Om Norgesbildet*. Kristofer Lehmkuhl forelesning 2003. Bergen: Norges handelshøyskole.
- Wold**, Terje (1952) "Kollektiv sikkerhet", *Kontakt* 9: 29–32.
- Ørvik**, Nils (1962) "Nøytralitet og nøytralisme. En studie i småstatspolitikk", *Internasjonal Politikk* 20(2): 125–164.
- Ørvik**, Nils (1967) "Verdier, interesser – og makt", *Samtiden* 76: 112–121.
- Ørvik**, Nils (1974) "Avspenning som politisk virkemiddel", *Samtiden* 83(7): 402–419.

4. Utenrikspolitiske institusjoner og beslutningspraksiser

- Et omfattende emne, som griper over i en del av de andre kategoriene. Spesielt gjelder dette kategori 5 og 7. Likevel: fokuset her ligger på hvordan institusjoner og aktører responderer på den utenrikspolitiske saksgangen. Blant de sentrale pionéerverkene, bør følgende nevnes:

Christophersen, Jens A. (1968) "Avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitik", *Internasjonal Politikk* 26(7): 662–701. Finnes også i Gunnar Jervas (red.) (1973) *Utrikspolitikk i Nørr*. Lund: Studentlitteratur (193–261). For

- anmeldelse, se Arne Olav Brundtland (1974) *Internasjonal Politikk* 32(1): 123–124. Se dessuten Jens A. Christophersen (1968) ”The Making of Foreign Policy in Norway”, *Cooperation and Conflict* 3: 52–74.
- Internasjonal Politikk** (1968) ”Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk. Temanummer”, *Internasjonal Politikk* 26(7): 660–763. Temaheftet innledes med artikkelen til Christophersen, med påfølgende refleksjoner fra både utenrikspolitikere og forskere.
- Knudsen**, Olav Fagerlund (1995) ”Beslutningsprosesser i norsk utenrikspolitikk” i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges Utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (59–78). Gir en oversikt over de viktigste utenrikspolitiske institusjonene, men også en god del rasjonalistisk teori knyttet til dette forskningstemaet.
- Fonn**, Birgitte Kjos, Iver B. **Neumann** & Ole Jacob **Sending** (red.) (2006) *Norsk utenrikspolitisk praksis: Aktører og prosesser*. Oslo: Cappelen. Redigert bok, som dekker de viktigste aktørene og prosessene i norsk utenrikspolitikk. Skrevet av forskere og praktikere.

Den første norske beslutningsteoretiske studien:

- Ørvik**, Nils m.fl. (1968) *Departmental Decision-making. A Group Study of Three Ministries. A Research Report*. Oslo: Institutt for Statsvitenskap. Også gitt ut som bok: Nils Ørvik m.fl. (1972) *Departmental Decision-Making*. Oslo: Universitetsforlaget. Arbeidet, som ble startet opp på Institutt for Statsvitenskap i Oslo, under ledelse av Nils Ørvik, var sterkt inspirert av den behavioristiske metoden til James N. Rosenau. Inneholder spesielt analyser av Utenriks- forsvars- og handelsdepartementet.

Oversiktsverker av Stortinget, mer spesielt, sett fra en juridisk, og kanskje noe utdatert, synsvinkel;

- Colban**, Erik (1961) *Stortinget og utenrikspolitikken*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Frede Castberg (1963) ”Bokanmeldelse”, *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 76: 187–198; Arne Olav Brundtland (1962) ”God jus om utenrikspolitikken”, *Minerva kvartalskrift* 6(3): 370–371.

Og: Fra et historisk ståsted.

- Omang**, Reidar (1964) ”Stortinget og de utenrikske saker etter unionoppløsningen” i *Spesialartikler. Det Norske Storting gjennom 150 år, bind 4*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (67–165).
- Brusewitz**, Axel (1933) *Nordiska Utriksnemder i komparativ behysning. Studier över Riksdagen och Utrikespolitiken, bind 2*. Uppsala: Almqvist & Wicksells.

Oversiktsverker om UD:

- Omang**, Reidar (1955) *Norsk utenrikstjeneste I. Grunnleggende år*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. For anmeldelse, se: Herman Reimers (1957) ”Norsk utenrikstjeneste”, *Samtiden* 66: 117–137.
- Omang**, Reidar (1959) *Norsk utenrikstjeneste II. Stormfulle tider 1913–1928*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Neumann**, Iver B. & Halvard **Leira** (2005) *Aktiv og forventende. Utenrikstjenestens liv 1905-2005*. Oslo: Pax.

Første standardverk om hvordan et politisk parti behandler en utenrikspolitisk sak:

- Eriksen**, Knut Einar (1972) *DNA og NATO. Striden om norsk NATO-medlemskap i regjeringspartiet 1948–49*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. For anmeldelse, se: Arne Olav Brundtland (1974) i *Internasjonal Politikk* 32(1): 120–121, og svar fra Eriksen i *Internasjonal Politikk* 32(2): 403–405. Sterkt inspirert av historikeren Jens A. Seip.

Juridiske standardverk, som også inneholder utenrikspolitiske institusjoner og saksgang:

- Andenæs**, Johs. (1998) *Statsforfatningen i Norge*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Castberg**, Frede (1964) *Norges Statsforfatning, bind 2*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sejersted**, Fredrik (2002) *Kontroll og Konstitusjon. Statsrettslige studier av Stortingets kontrollvirksomhet*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Vurderer spesielt, ut i fra en juridisk synsvinkel selvfølgelig, behandlingen av utenrikspolitiske saker i etterkrigstiden og frem til i dag.

- Under følger ulike bidrag alfabetisk innenfor hver enkelt kategori, som er ordnet i følgende temaer: (1) Generelle beslutningsstudier (2) Sikkerhetspolitiske beslutningspraksiser og hemmelighold (3) Stortinget (4) Utenriksdepartementet (5) Utenrikstjenesten og diplomatiet (6) Regjeringen og andre departementer (7) partiene (8) sentrale beslutningstakere (9) organisasjonene (10) den utenrikspolitiske opposisjonen (11) den utenrikspolitisk opinionen og endelig (12) Forholdet til EU/EØS.

- 1. Generelle beslutningsstudier:

- Benum, Edgeir** (1968) ”[uten tittel]”, temanummer ’Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk’, *Internasjonal Politikk* 26(7): 731–740.
- Benum, Edgeir** (1969) *Maktsentra og Opposisjon. Spaniasaken i Norge 1946 og 1947*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Riste (1971) *Historisk Tidsskrift* 50: 210–214.
- Burgess, Philip M.** (1967) *Elite Images and Foreign Policy Outcomes. A Study of Norway*. Ohio: The Ohio State University Press.
- Burgess, Philip M.** (1968) ”[uten tittel]”, temanummer ’Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk’, *Internasjonal Politikk* 26: 750–756.
- Eckstein, Harry** (1966) *Division and cohesion in democracy: A study of Norway*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Egeberg, Morten** (1974) *Aktører og samordning. Norske deltakelse i internasjonale organisasjoner*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. For en forkortet utgave, se *Internasjonal Politikk* 32(3): 651–664.
- Egeberg, Morten** (1978) ”Den offentlige politikken internasjonalsisering – noen utviklingstrekk og perspektiver” i Johan P. Olsen (red.) *Politisk organisering*. Bergen: Universitetsforlaget.
- Egeberg, Morten & Jarle Trondal** (1996) *Innenriksforvaltningens og den offentlige politikken internasjonalsisering*. Working Paper 23/1996. Oslo: Arena. Finnes også i Tom Christensen & Morten Egeberg (red.) (1997) *Forvaltningskunnskap*. Oslo: Tano Aschehoug (335–366).
- Engesland, Bente Egjar** (1989) *Norges forhold til OPEC: Fra konflikt til samarbeid? Analyse av en beslutningsprosess*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Også utgitt som: Rapport No.1. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Frydenlund, Knut** (1983) ”Utenrikspolitikk i et mediasamfunn”, *Internasjonal Politikk* 41(3): 327–332.
- Frydenlund, Knut** (1985) ”Utenriks- og sikkerhetspolitikk i et mediasamfunn – krav om innsyn – behov for hemmelighold” i Nils E. Øy (red.) *Start pressen. Informasjonsfrihetens vilkår i Norge anno 1985*. Fredrikstad: Institutt for journalistikk.
- Frankel, Joseph** (1968) ”Comparing Foreign Policies. The Case of Norway”, *International Affairs* 44: 482–494.
- Hallenstvedt, Abraham** (1969) ”Utenrikspolitikk – Styring – Demokrati”, *Internasjonal Politikk* 46(6): 678–690.
- Hambro, C. J.** (1938) ”When Kings and Foreign Ministers Meet”, *Le Nord* 1: 9–28.
- Heradstveit, Daniel & Ove Narvesen** (red.) (1977) *Decision-making research. Some recent developments*. NUPI-Rapport No.35. Oslo: NUPI.
- Heradstveit, Daniel, Ove Narvesen & Michael Shapiro** (1978) ”A Cognitive Model of Decision-making: Application to Norwegian Oil Policy”, *Cooperation and Conflict* 13: 93–108.
- Heradstveit, Daniel & Tore Bjørge** (red.) (1986) *Beslutningsprosesser, kommunikasjon og språk. Rapport fra en workshop*. NUPI-Rapport No.96. Oslo: NUPI.
- Holst, Johan Jørgen & Anders Sjaastad** (1972) ”Nordic Conference on Foreign Policy Decision-Making”, *Reiserapport* No.29. Oslo: NUPI.
- Hveem, Helge** (1968a) ”[uten tittel]”, temanummer ’Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk’, *Internasjonal Politikk* 26(7): 741–749.
- Hveem, Helge** (1968b) ”Foreign Policy Thinking in the Elite and the General Population”, *Journal of Peace Research* 5: 146–170.
- Hveem, Helge** (1972) *International Relations and World Images. A Study of Norwegian Foreign Policy Elites*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Abraham Hallenstvedt (1972) *Internasjonal Politikk* 30(3): 561–563.
- Knudsen, Bård Bredrup** (1979) *Elite images and perceptual predispositions. A study of some national and international images in Western Europe: Affinity, the rank of nations, and images of Norway and Norwegian foreign policy*. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Knudsen, Olav Fagerlund & Arild Underdal** (1985) ”Patterns of Norwegian Foreign Policy Behavior: An Exploratory Analysis”, *Cooperation and Conflict* 20: 229–252.
- Knudsen, Olav Fagerlund** (1990) ”Norway: Domestically driven foreign policy”, *The Annals of The American Academy of Political and Social Science*: 101–116.
- Knutsen, Torbjørn L.** (1999) *Nye aktører i norsk utenrikspolitikk*. Rapport No. 2/99. Aktuelle utenrikspolitiske spørsmål. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Lodgaard, Sverre** (1969) ”Den utenrikspolitiske avgjørelsesprosess i Norge. Noen forslag til forandringer”, *Internasjonal Politikk* 27(6): 734–756.
- Neumann, Iver B.** (1999) ”Den disaggregerte stats diplomati: Nye aktører i norsk sørpolitikk”, *Internasjonal Politikk* 57(2): 181–197. En litt forkortet versjon finnes også i Iver B. Neumann (2000) ”Nye aktører og arenaer i internasjonal politikk på 1990-tallet” i Kari M. Osland (red.) *Sørpolitikken plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv*. Conference Proceedings. Oslo: NUPI & CMI (61–78).
- Neumann, Iver B.** (2002) ”Harnessing Social Power: Norwegian State Diplomacy and the Land Mines Issue” i Andrew Cooper, John English & Ramesh Thakur (red.) *Global Governance: Towards a new diplomacy?* Tokyo: United Nations University Press (106–132).

- Olsen, Johan P.** (1983) *Organized Democracy – Political Institutions in a Welfare State – The Case of Norway*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Omdahl, Arne** (1987) *Oljeboring nord for 62. breddegrad. Analyse av en beslutningsprosess*. Hovedoppgave i administrasjon og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Opedal, Ståle Harald** (1993) *Kommersiell forhandling og politisering. En studie av det norske beslutningsmonstret under Sleipner-forhandlingene mellom Norge og Storbritannia*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Pharo, Helge Ø.** (1984) *Domestic and International Implications of Norwegian Reconstruction*. Firenze: European University Institute.
- Riste, Olav** (1983) "The Foreign Policy-Making Process in Norway: An Historical Perspective" i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier: Årbok for forsvarshistorisk forskningssenter*. Oslo: Tano (232–245).
- Riste, Olav** (1985) "The Historical Determinants of Norwegian Foreign Policy" i Johan Jørgen Holst (red.) *Norwegian Foreign Policy in the 1980s*. Oslo: Norwegian University Press (12–26).
- Stoltenberg, Thorvald** (1968) "[uten tittel]", temanummer 'Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk', *Internasjonal Politikk* 26(7): 712–719.

• 2. Sikkerhetspolitiske beslutningspraksiser og hemmelighold:

- Andersen, Jon Helge** (2000) *Fra atlantisk sikkerhet til europeisk usikkerhet? En studie av Utenriksdepartementets og Forsvarsdepartementets responser på endrede sikkerhetspolitiske rammebetingelser*. Arena-Report No.2/2000. Oslo: Arena.
- Bakken, Anne-Lise m.fl.** (1980) "Stortinget og sikkerhetspolitikken" i Thorbjørn Jagland (red) *Atomvåpen og Usikkerhetspolitikk*. Oslo: Tiden Norsk Forlag (267–281).
- Brundtland, Arne Olav** (1983) "INF og sammenbruddet av den sikkerhetspolitiske enighet", *Internasjonal Politikk* 41(temahefte I–II): 73–96.
- Enholm, Kari** (1979) *Ført bak lyset: 30 år med NATO*. Oslo: Pax.
- Enholm, Kari** (1987) *Bak fasaden. Søkelys på norsk alliansepolitikk etter 2. verdenskrig*. Oslo: Folkereisningen Mot Krig.
- Forsvarsdepartementet** (2001) *Kosovo-krisen: Nasjonal Rapport*. Finnes: www.odin.dep.no/fd/norsk/publ/utredninger/andre/010011-220003/index-dok000-b-f-a.html september 2002.
- Friis, Jakob** (1951) "Utenrikspolitisk omprøving?", *Samtiden* 60: 168–182.
- Friis, Karsten** (2000) "Forsvar og identitet: De norske friskusverdiene" i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (119–143).
- Førland, Tor Egil** (1994) "Foreign Policy Profiles of the Scandinavian Countries: Making Use of CoCom", *Scandinavian Journal of History* 19: 165–184.
- Gleditsch, Nils Petter & Sverre Lodgaard** (1970) *Krigsstaten Norge*. Oslo: Pax.
- Gleditsch, Nils Petter** (1976) "Hvordan og hvorfor Norge fikk Loran C", *Internasjonal Politikk* 34(4): 823–842.
- Gleditsch, Nils Petter & Johan J. Holst** (1977) "Debatt om Loran C", *Samtiden* 86(7): 423–425.
- Gleditsch, Nils Petter m.fl.** (red.) (1976) *Debatten om Loran C og Omega. En dokumentasjon fra avispartene*. Oslo: PRIO.
- Gleditsch, Nils Petter & Albert Langer** (1976) *Navigasjonsstasjonene, Polaris-ubåtene og basepolitikken*. PRIO-rapport 2/1976. Oslo: PRIO.
- Gleditsch, Nils Petter** (1979) "Loran C og Polaris: Hvem visste hva og når fikk de vite det?", *Internasjonal Politikk* 37: 405–420.
- Gleditsch, Nils Petter** (1982) *Åpenhet i forsvarssaker. Praksis og regelverk*. PRIO-informasjon No.11. Oslo: PRIO.
- Hellebust, Anders** (1974) *NATO-fellesfinansiert og bilateral infrastrukturbygging i Norge. En analyse av beslutningsprosesser og innflytelsesrelasjoner*. Magisteravhandling i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Helset, Per** (1981) *Hemmelighold og Demokrati i norsk Utenriks- og sikkerhetspolitikk*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Jan Braath (1981) *Internasjonal Politikk* 39(3): 520–523.
- Riste, Olav & Arnfinn Moland** (1997) "Strengt Hemmelig": *Norsk etterretningstjeneste 1945–1970*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Riste, Olav** (1999) *The Norwegian Intelligence Service 1945–1970*. London: Frank Cass.
- Schei, Anders m.fl.** (1975, 1977) *Loran C og Omega. Innstilling fra utvalget til undersøkelse av sakene om etablering av Loran C og Omega-stasjoner i Norge*. Oslo: Pax.
- Sjaastad, Anders C.** (1970) "Informasjon og utenrikspolitikk", *Minerva kvartalskrift* 14(3): 222–225.

• 3. Stortinget:

- Balsvik, Randi** (1969) *Uhjelpsdebatt i det norske Storting 1952–56*. Hovedoppgave i historie, Universitet i Bergen.
- Balsvik, Randi** (1970) "Stortinget og u-hjelpen", *Syn og Segn* 82: 453–461.
- Bonham, Matthew B.** (1969) "Scandinavian Parliamentarians: Attitudes toward Political Integration", *Cooperation and Conflict* 4: 149–161.
- Bruun-Lie, Benedicte** (2004) *Konsensus og kontinuitet i norsk sikkerhetspolitisk diskurs.. Stortinget og Kosovo våren*

1999. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Bønsnæs, Per** (1984) *Den trauste utenrikspolitikk. En studie av Stortingets organisatoriske behandling av utenrikspolitiske saker*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Christensen, Dag Arne** (1997) "Europautvalget i Danmark, Sverige og Norge: Sandpårøingsorgan eller politiske muldvarpar?" i *Nordisk Administrativ Tidsskrift* 78(2): 143–163.
- Dahl, Agnethe & Liv Astrid Sverdrup** (1996) "Etter Norges Nei til EU: Stortinget på sidelinjen?", *Tidens Tegn* 4(6): 21–23.
- Danielsen, Rolf** (1964) *Tidsrommet 1870–1908. Det Norske Storting gjennom 150 år, bind 2*. Oslo: Gyldendal.
- Eckhoff, Tørstein** (1980) "Stortingets unnfalighet i saker om utenriks – og sikkerhetspolitikk", *Lov og Rett* 18: 275–294.
- Fløistad, Brit & Kjell Myhre-Jensen** (1997) "The Storting and the EU/EEA" i Matti Wiberg (red.) *Trying to make democracy work. Nordic parliaments and the European Union*. Stockholm: Gidlund.
- Greve, Tim** (1965) "Stortingets utenrikspolitiske spørrevirksomhet. Noen bemerkninger til Ottar Helleviks artikkel i hefte No.2 1965", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 5(3): 290–292.
- Hambro, C. J.** (1922) "Storting og utenrikspolitikk", *Ukens Revy*: 29–34.
- Hambro, C. J.** (1947) *Historisk Supplement*. Oslo: Aschehoug.
- Hansen, Guttorm & Erik Mo** (1993) *Om Stortingets arbeidsordning. Stortingets forretningsorden med kommentarer*. Stortinget.
- Helland, Leif & Bjørn E. Rasch** (1998) "Stortingets fagkomiteer. Forholdet mellom popularitet, arbeidsmengde og komitestørrelse", *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 14(2): 219–252.
- Hellevik, Ottar** (1965) "Stortingets utenrikspolitiske spørrevirksomhet", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 1(2): 91–111.
- Hellevik, Ottar** (1969) "Stortingets rolle i den utenrikspolitiske avgjørelsesprosessen", *Internasjonal Politikk* 27(6): 691–713.
- Hellevik, Thale** (1997) *Verdenshav eller andedam? En studie av internasjonaliseringstendenser i Stortingets virksomhet*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Hellevik, Thale** (1998) *Stortinget og internasjonaliseringen*. Working Paper No.2. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Heradstveit, Daniel** (1974) *The Norwegian Parliament and the Common Market issue*. NUPI-Notat No.71. Oslo: NUPI.
- Heradstveit, Daniel** (1967) *Stortingsdebatten om EEC*. Magisteravhandling i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Hernes, Gudmund** (1985) "Some Aspects of the Executive and Parliament in Norwegian Foreign Policy-Making" i Johan J. Holst (red.) (1985) *Norwegian Foreign Policy in the 1980s*. Oslo: Norwegian University Press (55–71).
- Hernes, Gudmund & K. Nergaard** (1989) *Oss imellom. Konstitusjonelle former og uformelle kontakter Storting-Regjering*. Rapport No. 090. Oslo: FAFO.
- Kielland, Arne** (1972) *All makt? Dagbok fra Stortinget*. Oslo: Pax.
- Koht, Halvdan & Mikael Lie** (1916) *Parliamentary Control of Foreign Politics*. The Hague: Central Organisation for a Durable Peace & Martinus Nijhoff.
- Kristvik, Bjørn** (1968) "[uten tittel]", temanummer 'Om avgjørelsesprosessen i norsk utenrikspolitikk', *Internasjonal Politikk* 26(7): 725–730.
- Kaartvedt, Alf** (1964) *Fra Riksforsamlingen til 1869. Det Norske Storting gjennom 150 år, bind 1*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Løvold, Andreas** (2002) *Innenriks\Utenriks. Den utvidete utenrikskomiteen som skaper og opprettholder av utenrikspolitiske konsensus*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Løvold, Andreas** (2003) "Den utvidete utenrikspolitiske enighet", *Stat & Styring*, 13(6): 31–42.
- Løchen, Einar** (1951) "Parlamentarisk kontroll av internasjonale organisasjoner", *Internasjonal Politikk* 9: 123–134.
- Moe, Finn** (1953) "Parlamentenes rolle i internasjonal politikk", *Samtiden* 62: 610–619
- Moe, Finn** (1968) "Stortinget og den utenrikspolitiske avgjørelsesprosessen", *Internasjonal Politikk* 26(7): 670–677.
- Mossing, Trond** (1984) *Konsensus og splittelse på Stortinget i utenrikspolitiske spørsmål. En komparativ undersøkelse*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Narum, Håvard** (1985) *Stortingets rolle i norsk utenrikspolitikk*. Rapport No.119. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Nordby, Trond & Frode Veggeland** (1999) "Lovgivningsmyndighetens suspensjon. Stortingets rolle under EØS-avtalen", *Tidsskrift for samfunnsforskning* 40: 87–107.
- Nordby, Trond** (2000) *I Politikens sentrum. Variasjoner i Stortingets makt 1814–2000*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Olsen, Johan P. & Lars Chr. Blichner** (1986) *Spørsmål i Stortinget: Sikkerhetsventil i petroleumpolitikken*. Bergen: Universitetsforlaget.
- Rasch, Bjørn Erik & Hilmar Rommetvedt** (1999) *Makt og demokrati i norsk parlamentsforskning*. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapport No.2.
- Rasch, Bjørn Erik** (1997) "Stortingsbeslutninger og demokrati" i Knut Midgaard & Bjørn Erik Rasch (red.) *Demokrati – vilkår og virkninger*. Oslo: Fagbokforlaget (141–159).
- Riste, Olav** (1989) "Ideal, interesser og parlamentarisk kontroll: Utforminga av norsk utanrikspolitikk 1905-

- 1945” i Trond Bergh & Helge Pharo (red.) *Historiker og veileder. Festskrift til Jacob Sverdrup*. Oslo: Tiden (63–80).
- Sejersted**, Fredrik (1996) “The Norwegian Parliament and European Integration – Reflections From medium-Speed Europe” i Eivind Smith (ed.) *National Parliaments as Cornerstones of European Integration*. London: Kluwer Law International (124–159).
- Sejersted**, Fredrik (1997) ”EØS og folkestyret”, *Nytt Norsk Tidsskrift* 14(1): 69–77.
- Seim**, Asbjørn (1996) *Stortinget: En Fugl Fønix på Maktutredningens Ruiner?* Rapport No. 9602. Bergen: LOS-senteret.
- Selvik**, Torstein (1954) ”NATO og Stortinget”, *Kontakt*: 11–13.
- Skard**, Jon (1971) *Utenrikspolitiske henstillinger til Stortinget. En undersøkelse av skriftlige henvendelser om utenrikspolitiske spørsmål fra norske organisasjoner og borgere til det samlede Storting i perioden 1945–70*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Smith**, Eivind (red.) (1996) *National Parliaments as Cornerstones of European Integration*. London & The Hague: Kluwer Law International.
- Stavang**, Per (1999) *Storting og regjering. Om instruksjer fra Stortinget til regjeringa*. Bergen: Alma Mater.
- Stortingets forretningsorden** (2004):
http://www.stortinget.no/om_stortinget/lover_regler/StortingetsForretnN.pdf
- Sæterdal**, Arnfinn (1958) *Debatten i Stortinget om Folkeforbundet*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Utengen**, Rolf (1958) “Det norske Storting og utenrikspolitikken”, *Nordisk Kontakt* 4: 217–20.

- 4. Utenriksdepartementet:

- Christensen**, Tom (1996) ”Adapting to Process of Europeanisation: a Study of the Norwegian Ministry of Foreign Affairs”, *Arena rapport* No.2. Universitetet i Oslo: ARENA:
- Colding**, Kjell (1978) “Organisasjonsspørsmål i Utenriksdepartementet” i Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitisk årbok* 5 Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt .
- East**, Maurice A. & Leif-Helge Salomonsen (1981) “Adapting Foreign Policy-Making to Interdependence: A Proposal and Some Evidence From Norway”, *Cooperation and Conflict* 16(3): 165–182.
- East**, Maurice A. (1981) “The Organizational Impact of Interdependence on Foreign Policy-Making. The Case of Norway” i Charles Kegley & Patrick McGowan (red.) *The Political Economy of Foreign Policy Behavior*. London: Sage. Også utgitt som NUPI-Notat No.217. Oslo: NUPI.
- East**, Maurice A. (1984) “Coordinating Foreign Policy: The Changing Role of the Norwegian Foreign Ministry”, *Cooperation and Conflict* 19(2): 121–134.
- Efjestad**, Svein (1980a) *Samordning av utenrikspolitiske beslutninger rettet mot ulike typer av stater*. NUPI-Notat No.180. Oslo: NUPI.
- Efjestad**, Svein (1980b) *Utenriksdepartementets rolle i samordningen av fagdepartementenes internasjonale saker*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitet i Oslo. Også utgitt som NUPI-Rapport No.52. Oslo: NUPI.
- Efjestad**, Svein (1980c) ”Utenriksdepartementets samordningsaktivitet, og fagdepartementenes nordiske kanaler i internasjonale saker”, *Internasjonal Politikk* 38(4): 821–836.
- Gleditsch**, Nils Petter, Øyvind Østerud & Jon Elster (1974) *De utro tjenere. Embetsverket i EF-kampen*. Oslo: Pax
- Hallenstvedt**, Abraham (1970) “Utenriksdepartementet og utformingen av norsk utenrikspolitikk” i Arne J. Stokke (red.) *Beslutningsprosesser i norsk offentlig administrasjon*. Oslo: Universitetsforlaget (93–106).
- Knudsen**, Olav Fagerlund (1988) “Utenrikspolitisk samordning og faglig problemløsning: Om innlemmelsen av HD i UD” i Harald Olav Skar (red.) *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 14. Oslo: NUPI.
- Melheim**, Margunn (1995) *Utenriksdepartementet – ”Tordenskiolds soldater” og ”Djevelens advokat” i EØS-prosessen? Ein studie av Utenriksdepartementet si rolle i EØS-prosessen med fokus på Utenriksøkonomisk avdeling 1*. Hovedoppgave i administrasjon- og organisasjonsvitenskap, Universitet i Bergen.
- Moses**, Jonathon W & Torbjørn L. Knutsen (2001) ”Inside Out. Globalization and the Reorganization of Foreign Affairs Ministries”, *Cooperation and Conflict* 36(4): 355–380.
- Neumann**, Iver B. (1998) ”Departemental identitet: Det norske utenriksdepartement”, *Internasjonal Politikk* 56(1): 75–103.
- Neumann**, Iver B. (1999c) ”Norway, the Foreign Ministry: Bracketing Interdependence” i Brian Hocking (red.) *Foreign Ministries. Change and Adaptation*. Basingstoke: Macmillan (152–169).
- Norman**, Erik-Wilhelm (1982) „The Royal Norwegian Ministry of Foreign Affairs“ i Zara Steiner (red.) *The Times Survey of the Foreign Ministries of the World*. London.
- Norman**, Erik-Wilhelm & Jon Bech (1996) *Utenriksdepartementet niitti år*. Oslo: Det kgl. Norske Utenriksdepartement.
- Nystrøm**, Dag (1991) *Sammenslåingen av Utenriksdepartementet og Handelsdepartementet: En politisk styrt prosess?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Salomonsen**, Leif Helge (1980) *Samordningsprosesser i norsk utenrikspolitikk*. NUPI-Notat No.181. Oslo: NUPI.
- Salomonsen**, Leif H. (1981) *Fagdepartementenes internasjonale virksomhet og UD's samordningsfunksjon*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitet i Oslo. Også utgitt som NUPI-Rapport No.66. Oslo: NUPI.
- Skodvin**, Magne (1971) *Norden eller NATO? Utenriksdepartementet og alliansespørsmålet 1947–1949*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Stoltenberg**, Thorvald (1970) "Avgjørelsesprosessen og Utenriksdepartementets plassering" i Arne J. Stokke (red.) *Beslutningsprosesser i norsk offentlig administrasjon*. Oslo: Universitetsforlaget (106–122).
- Stoltenberg**, Thorvald (1983) "Statssekretær i Utenriksdepartementet" i Ingegerd Galtung & Alf R. Bjerke (red.) *Fra diplomatiets verden*. Oslo: Atheneum (63–65).
- Underdal**, Arild (1987) *What's Left for the MFA? Foreign Policy and the Management of External Relations in Norway*. Working Paper No. 12. Oslo: Norwegian School of Management (BI).

• 5. Utenrikstjenesten og diplomatiet:

- Ausland**, John C. (1979) *Bak Ambassadens murer*. Oslo: Cappelen.
- Fonn**, Birgitte Kjos & Christine Præsttun (2004) "Ny verden, gammelt hus", *Samtiden* 3:63-74.
- Galtung**, Ingegerd & Alf R. **Bjerke** (red.) (1983) *Fra diplomatiets verden*. Oslo: Atheneum.
- Galtung**, Ingegerd (1983) "Generelle fakta om utenrikstjenesten idag" i Ingegerd Galtung & Alf R. Bjerke (red.) *Fra diplomatiets verden*. Oslo: Atheneum (33–40).
- Galtung**, Johan & Mari **Holmboe Ruge** (1965) "Patterns of Diplomacy. A Study of Recruitment and Career Patterns in Norwegian Diplomacy", *Journal of peace research* 2: 101–136.
- Knudsen**, Olav Fagerlund & Maurice A. **East** (1986) "Spillerom for personlig innvirkning: Lederstil og samordning i norsk utenriksadministrasjon på slutten av 1970-tallet", *Internasjonal Politikk* 44(3): 7–32.
- Lange**, Halvard (1954) "Administrative problemer i norsk utenrikstjeneste", *Nordisk administrativt tidsskrift* 35: 1–21.
- Leira**, Halvard & Iver B. **Neumann** (2005) "Utsendinger til ...en mindre og halvcivilisert oversjøisk stat? 1905 og fremveksten av et diplomatisk korps i Kristiania", *Sosiologi i Dag* 35(3): 50-78.
- Neumann**, Iver B. (2001) *Diplomati som historisk og sosial praksis*. Hovedoppgave i sosialantropologi, Universitetet i Oslo.
- Neumann**, Iver B. (2002a) "Diplomaten" i Iver B. Neumann (red.) (2002) *Global Politikk: Krig, diplomati, handel og nybetsformidling i praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk (107–168).
- Jørgensen**, Nils-Johan (2005) "(Pre)posisjon. Om diplomater og politikere i UD", *Samtiden* 3:53-63.
- Omang**, Reidar (1954) *Utenrikstjenesten*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Ruge**, Mari Holmboe (1965) "Norske utenrikstjenestemenn 1905–65. En analyse av rekruttering og sosial bakgrunn", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 6: 213–234.
- Ræder**, Gudrun (1975) *De uunnværlige flinke*. Oslo: Gyldendal.

6. Regjeringen og andre departementer:

- Einstadbland**, Ellen Siri (1987) *Institusjonell differensiering. Analyse av utviklingen av enheter for internasjonale saker i departementene*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Engen**, Rickard (1995) *Fiskeridepartementet – en aktor med ambisjoner på egne vegne? Om Fiskeridepartementets, fiskeriorganisasjonene og Utenriksdepartementets rolle i norske fiskeripolitikk*. Hovedoppgave, Institutt for administrasjons- og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Farsund**, Arild Aurvåg (1993) *Europeisering. En studie av EØS-prosessen og responser på denne i Justisdepartementet*. Hovedoppgave i administrasjons- og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen.
- Holberg**, Ulf André Magneson (1994) *Forvaltningens internasjonalisering. En kartlegging av internasjonalisering i sentralforvaltningen utenfor departementene*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Langhelle**, Oluf (2001) *WTO-forhandlingene – et utenrikspolitisk motested for norsk innenrikspolitikk? Arveiningen mellom landbrukets defensive og fiskerinaringsens offensive interesser*. Rapport 232/2001. Stavanger: Rogalandsforskning.
- Langhelle**, Oluf (2002) *The WTO Negotiations: Domestic Politics, Issue-linkages and the Role of the interest organisations in Norway*. Paper, presentert på fagkonferansen i statsvitenskap, Trondheim 8.–10. januar 2002.
- Nyquist**, Victoria (1997) *Internasjonalisering av sentralforvaltningen. Kartlegging av departementenes internasjonale tilknytning fra 1976 til 1986*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Ruud**, Tone Maanum (2003) *Passer Norge inn i Schengen? En case-studie av europeiseringen av utlendingsforvaltningen*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Stokke**, Arne J. (red.) (1970) *Beslutningsprosesser i norsk offentlig administrasjon*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Thompson**, Egil (1991) *Vedtaket om å bygge ut Gullfaks II. En beslutningsteoretisk analyse av forholdet mellom Statoil og storting, regjering og Olje- og nergidepartementet*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Trondal**, Jarle (1996) *Tilknytningsformer til EU og nasjonale samordningsprosesser – en studie av norske og danske departementer*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Trondal**, Jarle (1996) *Tilknytningsformer til EU og nasjonale samordningsprosesser*. Working Paper No.15/96. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Trondal**, Jarle (1997) *Europeisering av sentraladministrative organer. Om tilknytningsformer til EU og departementale koordineringsformer*. Working Paper No. 28. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Trondal**, Jarle (2000) "Europeisering av det norske styringsverket: Rives skillet mellom utenrikspolitikk og innenrikspolitikk ned?", *Nordisk Administrativt Tidsskrift* (3): 197–207. Finnes også i Harald Baldersheim, Bernt

- Hagtvet & Knut Heidar (red.) (2001) *Statsvitenskapelig utsyn. Politiske tema og tenkemåter i en oppbruddstid*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (237–246).
- Trondal, Jarle** (2003) ”Transformasjon av staten. Hvilken betydning har EU?”, *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 19(1): 28–54.
- Veggeland, Frode** (1997a) *Internasjonale prosesser og nasjonale reformforsøk. Landbruksdepartementet og jordbrukssektoren 1989–1996*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Veggeland, Frode** (1997b) *Internasjonalisering og nasjonale reformforsøk. EU, GATT og endringsprosesser i Landbruksdepartementet og jordbrukssektoren*. Arena Rapport No.3/97. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Veggeland, Frode** (1999) ”Institusjonelle tilpasninger til den europeiske integrasjonsprosessen. En gjennomgang av forskning om europeisering av nasjonale institusjoner”, *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 15(1): 3–39.
- 7. Partiene:
- Beukel, Erik** (1977) ”Norges basepolitikk – nogle overvejelser i Arbeiderpartiets ledelse”, *Internasjonal Politikk* 35(3): 483–494.
- Bliksås, Dagrun** (1992) *Arbeiderpartiet fra dobbeltvedtak til frys, 1979–1983*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Trondheim.
- Brende, Børge** (1993) ”Utenrikspolitiske brytninger i Høyre” i Børge Brende m.fl. (red.) *Politikk og ansvar. Debattskrift til Kåre Willoch 3. oktober 1993*. Oslo: Schibsted (37–48).
- Bull, Trygve** (1973) ”DNA-apparatet og EF-politikens forutsetninger. Intervju.” i Knut Kjeldstadli & Vidar Keul (red.) *DNA – fra folkebevegelse til statsstøtte*. Oslo: Pax (37–60).
- Christophersen, Jens A.** (1975) ”Konservatisme og utenrikspolitikk” i Kjell Hansen, Lars Roar Langslet & Paul Thynnes (red.) *I Pakt med Fremtiden. Festskrift til John Lyng på 70-årsdagen 22. august 1975*. Oslo: J.W.Cappelens Forlag (144–163).
- Danielsen, Rolf** (1984) *Borgerlig Oppdemningspolitikk. Høyres Historie, bind 2*. Oslo: Cappelen.
- Eide, Espen Barth** (1990) ”Europa-debatten i Arbeiderpartiet: Forholdet mellom ’konføderale’ og ’føderale’ posisjoner”, *Internasjonal Politikk* 48(3): 403–418.
- Enholt, Kari** (1981) *Arbeiderpartiets base- og atompolitikk. Kjensgjerninger og vurderinger*. Oslo: Folkereisingen Mot Krig.
- Frøland, Hans Otto** (1997) *Det Norske Arbeiderpartiet og Vest-Europa 1945-1995: Om effekter av internasjonalt samarbeid på utsyn*. Working Paper No.4/97. Oslo: ARENA.
- Heidar, Knut, Hanne C. Pettersen & Lars Svåsand** (1996) *Partienes internasjonale forbindelser*. Working Paper No. 5/96. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Hellevik, Atle** (1979) *Det ansvarlige opprør. AIK og EF-motstanden i Arbeiderpartiet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hellevik, Ottar** (1973) ”Kan Bratteli gjøre som han vil?” i Knut Kjeldstadli & Vidar Keul (red.) *DNA – Fra folkebevegelse til statsstøtte*. Oslo: Pax Forlag (207–232).
- Heradstveit, Per Øivind** (red.) *Partiene og Utenrikspolitikken*. Oslo: Aschehoug. For anmeldelse, se: Fridtjof Frank Gundersen (1966) ”Overfladiske utenrikspolitiske ønskelister”, *Minerva kvartalskrift* 10(1): 176–178.
- Haaland, Arild** (1964) ”Et tilslørt dilemma i norsk politikk. Høyre mellom NATO og den innenrikspolitiske død”, *Samtiden* 73(7): 450–458.
- Keul, Vidar** (1973) ”AIK – Sikkerhetsventil og alternativ” i Knut Kjeldstadli & Vidar Keul (red.) *DNA – fra folkebevegelse til statsstøtte*. Oslo: Pax (81–94).
- Knudsen, Bård Bredrup** (red.) (1989) *Partiene og Norges forhold til EF mot år 2000*. Oslo: Cappelen.
- Koritzinsky, Theo** (1969) ”Partienes utenrikspolitiske profil og beslutningsprosess”, *Internasjonal Politikk* 27(6): 714–34.
- Koritzinsky, Theo** (1970) *Velgere, partier og utenrikspolitikk. Analyse av norske holdninger 1945–1970*. Oslo: Pax.
- Kvam, Ragnar** (1973) *DNA mot splittelse. Da venstrefløyen ble ekskludert og SF stiftet*. Oslo: Cappelen
- Lange, Christian L.** (1958) *Nøytralitet eller kollektiv sikkerhet – Det norske Arbeiderparti og Folkeforbundet 1935–36*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Listhaug, Ola** (1982) ”EF-striden og det norske partisystemet”, *Samtiden* 91(4): 44–48.
- Moe, Finn** (1936) ”Norsk arbeiderbevegelses utenrikspolitikk”, *Det 20de aarhundre* 36: 209–219. **Norsk Utenrikspolitisk Årbok** (1982) ”Tema: Partiene om Midtøsten”. Oslo: NUPI
- Pettersen, Hanne Cecilie** (1996) *Norske partier over alle grenser? Kartlegging og analyse av de norske partienes internasjonale kontakter*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sandhaug, Sverre** (1973) *Forsvarspolitisk strid i DNA 1951–1952*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Saglie, Jo** (1996) *Kampen om dagsordenen. Partiene og EU-saken*. Working Paper No. 2/1996. Oslo: ARENA.
- Saglie, Jo** (2002) *Standpunkter og strategi. EU-saken i norsk partipolitikk 1989–1994*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Sandhaug, Sverre** (1973) *Forsvarspolitisk strid i DNA 1951–1954*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Sejersted, Francis** (1984a) *Opposisjon og Posisjon. 1945–1981. Høyres Historie, bind 3*. Oslo: Cappelen.
- Skjeie, Hege** (1999) *Vanens makt. Styringstradisjoner i Arbeiderpartiet*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. For anmeldelse, se Pål Veiden (2000) ”bokanmeldelse”, *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 41(4): 668–671; Francis Sejersted (2000)

”bokanmeldelse”, *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 41(4): 671–674.

Skjeie, Hege, Lars Langengen & Libe Rieber-Mohn (1995) ”’Aldri mer 1972’. Behandlingen av EU-saken i Arbeiderpartiet”, *Tidsskrift for samfunnsforskning* 36.

Sveen, Asle (1972) *Arbeiderpartiet og Vietnamspørsmålet 1963–1967*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Ørvik, Nils (1973) *Kampen om Arbeiderpartiet. Venstrefløyen og vestorienteringen*. Oslo: Grøndahl.

Aasheim, Nils (1972) *Høyres holdning til utenrikspolitiske spørsmål 1945–49*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Åmlid, Johanne (1966) *Ut av kurs. En førstebands beretning fra Arbeiderpartiets lukkede landsmøte i 1949*. Oslo: Pax.

• 8. Sentrale beslutningstakere:

Bertram, Christoph (1996) ”Johan Jørgen Holst: From Security Analyst to Policy-Maker” i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (9–25).

Bjørlo, Stein (1973) *Gerhardsens store tale, Norge og NATOs rådmøte i Paris 1957*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Christoffersen, Petter A. (1975) *Aktører i kollegier for utenrikspolitiske saker*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

Eriksen, Knut Einar (1977a) ”NATO, Norden og ’den utro tjener’ Halvard Lange”, *Internasjonal Politikk* 35(2): 261–302.

Eriksen, Knut Einar (1977b) ”Sluttreplikk”, *Internasjonal Politikk* 35(4): 747–751.

Gerhardsen, Einar (2001 [1948]) ”Kråkerøytalen” i Jan-Erik Ebbestad Hansen (red.) (2001) *1940–2000. Norsk Tro og Tanke, bind 3*. Oslo: Universitetsforlaget (246–248).

Jagland, Thorbjørn (1996) ”A Norwegian Perspective: Johan Jørgen Holst as a Politician and Decision-Maker” i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (25–33).

Johansen, Jahn Otto (1985) ”Utenrikspolitiker John Lyng” i Kjell Hansen, Lars Roar Langset & Paul Thynnes (red.) *I Pakt med Fremtiden. Festskrift til John Lyng på 70-årsdagen 22. august 1975*. Oslo: J.W.Cappelens Forlag (54–82).

Lange, Halvard (1969) ”Om avgjørelsesprosessen i Norsk Utenrikspolitikk. Noen randbemerkninger om utenriksministerens rolle”, *Internasjonal Politikk* 46(6): 664–669.

Lundestad, Geir (1977a) ”USA, skandinavisk forsvarsforbund og Halvard Lange: En revurdering”, *Internasjonal Politikk* 35(1): 139–174.

Lundestad, Geir (1977b) ”Sluttreplikk”, *Internasjonal Politikk* 35(3): 561–566.

Ueland, Grete K. (1975) ”The Nordek Debate: An analysis of the Attitudes of Nordic Elites toward the Relationship between Nordek and the EC”, *Cooperation and Conflict* 10.

• 9. Organisasjonene:

Berge, Olav (1964) *Norges holdninger til EFTA. En case-study av organisasjonenes rolle i avgjørelsesprosessen i moderne norsk utenrikspolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

Dahl, Agnethe & Liv Astrid Sverdrup (1996) *Miljø- og industrigruppers lobbying overfor EU*. Notat No. 004-1996. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.

Svarva, Stine (2001) *Europeisering av interesseorganisasjoner. En studie av NHOs arbeid med EU og EØS*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

• 10. Den utenrikspolitiske opposisjonen:

Arnesen, Ulf (1968) *Starten av Orientering*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Christensen, Dag Arne (1996) *Utanrikspolitikk og regjeringsambisjonar: Den venstre-sosialistiske opposisjonen i Danmark, Sverige og Noreg*. Working Paper No. 13/1996. Oslo: ARENA. Finnes på engelsk i *West European Politics* 19(3).

Christoffersen, Jens A. (1966) ”’Mot Dag’ and the Norwegian Left”, *Journal of Contemporary History* (2): 135–148.

Hoffmann, Fredrik (1966) *Påskeopprøret 1958*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo. For anmeldelse, se: Francis Sejersted (1967) *Minerva kvartalskrift* 11(2): 215–216.

Kontakt (1947) ”Om det å ’følge med’”, 1(5): 23–28.

Larsen, Reidar (1956) ”Stormbølge mot NATO”, *Vår vei* No.6: 17–24.

Lindstøl, Aslak (1978) *’De 13’. ’Protest mot atomvåpen’ – et utenomparlamentarisk initiativ under atomdebatten i Norge våren 1961*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Meyer, Johan Kr. (1989) ”NATOs kritikere. Den sikkerhetspolitiske opposisjon, 1949–1961”, *Forsvarsstudier* No.3/1989. Oslo: Institutt for Forsvarsstudier.

Skard, Torild (1967) "Strøminger" i Torild Skard (red.) *Ny radikalisme i Norge. 34 skribenter i samfunnsdebatten*. Oslo: Gyldendal (28–42).

Stenersen, Øyvind (1989) "Venstrekreftene i norsk politikk 1945–65" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Vekst og Velstand. Norsk politisk historie 1945–1965*. Oslo: Universitetsforlaget (335–401).

- 11. Den utenrikspolitiske opinonen:

Andreassen, Svein (1969) *Norge og Marshallhjelpen. Pressereaksjoner og norsk boldning i tiden 5. juni – 22. september 1947*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Engh, Bjørn Øivind (1976) *Øst-vest konflikt eller nasjonal uavhengighetskamp. Indokina-krigen reflekteres i norsk politikk 1952–54*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.

Galtung, Johan & Ståle Seierstad (1965) *Utenrikspolitikke og norsk opinion: Atomvåpen, underskiftskampanje, NATO, utviklingshjelp, Fellesmarked og Sosialistiske Folkeparti*. Rapport No. 16–2. Oslo: Institutt for Samfunnsforskning.

Galtung, Johan (1967) "Social Position, Party Identification and Foreign Policy Orientation: A Norwegian Case Study" i James N. Rosenau (red.) *Domestic Sources of Foreign Policy*. New York: Free Press(161–193).

Gleditsch, Nils Petter, Tord Høivik & Ottar Hellevik (1971) "Folkeopinionen og EEC", *Samtiden* 80(4): 239–260

Heradstveit, Daniel (1988) "Krigen Iran-Irak i norsk opinion og politikk", *Internasjonal Politikk* 46(4–5): 93–106.

Mortensen, Mauritz Sundt (1983) "NATOs dobbeltvedtak: Folkeopinionen i Norge 1979–1983 – 10 meningsmålinger", *Internasjonal Politikk* 41(3): 397–440.

Riekeles, Petter (1973) "Den offentlige utenriksopinion og pressen", *Samtiden* 82(3): 158–172

Skåtun, Øyvind (1971) *Cubasaken i norsk politikk, desember 1958 – mars 1959*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.

Valen, Henry & Willy Martinussen (1972) *Velgere og politiske frontlinjer*. Oslo: Gyldendal.

Valen, Henry (1985) "Cleavages in the Norwegian Electorate as a Constraint on Foreign Policy-Making" i Johan J. Holst (red.) (1985) *Norwegian Foreign Policy in the 1980s*. Oslo: Norwegian University Press (26–54).

- 12. Forholdet til EU/EØS:

Bjørklund, Tor (1977) "Kvifor vart det folkerøystning om EF?", *Syn og Segn* 83(8): 498–506.

Claes, Dag Harald (2003) "EØS-avtalen – mellom diplomati og demokrati", *Internasjonal Politikk* 61(3): 275–302.

Dahl, Agnethe & Liv Astrid Sverdrup (1996) *Hvordan påvirke innenfor når man står utenfor? Norske aktørers muligheter til å påvirke EUs miljøpolitikk i en EØS-kontekst*. Rapport No.002-1996. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.

Eskeland, Ståle (1997) *Grunnloven og Schengensamarbeidet*. Oslo: Gyldendal

Farsund, Arild Aurvåg & Ulf Sverdrup (1994) "Norsk forvaltning i EØS-prosessen. Noen empiriske resultat", *Nordisk Administrativ Tidsskrift* 75(1): 48–67.

Gleditsch, Nils petter & Ottar Hellevik (1973) "The Common Market Decision in Norway: a Clash between Direct and Indirect Democracy", *Scandinavian Political Studies* 8.

Holst, Johan Jørgen (1975) "Norway's EEC Referendum: Lessons and Implications", *The World Today* 31(3): 114–119.

Hyllseth, Elisabeth (2003) *Lovlig skatt eller ulovlig statssttte? En studie av norske myndigheters respons i konflikten med ESA om den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift*. Rapport No.3/2003. Oslo: ARENA.

Høgvold, Tron (2002) *Europeisering av statens næringsmiddeltilsyn*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

Jørgensen, Nils-Johan (1978) "25. september og 2. oktober 1972. Elementer i en beslutningsprosess", *Internasjonal Politikk* 36(2): 189–216.

Karlsson, Elin Kristine (1999) *Babel i Brussel og Oslo? Flerspråkligheten i EU og respons i norske institusjoner*. Arena Report No. 5/99. Universitetet i Oslo: ARENA.

Ringdal, Kristen & Henry Valen (1998) "Structural Divisions in the EU Referendums" i Anders Todal Jenssen, Pertti Pesonen & Mikael Gilljam (red.) *To Join or Not to Join. Three Nordic Referendums on Membership in the European Union*. Oslo: Scandinavian University Press.

Sollien, Tone Horne(1995) *EØS-avtalens betydning for norsk lovverk og den nasjonale beslutningsprosessen. En kartleggingsstudie*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

5. Sikkerhetspolitiske relasjoner: NATO, USA, Sovjet/Russland, Europa og Norden

- Temaet i denne kategorien griper spesielt inn i kategori 2, men forholder seg i større grad til det rent sikkerhetspolitiske forholdet Norge står i både til USA, Europa og Sovjet/Russland. Den kalde krigen utgjør en ikke ubetydelig kontekst. Som en del av dette står relasjonen til både NATO og Norden helt sentralt i norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Debatten om den nordiske balanse er ikke til å komme utenom. Hva angår Nordisk samarbeid som sådan, og Norges forhold til Europa for øvrig, er dette lagt inn under kategori 7. Blant de sentrale verkene om norsk sikkerhetspolitikk i etterkrigstiden, bør disse fremheves:

Historiske verker:

- Berdal**, Mats R. (1997) *The United States, Norway and the Cold War, 1954–1960*. Basingstoke: Macmillan. For anmeldelse, se: John Kristen Skogan (1997) ”Norge i tidlig amerikansk etterkrigsstrategi”, *Internasjonal Politikk* 55(3): 488–494.
- Lundestad**, Geir (1980) *America, Scandinavia, and the Cold War 1945–1949*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Prebensen**, Chris. & Nils Skarland (red.) (1999) *NATO 50 år: Norske sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/andre/50aar/1.htm>>.
- Riste**, Olav (1991) ”Isolasjonisme og stormaktsgarantier: Norsk tryggingpolitikk 1905–1990”, *Forsvarsstudier* No.3/1991. Oslo: Institutt for Forsvarsstudier.
- Tamnes**, Rolf (1991) *The United States and the Cold War in the High North*. Oslo: Ad Notam
- Udgaard**, Nils Morten (1973b) *Great Power Politics and Norwegian Foreign Policy: A Study of Norway's Foreign Relations November 1940-February 1948*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Olav Riste (1973) ”Alliansepolitikk og brubygging”, *Historisk Tidsskrift* 52: 261–267 og *Cooperation and Conflict* 8: 209–214. Arne Olav Brundtland (1974) *Internasjonal Politikk* 32(1): 115–118.

Samfunnsvitenskapelige med vektlegging av perioden etter den kalde krigens slutt.

- Brundtland**, Arne Olav (1966) ”The Nordic Balance”, *Cooperation and Conflict* 1(1): 30–63.
- Jervell**, Sverre (2003) *Norske utenriks- og sikkerhetspolitikk i en ny tid. Norge og det atlantiske oppbruddet etter den kalde krigen*. Oslo: Atlanterhavskomiteen. Internett-tekst No. 15. Finnes: <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/andre/i-tekster/15_utskrift.htm>
- Knutsen**, Bjørn Olav m.fl. (2000) *Europeisk sikkerhet i en foranderlig tid: En analyse av Norges utenriks- og sikkerhetspolitiske handlingsrom*. FFI-rapport 2000/00046. Kjeller: Forsvarets Forskningsinstitutt. For anmeldelse, se: Kåre Dahl Martinsen (2001) ”Sikkerhetspolitisk analyse”, *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 17(1): 113–125. For en forkortet versjon, se: Bjørn Olav Knutsen m.fl. (2000) ”Europeisk sikkerhet i en foranderlig tid: En analyse av Norges utenriks- og sikkerhetspolitiske handlingsrom” *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.4/00 Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2000/4-2000.htm>>.
- Neumann**, Iver B. & Ståle **Ulriksen** (red.) (1996) *Sikkerhetspolitikk. Norge i makttrekanget mellom EU, Russland og U.S.A.* Oslo: Tano Aschehoug

- Nedenfor følger en rekke bidrag, alfabetisk:

- Alstad**, Johan A. (1986) *Utenriks- og sikkerhetspolitiske aspekter ved norsk petroleumpolitikk for nordlige områder*. NUPI-Notat No. 349. Oslo: NUPI.
- Andrén**, Nils (red.) (1976) *Den Nordiska balansens framtid*. Stockholm: Folk och försvar.
- Archer**, Clive (1989) ”Uncertain Trust. The British-Norwegian Defence Relationship”, *Forsvarsstudier* No.2/1989. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Archer**, Clive (1994) ”New Threat Perceptions: Danish and Norwegian Official View”, *European Security* 3(4): 593–616.
- Archer**, Clive & Ingrid **Sogner** (1998) *Norway, European Integration and Atlantic Security*. London: Sage.
- Barth**, Magne (red.) (1980) *Forhåndslegging i Norge?* Oslo: Pax.
- Barth**, Magne (1982) *Military integration. The case of Norway and West Germany*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Barth**, Magne & Else Marie **Brodshaug** (1997) *Nordisk sikkerhetspolitikk – på vei mot EU og NATO*. PRIO-Rapport No.1/97. Oslo: Institutt for fredsforskning.
- Berdal**, Mats R. (1992b) ”British naval policy and Norwegian security. Maritime power in transition, 1951–60”, *Forsvarsstudier* No.2/1992. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Berdal**, Mats R. (1993) ”Forging a maritime alliance. Norway and the evolution of American Maritime Strategy 1945–1960”, *Forsvarsstudier* No.4/1993. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Berg**, Rolf & Olav **Riste** (1996) ”Isolasjonisme, atlantisk samarbeid og nordpolitikk”, *IFS-info* No.2/1996. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Berthelsen**, Ole (2005) *En frelser, en prest og en satan: U.S.A, Norge og Irak-krigen*. Oslo: Gyldendal.
- Bingen**, Jon (2000) *Norges nye strategiske situasjon*. Foredrag 17. januar 2002 i Oslo Militære Samfund. Finnes: <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2000>.
- Bingen**, Jon (1999) ”Den sikkerhetspolitiske utvikling i Europa – mulige konsekvenser for Norge” i Jon Bingen m.fl. *Ressurs, næringsliv og sikkerhetspolitikk*. Seminarrapport. Oslo: Europa-programmet.
- Bingen**, Jon (1999) ”Norges plass i europeiske sikkerhetsstrukturer” i Kate Hansen Budt m.fl. *Nye sikkerhetsstrukturer i Europa – konsekvenser for Norge*. Oslo: Europa-programmet.
- Bingen**, Jon (2002) *Europa i en usikker tid – og Norges nye stilling*. Foredrag 4. mars 2002 i Oslo Militære Samfund.

- Finnes: <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2002>.
- Bingen**, Jon (2003) *Norges nye strategiske situasjon. Utviklingen i Europa og de transatlantiske forbindelser. Foredrag og essays 1999–2002*. Oslo: Europa-programmet.
- Bird**, Victor M. (1992) “America's Post-Cold War Commitment to Norway”, *Forsvarsstudier* No.8/1992. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Birnbaum**, Karl E. (1968) “The Nordic Countries and European Security”, *Cooperation and Conflict* 3: 1–17.
- Bondevik**, Kjell Magne (1999) “Tale ved NATOs 50års jubileum”, *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.2/99. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: < <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/99/2-99.htm>>.
- Bonnén**, Preben (2001) ”Norge og utviklingen af en fælles europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik”, *Internasjonal Politikk* 59(1): 5–22.
- Borch**, Christian (1990) ”EF, Norge og det nye Europa”, *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.3/90. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Boyesen**, Jens (1952) ”Europeisk og atlantisk samarbeid”, *Kontakt* 6(9): 23–26.
- Bratteli**, Trygve (1975) *Europeisk sikkerhetspolitikk*. Skriftserie No. 24. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Brundtland**, Arne Olav (1964) ”Hvorfor ikke nordisk forsvarsforbund? Argumentene slik de ble presentert i Stortinget”, *Internasjonal Politikk* 22(2–3): 179–198.
- Brundtland**, Arne Olav (1966) ”Nordisk Balanse før og nå”, *Internasjonal Politikk* 24(5): 491–541.
- Brundtland**, Arne Olav (1968) *Sikkerhetspolitisk omproving? En analyse av norske sikkerhetsproblemer og utviklingen i Europa*. Oslo: NUPI. For anmeldelse, se: Nils Petter Gleditsch (1969) “Dialog om strategi”, *Kontrast* (2): 159–170.
- Brundtland**, Arne Olav (1971) ”Sikkerhetspolitiske aspekter ved de nordiske lands EEC-politikk”, *Internasjonal Politikk* 29(1): 92–109.
- Brundtland**, Arne Olav (1976) ”Nordisk balanse på nytt”, *Internasjonal Politikk* 34(3): 599–640.
- Brundtland**, Arne Olav (1981) ”Den klassiske, den omsnudde og den fremtidige nordiske balansen” i Nørgaard & Carlsen (red.) *Sovjetunionen, Øst-europa og dansk sikkerhetspolitikk*. Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag.
- Brundtland**, Arne Olav (1983) ”Fremtidige problemer i den nordiske balanse”, *Internasjonal Politikk* 41(2): 207–216.
- Brundtland**, Arne Olav (1985) ”Nordiske aspekter ved norsk sikkerhetspolitikk” i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (114–142).
- Brundtland**, Arne Olav (1988a) ”Den nordiska balansen anno 1987” i Bo Huldt (red.) *Fred och Säkerhet. Debatt och analys 1986–87*. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet.
- Brundtland**, Arne Olav (1988b) ”Den nye sovjetiske nordpolitikken og mulige norske svar”, *Internasjonal Politikk* 46 (2–3): 95–134.
- Brundtland**, Arne Olav (1989) ”Sovjetisk utfordring og vestlig svar – Norsk sikkerhetspolitikk på nye vilkår?”, *Internasjonal Politikk* 47(3): 105–142.
- Brundtland**, Arne Olav (1992) ”Nordisk balanse – et liv etter den kalde krigen?”, i Bernt Bull & Anders Kjøberg (red.) *Etter etterkrigstiden. Tanker og ideer for det nye Europa*. Oslo: Cappelen (38–54).
- Brundtland**, Arne Olav (1992) *The German dimension in Norwegian Foreign Policy*. NUPI-Notat No.474. Oslo: NUPI.
- Brundtland**, Arne Olav (1995) ”Norsk Norden-politikk og den kalde krigens slutt” i Iver B. Neumann (red.) *Sikkerhetspolitiske konsekvenser av de nordiske EU-veivalg*. Oslo: TANO (131–170).
- Brundtland**, Arne Olav (1996a) ”Nordisk opsjon for Norge etter folkets nei? Norsk sikkerhetspolitikk på nye vilkår” i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i maktrianget mellom EU, Russland og U.S.A.* Oslo: Tano Aschehoug 235–261.
- Brundtland**, Arne Olav (1995) ”Den sikkerhetspolitiske debatt: Fra strategisk trussel til uspesifisert risiko” i Iver B. Neumann (red.) *Ny giv for nordisk samarbeid? Norsk, svensk og finsk sikkerhetspolitikk før og etter Eus nordlige utvidelse*. Oslo: TANO (131–170).
- Brundtland**, Gro Harlem (1981) *Norges sikkerhetsmessige situasjon med vekt på ordområdet*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Brundtland**, Gro Harlem & Javier Solana (1996) “NATO and our common security”, *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.6/96. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Bundt**, Kate Hansen m.fl. (2002) *Den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitik (ESDP): utfordringer og muligheter for Norge*. Prosjektrapport. Oslo: Europa-programmet.
- Børresen**, Jacob (1991) *De nordlige havområder i en ny dimensjon*. Skriftserie No.141. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Christophersen**, Jens A. (1964) “Norden i den europeiske maktbalanse”, *Internasjonal Politikk* 22(2–3): 138–178.
- Christophersen**, Jens A. (1965) “The Nordic Countries and the European Balance of Power”, *Cooperation and Conflict* 1(1): 39–52.
- Cole**, Wayne S. (1989) *Norway and the United States 1905–1955. Two Democracies in Peace and War*. Iowa: Iowa State University Press.
- Dahl**, N. K. (1948) *Stormaktenes kamp om Norge og Skandinavia 1939–1940: Det tyske angrep på Norden. En militærpolitisk studie*. Oslo.
- Danielsen**, Egil (1964) *Norge – Sovjetunionen. Norges utenrikspolitikk overfor Sovjetunionen 1917–1940*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dybesland**, Morten (2000) *Til felles nytte? Interesser og verdier bak nordisk utenriks- og sikkerhetssamarbeid*. Rapport

- No.5/2000. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- EGGE GRUNG, Micheline** (2002) *Conflicting Duties of International Law and NATO Membership. A Normative Analysis of a Parliamentary Resolution concerning Norwegian Participation in Out-of-Area Operations*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- EIDE, Espen Barth** (1995) "En nordisk utenforlands tilpasningsstrategi: Norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk i EU skygge" i Iver B. Neumann (red.) *Ny giv for nordisk samarbeid? Norske, svenske og finske sikkerhetspolitiske før og etter EUs nordlige utvidelse*. Oslo: TANO (171–213).
- EIDE, Espen Barth** (1996) "Adjustment Strategy of a Non-Member: Norwegian Foreign and Security Policy in the Shadow of the European Union", *Cooperation and Conflict* 31(1): 69–104.
- EIDE, Espen Barth** (2001) "Russian-Norwegian security issues", *Internett-tekst* No.2/01. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/andre/i-tekster/2.htm>>
- EIDE, Vigleik** (1998) "Utvikling og utvidelse: Sikkerhetspolitiske og militære konsekvenser for NATO og Norge", *Internasjonal Politikk* 56(1): 3–12.
- ENHOLM, Kari** (1967) *Norge – en Nato-base*. Oslo: Pax.
- ENHOLM, Kari** (1973) *Natobasen Norge. Vårt bidrag til atomopprustning og kald krig 1949–72*. Oslo: Pax.
- ERIKSEN, Knut Einar** (1976) "Svalbard 1944–1947", *Internasjonal Politikk* 34(1): 109–138.
- ERIKSEN, Knut Einar & Magne Skodvin** (1981) "Storbritannia, NATO og et skandinavisk forsvarsforbund", *Internasjonal Politikk* 39(3): 437–512.
- ERIKSEN, Knut Einar & Einar Niemi** (1981) "Minoritetspolitikken i nord 1860–1940 – egentlig sikkerhetspolitikk?", *Samtiden* 90(5): 51–55.
- ERIKSEN, Knut Einar** (1982) "Great Britain and the Problem of Bases in the Nordic Area, 1945–1947", *Scandinavian Journal of History* 7.
- ERIKSEN, Knut Einar** (1989) "Svalbardspørsmålet fra krig til kald krig" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Historiker og veileder. Festskrift til Jakob Sverdrup*. Oslo: Tiden
- ERIKSEN, Knut Einar & Helge Ø. Pharo** (1993) "Norway and the Early Cold War: Conditional Atlantic Cooperation", *IFS- info* No.5/1993. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- EVENSEN, Jens** (1981) "Atomvåpenfrie soner i Norden under en folkerettslig synsvinkel", *Samtiden* 90(5): 56–63.
- FLIKKE, Geir** (2001) "Norge og europeisk sikkerhet – tilpasning til besvær?" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.15/01. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2001/15-2001.htm>>. Finnes dessuten som artikkel i *Internasjonal Politikk* 4-2001.
- FRYDENLUND, Knut** (1974) *Nato og Norge etter 25 år*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- FRYDENLUND, Knut** (1986) "Europa mot år 2000 – en visjon?", *Samtiden* 95(3): 2–6.
- FURU, Elin Marie** (1985) "Lagspiller" eller "brobygger"? I hvilken grad, og eventuelt på hvilke måter, preger variasjoner i det "storpolitiske" spenningsnivået mellom Øst og Vest norske myndigheters uttalelser om og handlinger overfor Sovjetunionen? Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- FØRLAND, Tor Egil** (1986) *Norges deltakelse i Vestblokkens strategiske eksportkontroll overfor Østblokken 1948–53*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- FØRLAND, Tor Egil** (1988a) "1949 som 'vendepunkt': Er NATO-medlemskapet bare kulisse?", *Internasjonal Politikk* 46(6): 69–86.
- FØRLAND, Tor Egil** (1988b) "Vi sier intel" – Norge i COCOM 1948–53. Oslo: Pax.
- GARBO, Gunnar** (1975) "Bomber for brød", *Samtiden* 84(8): 461–470.
- GARBO, Gunnar** (2002) *Også krig er terror. Et kritisk oppgjør med det nye NATO, krigene i Afghanistan og Kosovo og Norges egen rolle*. Oslo: Eget forlag.
- GEDDE-DAHL, Rasmus** (1998) "Sovjetunionen og norsk sikkerhetspolitikk 1945–1960", *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.9/98. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- GERMAN, Robert K.** (1982) "Norway and the Bear. Soviet Coercive Diplomacy and Norwegian Security Policy", *International Security* 7(2).
- GJERTSEN, Arild** (1997) *Norge og Russland – fragmenterte pragmatikere? Miljøpolitikk og integrasjon i Barentsregionen*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- GJESETH, Gullow** (red.) (2001) *The Nordic countries and European security*. Oslo: Europa-programmet.
- GLEDITSCH, Nils Petter m.fl.** (1978) *Norge i atomstrategien: Atompolitikk, alliansepolitikk, basepolitikk*. Oslo: Pax.
- GLEDITSCH, Nils Petter & Per Berg** (1980) *Artikler og debatt om forhåndslagring*. PRIO-publikasjon No.20/80. Oslo: PRIO.
- GLEDITSCH, Nils Petter** (1994) "Demokrati, fred og europeisk sikkerhet", *Samtiden* 101: 77–84
- GOLDIN, Vladislav Ivanovitsj & Jens Petter Nielsen** (red.) (1996) *Frykt og forventning. Russland og Norge i det 20. århundre*. Arkhangelsk: Pomoruniversitetets forlag.
- GOLDMANN, Kjell & Christian Lange** (1966) "A Nordic Defence Alliance 1949–1965–197?", *Cooperation and Conflict* 1(2): 46–63.
- GOLDMANN, Kjell m.fl.** (1966) *Nordiskt försvarsförbund 1949–1965–197? Danmark, Norge och NATO*. Stockholm: Strategisk bulletin.
- GRAVER, Petter** (1968) "Norge og NATO – framtidsperspektiver i Atlanterhavssamarbeidet", *Internasjonal Politikk*

26(2): 90–101.

- Grepstad, Jon** (1986) ”Kryssarrakettene i nord og norsk politikk”, *Samtiden* 95(1): 78–82.
- Greve, Tim & Jakob Sverdrup** (1959) *NATO gjennom ti år*. Oslo: Aschehoug.
- Greve, Tim** (1963) *Norway and NATO*. Oslo: Oslo University Press.
- Greve, Tim** (1975) *Svalbard: Norge i Nordishavet*. Oslo: Grøndahl. Finnes også på engelsk.
- Græger, Nina** (2005) ”Norsk NATO-debatt etter den kalde krigen”, *Internasjonal Politikk* 63(2-3): 217–239.
- Grothe, Peter** (1976) ”Swedish and Norwegian Attitudes Towards the United States”, *Cooperation and Conflict* 11.
- Gude, Benedicte** (1996) *Russlands plass i det norske ”trusselbildet” – Fra forutsigbar supermakt til uforutsigbar stormakt*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Gustavsen, Finn & Berge Furre** (1977) *Loran C – brudd på norsk basepolitikk*. Oslo: Sosialistisk opplysningsforbund.
- Guste-Pedersen, Gunnar** (1954) ”Nøytralitet og suverenitet som skranker for samarbeidet mellom de vestlige demokratier”, *Kontakt* 8(9): 13–14.
- Halvorsen, Martin** (1998) *Østpolitikken. Norske avspenningsbestrebelse 1962–1972*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hansen, Guttorm** (1968) ”NATO, Europa og Norge”, *Internasjonal Politikk* 26(2): 128–136.
- Hanssen, Halle Jørn & Eilert Struksnes** (red.) (1966) *NATO og et nytt Europa. 11 innlegg om Atlanterhavspaktens problemer i en verden i forandring*. Oslo: Instituttet.
- Hanssen, Halle Jørn** (1967) ”Skandinavia – europeisk eller atlantisk?”, *Internasjonal Politikk* 25(2): 140–202.
- Hansson, Steinar** (2003) *Vestens Fronter. Amerika – Europa – Norge*. Oslo: Dinamo
- Hansteen, Wilhelm** (1961) ”Vår strategiske situasjon og våre forsvarstiltak”, *Minerva kvartalskrift* 5(4): 431–447.
- Haraldstad, Hilde** (1995) ”Norsk nei til Franco i NATO”, *Forsvarsstudier* No.4/1995. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Haskel, Barbara G.** (1965) ”Forsøket på å skape et skandinavisk forsvarsforbund”, *Internasjonal Politikk* 23(2).
- Haugan, Anne Marit** (2002) *Nye tider – ny politikk? Norsk Svalbardpolitikk under og etter kald krig*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Hendriksen, Gro** (1994) *Mellom allianselojalitet og markedsinteresser. Forholdet mellom Norge og Øst-Tyskland 1949–1962*. Hovedoppgave i historie, universitetet i Oslo.
- Hermansen, Hans Petter** (1980) *Fra krigstilstand til allianse. Norge, Vest-Tyskland og sikkerhetspolitikken 1947–1955*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hetland, Tom M.** (1985a) *Sovjetunionen og norsk tryggingpolitikk 1948–1959*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hetland, Tom M.** (1985b) ”Atomrasling og avspenning, Sovjet og norsk tryggingpolitikk 1953–1958” i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier. Årbok for Forsvarshistoriske forskningscenter*. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holst, Johan Jørgen, Anders C. Sjaastad & John Kristen Skogan** (1970) ”Noen norske sikkerhetsproblemer i syttiårene”, *Minerva kvartalskrift* 14(3): 235–253.
- Holst, Johan Jørgen** (1973) ”Norges sikkerhetspolitikk i den europeiske utvikling”, *Norsk Militært Tidsskrift* 143(1): 9–16.
- Holst, Johan Jørgen** (red.) (1973) *Five Roads to Nordic Security*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Holst, Johan Jørgen** (1974) ”Norsk sikkerhetspolitikk i Europa”, *Samtiden* 83(1): 1–12.
- Holst, Johan Jørgen** (1975) *Den amerikanske garanti i norsk sikkerhetspolitikk*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Holst, Johan Jørgen & Christoph Bertram** (red.) (1977) *New Strategic Factors in the North Atlantic*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Holst, Johan Jørgen** (1982) ”Sovjetunionen som faktor i norsk utenrikspolitikk: Forutsetninger og utviklingsmuligheter”, *Internasjonal Politikk* 40(3): 719–741.
- Holst, Johan Jørgen** (1983) ”Tillitsskapende tiltak i forholdet mellom Norge og Finland”, *Internasjonal Politikk* 41(2): 221–226.
- Holst, Johan Jørgen** (1984a) ”The Pattern of Nordic Security”, *Daedalus* 113(2): 195–226.
- Holst, Johan Jørgen** (1984b) *Norway and NATO in the 1980s*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Holst, Johan Jørgen** (1984c) ”Forbundsrepublikken og Norge: Allierte i et Europa i forandring”, *Internasjonal Politikk* 42(temahefte II): 93–100.
- Holst, Johan Jørgen** (1985) ”Atomvåpen, ansvar og norsk utenrikspolitikk”, *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 71–88. Også gitt ut som NUPI-Notat No. 321.
- Holst, Johan Jørgen, Kenneth Hunt & Anders S. Sjaastad** (red.) (1985) *Deterrence and Defence in the North*. Oslo: Norwegian University Press.
- Holst, Johan Jørgen** (1987) ”Norsk sikkerhetspolitikk og den europeiske sammenheng”, *Internasjonal Politikk* 45(1–2): 193–208.
- Holst, Johan Jørgen** (1990) *Sikkerhetspolitiske rammebetingelser i en ny tid*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé
- Holst, Johan Jørgen** (1991) *The Reconstruction of Europe. A Norwegian Perspective*. NUPI-Notat No. 423. Oslo: NUPI.
- Holst, Johan Jørgen** (1991) *European Security. A view from the North*. NUPI-Notat No. 438. Oslo: NUPI.
- Holst, Johan Jørgen** (1992) *Norske vurderinger av endringene i NATOs strategi*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Holtmark, Sven G.** (1988) *Mellom ’russerfrykt’ og ’brobygging’. Sovjetunionen i norsk utenrikspolitikk, 1940–1945*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo. Også utgitt som: Sven G. Holtmark (1988) ”Between

- «russophobia» and «bridge-building». The Norwegian Government and the Soviet Union 1940–1945”, *Forsvarsstudier* No.5/1988. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G. & Tom Kristiansen** (1991) ”En nordisk illusjon? Norge og militært samarbeid i Nord, 1918–1940”, *Forsvarsstudier* No.6/1991. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G.** (1993) ”A Soviet Grab for the High North? USSR, Svalbard, and Northern Norway 1920–1953”, *Forsvarsstudier* No.7/1993. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G.** (1994) “The limits to Soviet influence: Soviet strategic interests in Norway and Denmark 1944–47”, *IFS-info* No.7/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G.** (1996) “Great Power Guarantees or Small State Cooperation? Atlanticism and European regionalism in Norwegian Foreign Policy, 1940–1945”, *IFS-info* No.1/1996. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G.** (1997) *Stormaktsgarantier eller samarbeid mellom småstater? Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.1/97. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Holtmark, Sven G.** (1999a) ”Norge og Sovjetunionen – bilaterisering og fellesstyre” i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år: Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den Norske Atlanterhavskomiteé.
- Holtmark, Sven G.** (1999b) ”Gullet fra Moskva. Sovjetisk pengestøtte til norske kommunister, 1917–1990”, *IFS-info* No.2/1999. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Holtmark, Sven G.** (2004) *Høyt spill: Svalbard-spørsmålet 1944-47*. Oslo: IFS.
- Huitfeldt, Tønne** (red.) *Nordisk sikkerhet – Militærbalansen 2002–2003*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Hveem, Helge** (1966) ”Nordisk forsvarssamarbeid” i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk..* Oslo: Epoke (103-128).
- Høeg, Hildegun Hennum** (1999) *Forholdet mellom norsk og amerikansk sikkerhetspolitikk i lys av bilaterale avtaler om forhåndslagring*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Hønneland, Geir** (2005) *Barentsbrytninger: norsk nordområdepolitikk etter den kalde krigen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Hønneland, Geir & Arild Moe** (2000) *Evaluation of the Norwegian plan of action for nuclear safety: Priorities, implementation*. Evaluation Report No.7/2000. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Hønneland, Geir & Anne-Kristin Jørgensen** (2002) *Vårt bilde av russerne. 25 debattinnlegg om samarbeid i nord*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Ingebritsen, Christine** (2002) ”Norm Entrepreneurs: Scandinavia’s Role in World Politics”, *Cooperation and Conflict* 37(1): 11–23.
- Innset, Bjørn** (1992) *Konvensjonelle rustningskontrollavtaler. Innvirkninger på den militære stabilitet i Norges nærområder*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Jacobsen, Stine Margrethe** (1992) *Norsk utenrikspolitikk; kontinuitet versus endring i brytningen mellom den atlantiske og den europeiske tilknytningen. En studie av norsk KSSE-politikk i perioden 1972–1989*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Jagland, Thorbjørn** (red.) (1980) *Atomvåpen og usikkerhetspolitikk. Bidrag fra 27 forfattere*. Oslo: Tiden.
- Jervell, Sverre & Bernt Bull** (1982) *Europa eller USA – må Norge velge?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Jervell, Sverre & Kåre Nyblom** (red.) (1986) *The Military Buildup in the High North. American and Nordic Perspectives*. Cambridge, Mass: University Press of America.
- Jervell, Sverre** (1987) *Spillet om Norskehavet, eller hva skjer med Norge? Den sovjetiske militær oppbygging i Nordområdene og det amerikanske svar: Politiske utfordringer til Norge*. Oslo: Tiden.
- Jølstad, Anders** (1995a) *Norsk sikkerhetspolitisk samarbeid med Vest-Tyskland fra 1955 til 1965*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Jølstad, Anders** (1995b) ”Det tyske problem. Norsk sikkerhetspolitisk samarbeid med Vest-Tyskland 1955 til 1965”, *Forsvarsstudier* No. 5/1995. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Jørgensen, Jørgen Holten** (2004) “Svalbard: russiske persepsjoner og politikkutforming”, *Internasjonal Politikk* 62(2): 177-197.
- Jæger, Øyvind** (2000) ”Norsk politikk i Baltikum og EUs møte med Russland” i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (230–249).
- Kan, Alexander** (1988) ”Naboskap under kald krig og perestrojka. Forholdet Norge-Sovjet sett fra Moskva”, *Forsvarsstudier* No.6/1988. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Keilhau, Wilhelm** (1949) ”Atlanterhavspolitikken”, *Samtiden* 58: 141–154.
- Kibsgaard, Bjørnar** (1999) ”NATOs fremtidige kommandostruktur – konsekvenser for Norge” i Kate Hansen Budt m.fl. *Nye sikkerhetsstrukturer i Europa – konsekvenser for Norge*. Oslo: Europa-programmet.
- Kjølberg, Anders** (1993) *Sikkerhetspolitiske aspekter ved et samarbeid i Barentsregionen*. Rapport No.93/5015. Kjeller: Forsvarets forskningsinstitutt.
- Kjølberg, Anders** (1995) ”Norges forhold til Russland og Øst-Europa” i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (318–339).
- Knudsen, Bård Bredrup** (1979) ”Norge, Europa og sikkerhetspolitikken. Perspektiver på Norge og forsvaret av Vest-Europa sett fra Norge og EF-landene”, *Internasjonal Politikk* 37(4): 691–718.
- Knudsen, Bård Bredrup** (1984) ”Norge og utviklingen i de atlantiske forbindelser”, *Internasjonal Politikk* 42(4): 7–48.

- Knudsen**, Olav Fagerlund (1990) "Virkninger av nabostatspolitikk under kald krig: Sovjet, Tyrkia og Norge", *Internasjonal Politikk* 48(3): 419–436.
- Knudsen**, Olav Fagerlund (1994) *Folkeavstemningen, den nye utviklingen i Nord-Europa og vårt engasjement i Østersjøregionen*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Knudsen**, Olav F. (1995) *Dealing with Conflict between the Nordic Countries*. NUPI-Notat No. 527. Oslo: NUPI.
- Knudsen**, Olav Fagerlund (1996) "Baltikum i makttriangelet og norsk politikk" i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i makttriangelet mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano (262–286).
- Koht**, Halvdan (1946) "Dei nordiske statene i stormaktspele", *Nordisk Tidskrift*: 161–172.
- Kristiansen**, Tom (1988) *Mellom landmakter og sjomakter: Norges plass i britiske forsvars- og utenrikspolitikk, 1905–1914*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Kristiansen**, Tom (1992) "Det fjerne og farlige Baltikum. Norge og det baltiske spørsmål 1918–1922", *IFS Info No.4/92*. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Kristiansen**, Tom (1993) "Fra Europas utkant til strategisk brennpunkt. Trusselvurderinger og militære tiltak i nord fra 1900 til 1940", *Forsvarsstudier* No.6/1993. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Kristiansen**, Tom (1996) "Grunttrekk i norsk militærhistorie til Atlanterhavspakten" i Arne Olav Brundtland (red.) *Finsk og norsk forsvar. Alltid for samme formål – alltid med ulike kurs?* Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt. Seminarrapport (28–42).
- Kristiansen**, Tom (2003) "De europeiske småstatene på vei mot storkrigen, 1938–40", *IFS-info* No.6/2003. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Kvalvik**, Ingrid (2003) "Delelinjeforhandlingene mellom Norge og Sovjetunionen/Russland", *Internasjonal Politikk* 61(2): 139–162.
- Langeland**, Arne (1979) "Norge og norsk utenrikspolitikk sett fra EF-landene", *Internasjonal Politikk* 37(4): 719–724.
- Laugen**, Torunn (2001) "Mot et kaldere klima? Utviklingen av det bilaterale forholdet mellom Norge og Russland på 1990-tallet", *Internasjonal Politikk* 59(1): 91–109.
- Lange**, Halvard M. (1949) *Europa i verden og Norden i Europa: Et foredrag for ungdom*. Oslo.
- Lange**, Halvard M. (1954) "NATO. A partnership for peace", *The Norseman* 12(3): 145–155.
- Lange**, Halvard (1966) *Norges vei til NATO*. Oslo: Pax.
- Lange**, Halvard M. (1969) *Ikke-militært samarbeid i NATO*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Lange**, Halvard (1970) "Norge, Norden og Europa", *Samtiden* 79(3): 171–177.
- Liland**, Frode & Helge Ø. **Pharo** (1999) "Norge og striden om NATOs geografiske virkeområde" i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år. Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé (179–207).
- Liland**, Frode (1992) *De som elsket Amerika. Kollektive forestillinger om Amerika i Norge 1945–1949*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lindberg**, Folke (1958) *Scandinavia in Great Power Politics, 1905–1908*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Lindberg**, Steve (1981) "The Illusory Nordic Balance: Threat Scenarios in Nordic Security Planning", *Cooperation and Conflict* 16: 57–72.
- Lundestad**, Geir (1971) *Norske holdninger til Vest-Tyskland 1947–1951*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lundestad**, Geir (1977) "Om 'Det nordatlantiske samarbeid – og Norge, 1948–49'", *Internasjonal Politikk* 35(2): 321–329.
- Luntinen**, Pertti (1993) "Neutrality in Northern Europe before the First World War" i Jukka Nevakiki (red.) *Neutrality in History*. Helsinki: SHS (107–114).
- Løchen**, Einar (1964) *Norway in European and Atlantic Cooperation*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lønnum**, Mimi (red.) (1974) *Norges sikkerhetspolitikk*. Oslo: Elingaard.
- Martinsen**, Kåre Dahl (1997) *Utviklingen av EU og NATO – konsekvenser for Norge*. Rapport No.005-97. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Maseng**, Einar (1952) *Det kløvede Norden mellom de store stater*. Oslo: Tanum
- Matlary**, Janne Haaland (2002) *NATOs nye rolle og norske interesser*. Foredrag 11. mars i Oslo Militære Samfund. Finnes: <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2002>.
- Melby**, Svein (1985) "Norge og den amerikanske sikkerhetsgaranti" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradsveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (97–113).
- Melby**, Svein (1986) "NATO-kommunikéer, SDI og Norge", *Internasjonal Politikk* 44(6): 7–18.
- Melby**, Svein (1996) "Amerikansk utenrikspolitisk debatt: status, retning og implikasjoner for Norge" i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i makttriangelet mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano Aschehoug (23–55).
- Mjøset**, Lars (1994) "Atlantisk og vest-europeisk integrasjon", *Vardøger* No.22.
- Moberg**, Erik (1968) "The 'Nordic Balance' Concept", *Cooperation and Conflict* 3: 210–216.
- Moe**, Arild (1983) *Utenrikspolitiske rammebetingelser og norsk Svalbard-politikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Moe**, Finn (red.) (1960) *Atomvåpen i Norge? 8 innlegg for og imot*. Oslo: Tiden.

- Moen, Knut Egeland** (1998) ”Selvpålagte restriksjoner i nord 1945–1965”, *Forsvarsstudier* No.5/1998. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Moen, Knut Egeland** (1998) *Norske selvpålagte begrensninger i nord 1945–65. Etableringen av Finmarks-restriksjonene*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Maaland, Sverre** (1961) ”NATO og atomvåpnene”, *Samtiden* 70: 15–21.
- Nedrebø, Tore** (1995) *Den tyske utfordring: Tyskland, Norge og det nye Europa*. Oslo: Samlaget.
- Neumann, Iver B.** (red.) (1995) *Sikkerhetspolitiske konsekvenser av de nordiske EU-veivalg*. Oslo: TANO.
- Neumann, Iver B.** (1996) ”Konklusjon: Norge i maktriangelet” i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i maktriangelet mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano Aschehoug (336–341).
- Neumann, Iver B.** (1996b) ”The Outlook for Nordic Security Cooperation”, *Cooperation and Conflict* 31(2).
- Neumann, Iver B.** (2002) ”En ’grand strategy’ for Norge”, *Nytt Norsk Tidsskrift* 19(2): 176–188. Omtrentlig samme versjon finnes i Iver B. Neumann (2002) *Norges handlingsrom og behovet for en overgripende sikkerhetspolitisk strategi*. Oslo: Atlanterhavskomiteen. Det sikkerhetspolitiske bibliotek No. 3.
<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2002/3_utskrift.htm>
- Nevakivi, Jukka** (1984) ”Norge og Vesten – et finsk perspektiv”, *Samtiden* 93(4): 27–33.
- Nevakivi, Jukka** (1984) ”Scandinavian Talks on Military Cooperation in 1946–1947: A Prelude to the Decision of 1948–1949”, *Cooperation and Conflict* 19: 165–176.
- Njølstad, Olav** (1994) ”Fissionable consensus: Scandinavia and the US quest for international atomic energy control, 1946–1950”, *IFS-info* No.8/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Njølstad, Olav** (1995) ”Norge og USA” i Torbjørn L. Knutsen (m.fl.) (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (295–317).
- Njølstad, Olav** (1996) ”Under en radioaktiv himmel. Norge og atomprøvesprengningene 1955–63”, *Forsvarsstudier* No.3/1996. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Nordsletten, Øyvind** (2002) ”Utviklingen i Russland. Implikasjonene for Norge og det norsk-russiske forhold”, *Internett-tekst* No.6/02. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes:
<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/andre/i-tekster/6.htm>
- Noreen, Erik** (1982) *Den nordiska balansen, ett säkerhetspolitiskt begrepp i teori och praktik*. Rapport No.17. Institutionen för freds- och konfliktforskning, Universitetet i Uppsala. Også som artikkel i *Cooperation and Conflict* 18:43–56.
- Nyhamar, Tore** (1999) ”Petroleumsalder. Norsk sikkerhetspolitikk etter den kalde krigen”, *Internasjonal Politikk* 57 (3): 409–428.
- Nyhamar, Tore** (2003) ”Norske nasjonale interesser i Nord-Atlanteren”, *Internett-tekst* No.11/03. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/andre/i-tekster/11.htm>>
- Omang, Reidar** (1957) *Norge og Stormaktene 1906–1913. Aktestykker i Det kgl. Utenriksdepartementets arkiv*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Orheim, Olav** (2001) ”What are the strategic challenges Norway faces in the High North?” *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.7/01. Oslo: Den norske atlanterhavskomiteé. Finnes:
<<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2001/7-2001.htm>>.
- Petersen, Jan** (1997) *Sikkerhetspolitiske utfordringer: Norges og NATOs svar*. Skriftserie No. 199. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Petersen, Jan** (1999) ”NATOs 50års jubileum”, *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.2/99. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/99/2-99.htm>>.
- Petersen, Jan** (2002) *Norges nye sikkerhetspolitiske rammebetingelser*. Foredrag 30. September i Oslo Militære Samfund. Finnes: <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2002>.
- Petersen, Jan** (2003) *Sikkerhetspolitisk samarbeid i Europa eller over Atlanterhavet? Ja takk, begge deler*. Foredrag 13. Oktober i Oslo Militære Samfund. Finnes <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2003>.
- Petersson, Magnus** (2000) ”Vapenbröder. Svensk-norska säkerhetspolitiska relationer under det kalla kriget”, *IFS-info* No.5/2000. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Petterson, Bente** (1984) *Norsk atomvåpenpolitikk. Forholdet mellom elementene ”avskrekking” og ”beroligelse”*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Pharo, Helge Ø.** (1976) ”Det nordatlantiske samarbeid og Norge, 1948–49”, *Internasjonal Politikk* 34(4): 859–898.
- Pugh, David** (1980) ”Selvstendighetsspillet: Norge, svenskekongen og NATO”, *Internasjonal Politikk* 38(3): 487–522.
- Qusling, Vidkun** (1930) *Russland og vi*. Oslo: Dybwad.
- Qvam, Erik** (1963) *Randstaten Norge*. Oslo: Norges forsvarsforening.
- Rieker, Pernille** (2001) *The Europeanisation of Norway’s Security Identity*. NUPI-Notat No. 619. Oslo: NUPI.
- Rieker, Pernille** (2002) *From territorial defence to comprehensive security? European integration and the changing Norwegian and Swedish Security identities*. NUPI-Notat No. 626. Oslo: NUPI.
- Rieker, Pernille** (2004) ”Europeanization of Nordic Security: The European Union and the Changing Security Identities of the Nordic States”, *Cooperation and Conflict* 39(4): 369–392.
- Riste, Olav** (red.) (1985) *Western Security: The Formative Years. European and Atlantic Defence 1947–1953*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Riste, Olav** (1966a) ”Norge og NATO” i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (89–103).

- Riste, Olav** (1965) *The Neutral Ally: Norway's Relations with Belligerent Powers in the First World War*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Johan N. Tønnessen (1968) "anmeldelse", *Historisk Tidsskrift* 44: 69–76.
- Riste, Olav** (1984) "Frå integritetstraktat til atompolitikk: Det stormaktsgaranterte Norge 1905–1983" i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier: Årbok for Forsvarshistorisk forskningscenter 1984*. Oslo: Tanum-Nordli.
- Riste, Olav** (1985) "Was 1949 a Turning-Point? Norway and the Western Powers 1947–1950" i Olav Riste (red.) *Western Security: The Formative Years*. Oslo: Universitetsforlaget (128–150).
- Riste, Olav** (1989) "Merkeår i norsk utenrikspolitikk: Vendepunkt eller ledd i ein gradvis prosess?", *Internasjonal Politikk* 47(1–2).
- Riste, Olav** (1993) "Norsk tryggingpolitikk frå isolasjonisme til atlantisk integrasjon", *Historisk Tidsskrift* 72(3): 318–332.
- Rotihaug, Ingunn** (2000) "For fred og vennskap mellom folkene'. Sambandet Norge-Sovjetunionen 1945–70", *Forsvarsstudier* No.1/2000. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Rotihaug, Ingunn** (1998) *Sambandet Norge-Sovjetunionen 1945–1970: Kulturambassadør eller politisk reiskap?* Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Ruge, Otto** (1938) "Flyvning og stormaktspolitikk", *Internasjonal Politikk* 2: 39–52.
- Røhne, Nils A.** (1994) "Norway Between Great Britain and Germany", *IFS-info* No.3/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Røhne, Nils A.** (1991) "Norwegian Attitudes Towards the Briand Plan", *IFS-info* No.8/1991. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Røksund, Arne** (1996a) *Sovjetunionens politikk overfor Norge fra 1945 til 1949*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Røksund, Arne** (1996b) "Vestmaktagent eller god nabo? Norge i sovjetisk utenrikspolitikk 1945–1949", *Forsvarsstudier* No.6/1996. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Salmon, Patrick** (1997) *Scandinavia and the great powers 1890–1940*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sandegren, Torkel** (1993) *Norges sikkerhet og den Vest-Europeiske Union. Betydning av ulike grader av norsk tilknytning til VEU*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sanness, John** (1953) *Stalin og vi*. Oslo: Fram forlag.
- Sanness, John** (1967) "NATO og Norge", *Internasjonal Politikk* 25(1): 1–9.
- Sanness, John** (1977a) "Svensk mønster for norsk alliansefrihet?", *Internasjonal Politikk* 35(4): 593–612.
- Sanness, John** (1977b) *Forsvaret av Europa og Norges plass*. NUPI-Notat No.134. Oslo: NUPI.
- Sanness, John** (1978a) "Alliansefrihet og Norges sikkerhetspolitiske situasjon", *Internasjonal Politikk* 36(1): 41–60.
- Sanness, John** (1978b) *Norsk alliansefri politikk?* Skriftserie No.44. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Sanness, John** (1978c) "Retten, makt og fornuft i nordpolitikken", *Internasjonal Politikk* 36(3B): 447–458.
- Sanness, John** (1979) "Nordpolitikken", *Internasjonal Politikk* 37(3): 470–472.
- Schjølberg, Kai** (1997) *Norsk sikkerhetspolitikk etter den kalde krigen. Arbengigheten av NATO*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Schöpflin, George** (1966) "NATO and the Nordic Balance", *The World Today* (3): 114–122.
- Seliaas, Andreas** (2002) "EUs nordlige dimensjon – i Norges interesse?" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.6/02. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes:
<<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2002/6-2002.htm>>.
- Sjaastad, Anders C.** (1972) "Norsk sikkerhetspolitikk og sovjetisk maritim utvikling", *NUPI-Notat* No.25. Oslo: NUPI.
- Sjaastad, Anders C.** (1976) "Norden, Norge og den strategiske utvikling", *Internasjonal Politikk* 34(3): 527–552.
- Sjaastad, Anders C.** (1978) "Norsk nordpolitikk og alliert støtte", *Internasjonal Politikk* 36(3b): 471–490.
- Sjaastad, Anders & John Kristen Skogan** (1975) *Politikk og sikkerhet i Norskehavet. Om de enkelte land og våre felles problemer*. Oslo: Dreyer. For anmeldelse, se: Nils Morten Udgaard (1976) *Internasjonal Politikk* 34(1): 154–155.
- Sjursen, Helene** (1999) "Med ryggen mot Europa? Endring og kontinuitet i norsk sikkerhetspolitikk" i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EOS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (39–58).
- Sjursen, Helene** (2000) "Coping – or not coping – with change: Norway in European Security", *European Foreign Affairs Review* 5(4): 539–559.
- Skagestad, Odd Gunnar** (1973) "Småstater i internasjonal politikk: Et polarpolitisk perspektiv", *Internasjonal Politikk* 31(3): 783–796.
- Skagestad, Odd Gunnar** (1974) "Small States in International Politics: A Polar-Political Perspective", *Cooperation and Conflict* 9: 185–194.
- Skagestad, Odd Gunnar** (1975) *Norsk polarpolitikk. Hovedtrekk og utviklingslinjer 1905–1974*. Oslo: Dreyer.
- Skjaldarson, Stefan** (1987) *En sammenligning mellom offisielle islandske og norske trusseloppfatninger, sett i lys av bl.a. de to landenes geografiske posisjon*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Skodvin, Magne** (1990) "Nordic or North Atlantic alliance? The postwar Scandinavian security debate", *Forsvarsstudier* No.3/1990. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.

- Skogan, John Kristen** (1973a) *Begrensninger, forutsetninger og utfordringer i norsk sikkerhetspolitikk*. NUPI-Rapport No.14. Oslo: NUPI.
- Skogan, John Kristen** (1973b) *Norsk sikkerhetspolitikk: Utforming og utfordringer*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Også i *Norsk Militært Tidsskrift* 7: 301-313.
- Skogan, John Kristen** (1979) "Gråsoner, sektorlinje og norsk-sovjetiske forhandlinger", *Internasjonal Politikk* 37(3): 465-469.
- Skogan, John Kristen** (1990) *Amerikansk marinestrategi i norskehavet fra norsk synsvinkel*. NUPI-Notat No.390. Oslo: NUPI.
- Skogan, John Kristen** (1992) *Norge, Russland og betydningen av Kola-halvøya i historisk lys*. NUPI-Notat No. 477. Oslo: NUPI. Også som artikkel, se: John Kristen Skogan (1993) "Norge, Russland og betydningen av Kola-halvøya i historisk lys", *Internasjonal Politikk* 51(1): 37-60.
- Skogan, John Kristen** (1993) "Striden om mellomdistanseraketene" i Børge Brende m.fl (red.) *Politikk og ansvar. Debattskrift til Kåre Willoch 3. oktober 1993*. Oslo: Schibsted (153-164).
- Skogan, John Kristen** (1999) *Norsk sikkerhetspolitikk under NATO-medlemskap. Virkemidler, begrensninger og forutsetninger*. NUPI-Notat No. 599. Oslo: NUPI.
- Skogan, John Kristen** (2001) "Norsk sikkerhetspolitikk: en oversikt", s. 13-55 i Jon Hovi & Raino Malnes (red.) *Normer og makt. Innføring i internasjonal politikk*. Oslo: Abstrakt.
- Skogan, John Kristen** (2003) *Norges sikkerhetspolitiske utfordringer i nordområdene*. NUPI-Notat No. 642. Oslo: NUPI.
- Skogan, John Kristen & Anders Sjaastad** (1977) "Avskrekking eller beroligelse: Betydningen av Norges selv pålagte restriksjoner i lys av den militærstrategiske utvikling i Barentshavsområdet", *Internasjonal Politikk* 35(4): 613-652.
- Skogrand, Kjetil** (1998) "Cash and Cannons. Norway, Denmark and the US Aid Programmes 1947-1952", *Forsvarsstudier* No.2/1998. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Skogrand, Kjetil & Rolf Tamnes** (2001) *Fryktens likevekt. Atombomben, Norge og Verden 1945-1970*. Oslo: Tiden.
- Solbrenken, Stig** (1993) *Fienden i øst. Norske myndigheters oppfatning av trusselen fra Sovjetunionen 1968-90*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sollie, Finn** (1973) "Nytt land og nye problemer i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk", *Internasjonal Politikk* 31(3): 797-808.
- Sollie, Finn** (1974a) "Norway's Continental Shelf and the Boundary Question on the Seabed", *Cooperation and Conflict* 9: 153-166.
- Sollie, Finn** (1974b) "New Territories and New Problems in Norwegian Foreign Security Policy", *Cooperation and Conflict* 9: 195-224.
- Sollie, Finn** (1981) "Sikkerhetspolitiske problemer i nordområdene – samspillet mellom strategiske og ressurspolitiske interesser og hensyn", *Internasjonal Politikk* 39(1): 7-24.
- Splunter, J.M. van** (1994) "Love at first sight. Co-operation between the Netherlands and Norway on the peaceful use of atomic energy, 1950-60", *IFS-info* No.2/1994. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Stefansen, Arnt H.** (1987) *Sovjetunionens militære oppbygging på Kola-halvøya. Er grunnlaget for norsk basepolitikk falt bort?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Stokke, Olav Schram m.fl.** (1992) *Barentsregionen. Norske perspektiver på samarbeid med Russland i nord*. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Stoltenberg, Thorvald** (1989) *Utenriks- og ressurspolitikk i nordområdene*. Skriftserie No. 128. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Stryken, Christian Marius** (2004) "Må Norge elske USA?", *Samtiden* 2:115-123.
- Støren, Harald W.** (1986) *Norsk sikkerhetspolitikk: Enkelte målsetninger, virkemidler og prinsipper i forholdet til Sovjetunionen*. NUPI-Rapport No.98. Oslo: NUPI.
- Støren, Harald W.** (1985) *Problemer og muligheter ved kombinering av avskrekking og beroligelse i forholdet mellom Norge og Sovjetunionen: Virkelighetsoppfatninger, prinsipper, målsetninger og valg av virkemidler*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sverdrup, Jacob** (1966) "NATO-krisen og Norge", *Internasjonal Politikk* 24(5): 435-445.
- Sæter, Martin** (1982) "Europa som alternativ", *Samtiden* 91(4): 39-43.
- Sørebo, Herbjørn** (red.) (1968) *Ja eller nei til NATO*. Oslo: Det norske Samlaget.
- Sørli, Kjetil** (2001) "Norges utfordringer i nordområdene", *Kort-info* No.2/01. Oslo: Den norske atlanterhavskomiteé.
- Tamnes, Rolf** (1983) "Den norske holdningen til en nordisk atomvåpenfri sone 1958-1983" i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier. Årbok for Forsvarshistorisk forskningscenter*. Oslo: Tanum-Nordli (11-86).
- Tamnes, Rolf** (1987) "Integration and Screening. The two Faces of Norwegian Alliance Policy, 1945-1986" i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier. Årbok for Forsvarshistorisk forskningscenter*. Oslo: Tanum-Nordli (59-100).
- Tamnes, Rolf** (1987) "Svalbard mellom Øst og Vest. Kald krig og lavspenning i nord 1947-1953". *Forsvarsstudier* No.4/1987. Oslo: Forsvarshistorisk forskningscenter.
- Tamnes, Rolf** (1989) "Handlefrihet og lojalitet. Norge og atompolitikken i 1950-årene" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Historiker og veiledere. Festskrift til Jakob Sverdrup*. Oslo: Tiden (203-236).
- Tamnes, Rolf** (red.) (1990) "Soviet 'reasonable sufficiency' and Norwegian security", *Forsvarsstudier* No.5/1990. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Tamnes, Rolf** (1991) "Svalbard og stormaktene. Fra Ingenmannsland til Kald Krig, 1870-1953", *Forsvarsstudier*

- No.7/1991. Oslo. Institutt for forsvarsstudier.
- Tammes, Rolf** (1991) "Samspillet mellom Danmark og Norge i 1950-årene" i Carsten Due-Nilsen, Johan Peter Noack & Nicolaj Petersen (red.) *Danmark, Norden og NATO 1948–1962*. København: Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Tammes, Rolf** (1992) "Svalbard og den politiske avmakt. Striden om flyplass, olje og telemetri-stasjon, 1955–1970", *Forsvarsstudier* No.1/1992. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Tammes, Rolf** (1993) "Penetrasjon og polarisering. Nordområdene i et historisk perspektiv", *IFS-info* No.2/1993. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Tammes, Rolf, Olav Njølstad & Kjetil Skogrand** (1998) "Brennpunkt: Kald krig, nordområder og storstrategi", *IFS-info* No.5/1998. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Tammes, Rolf & Knut Einar Eriksen** (1999) "Norge og NATO under den kalde krigen" i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år. Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den norske atlantehavskomiteé.
- Torsvik, Tomas** (1964) *15 år i NATO*. Oslo: Forsvarets pressetjeneste.
- Torsvik, Tomas** (1969) *NATO og Norge, 20 år etter*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Torsvik, Tomas & Johan Jørgen Holst** (1972) *Europeiske sikkerhet og vår egen*. Oslo: Europabevegelsen.
- Tresselt, Per** (1988) "Norsk-sovjetiske forhandlinger om avgrensning av kontinentalsokler og økonomiske soner", *Internasjonal Politikk* 46(2–3): 75–94.
- Udgaard, Nils Morten** (1973a) "Norway between East and West in World War II", *Cooperation and Conflict* 8: 91–118.
- Udgaard, Nils Morten** (1984) "Norsk utenrikspolitikk og forholdet til Vest-Tyskland", *Internasjonal Politikk* 42(temahefte II): 101–112.
- Ulriksen, Ståle** (1996) "Introduksjon: nye sikkerhetspolitiske utfordringer for Norge" i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i maktrianget mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano Aschehoug (9–20).
- Valle, Kåre** (1957) *En oversikt over konfliktene mellom Norge og Russland i Østisen i tidsrommet 1893–1926*. Magisteravhandling i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Väyrynen, Raimo** (1981) "Sikkerhetspolitikk i nord", *Samtiden* 90(5): 27–31.
- Vefald, Olav** (1972) "Sovjetunionen – EF – Norge: Noen tanker om Norges plass i et storpolitisk mønster", *Internasjonal Politikk* 30(3): 513–524.
- Vollebæk, Knut** (1999) "Det nye NATO – konsekvenser for Norge. Med NATOs strategiske konsept i norsk oversettelse" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.7/99. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: < <http://www.atlantehavskomiteen.no/publikasjoner/sp/99/7-99.htm> >.
- Værnø, Grethe** (1977) "Norge og A-pakten", *Internasjonal Politikk* 35(2): 303–320.
- Værnø, Grethe** (1994) "Norden og det europeiske sikkerhetsdilemma", *Internasjonal Politikk* 52(2): 262–273.
- Værnø, Grethe** (1995) *Norden: Felles sikkerhetsinteresser?* Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Værnø, Grethe** (1996) *Nordiske sikkerhetsinteresser: Felles interesser – felles politikk?* Skriftserie No.2/96. Oslo: Forsvarets hogskoleforening.
- Værnø, Grethe** (1996) *Det norske dilemma: Innenfor NATO – utenfor EU. Tendenser i norsk sikkerhetspolitikk*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Værnø, Grethe** (1998) *Nordisk nytte? Forsvarspolitisk og militært samarbeid i Norden*. Skriftserie No.2/2001. Oslo: Forsvarets hogskoleforening.
- Værnø, Grethe** (2001) *Stabilitet og sikkerhet i Nordens nærrområde: Et sikkerhetspolitisk dilemma*. Oslo: Forsvarets hogskoleforening.
- Wicken, Olav** (1987) "Norske våpen til NATOs forsvar. Norsk militærindustri under Koreakrigens opprustning", *Forsvarsstudier* No.1/1987. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Wiker, Paul V.** (1997) "Amerikansk våpenhjelp til Norge 1949–1953", *IFS-info* No.1/1997. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Ørvik, Nils** (1953) *Norge i brennpunktet. Fra forhistorien til 9. april 1940*. Oslo: Grundt Tanum.
- Ørvik, Nils** (1961) "Nedrustning og interessepolitikk", *Internasjonal Politikk* 19(4): 414–432.
- Ørvik, Nils** (1962) "Nordkalotten – konflikt eller sameksistens?", *Internasjonal Politikk* 20(3): 318–356. For debatt, se Jens A. Christophersen og Nils Ørvik i *Internasjonal Politikk* 21(1): 217–224.
- Ørvik, Nils** (1963) *Europe's Northern Cap and the Soviet Union*. Occasional Papers in International Affairs, Cambridge, MA: Centre for International Affairs, Harvard University.
- Ørvik, Nils** (1964) "Norges sikkerhet og den nordiske balanse", *Internasjonal Politikk* 22(2–3): 233–274.
- Ørvik, Nils** (1966a) "Basepolitikken – teori og praksis", *Internasjonal Politikk* 24(5): 542–566.
- Ørvik, Nils** (1966b) "Har de små lande brug for NATO?", *Fremtiden* 14: 7–14
- Ørvik, Nils** (1966c) "Scandinavia, NATO and Northern Security", *International Organization* 20: 380–390.
- Ørvik, Nils** (1967) "Base Policy – Theory and Practice", *Cooperation and Conflict* 2: 188–204.
- Ørvik, Nils** (1973) "Norwegian Foreign Policy. The Impact of Special Relationships" i R. P. Barston (red.) *The Other Powers – Studies in the Foreign Policies of Small States*. London: George Allen & Unwin (29–60).
- Østreng, Willy** (1971) *Økonomi og politisk suverenitet. En studie av interessespillet om Svalbards politiske status*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Også utgitt som bok på Universitetsforlaget 1974.

- Østreng, Willy** (1974) "Svalbards situasjon i storpolitisk perspektiv", *Internasjonal Politikk* 32(3): 679–702.
- Østreng, Willy** (1975) "Barentshavet og nasjonal sikkerhet", *Samtiden* 84(7): 397–408.
- Østreng, Willy** (1977) "Næroppgavene i norsk utenrikspolitikk, med spesiell vekt på nordområdene", *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 4. Oslo: NUPI (9–30).
- Østreng, Willy** (1982) *Sovjet i nordlige farvann: Atomstrategien, Nordflåten og norsk sikkerhet*. Oslo: Gyldendal.
- Østreng, Willy** (1975) *Det politiske Svalbard*. Oslo: Gyldendal.
- Østreng, Willy** (red.) (1997) *National Security and International environmental cooperation in the Arctic: The case of the northern Sea Route*. Working Paper No.83. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Østreng, Willy** (1998) *Norsk nærområdepolitikk: en begrepsdiskusjon av forholdet mellom politikk på ulike områder*. Rapport No. 15/1998. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Øverland, Arnulf** (1947) *Norden mellom øst og vest*. Oslo: Aschehoug.
- Øverland, Arnulf** (1949) *Nordiske stater eller atlantisk fred*. Oslo: Aschehoug.
- Øverland, Arnulf** (1948) *Nøitralitet eller vestblokk*. Oslo: Aschehoug.

6. Multilaterale relasjoner: FN og internasjonale militære oppdrag

- Det er skrevet overraskende lite om Norges forhold til FN. Mesteparten av denne litteraturen dreier seg mer spesifikt om Norge militære bistand i fredsbevarende- og fredsoppbyggende operasjoner. Derfor er spørsmål som absolutt passer inn i kategori 2, lagt inn her. Blant de mest sentrale bidragene, finner vi:

- Eide, Espen Barth** (1996) "Norsk multilateralt militærsamarbeid i en ny epoke" i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i maktrianget mellom EU, Russland og U.S.A.* Oslo: Tano Aschehoug (308–335).
- Fermann, Gunnar** (1995) "Norge og FN" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (181–198).
- Frydenlund, Knut** (1987) *En bedre organisert verden*. Oslo: Tiden.
- Skogmo, Bjørn** (1985) "Norge i FN – illusjoner, virkelighet og visjon" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (143–166).
- Steen, Gyrd** (2000) "FN – en bautastein i norsk utenrikspolitisk kulturarv. En kommentar til norske holdninger til reform av Sikkerhetsrådet" i Geir Dale (red.) *Grenser for all. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (210–229).

For mer spesifikke forhold, se:

- Baumann, Marte C.** (2000) *Beretninger om begrunnelser: En studie av normative orienteringer til grunn for norsk engasjement på Balkan*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Borchgrevink, N.** (1957) "Vår stilling i NATO", *Norsk Militært Tidsskrift* 127: 20–29.
- Borgersen, Tor Aagaard** (1998) *Forsvaret i skuddlinjen. En analyse av debatten rundt opprettelsen og iverksettingen av Telemark bataljon*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Brekke, Sigve & Bjørn Olav Knudsen** (1996) *Politiske rammebetingelser for norsk deltakelse i internasjonale militære operasjoner*. Rapport – 96/04008. Kjeller: Forsvarets Forskningsinstitutt.
- Børde, Ketil** (red.) (1970) *Norge i FN 1945–1970*. Oslo: Aschehoug.
- Børresen, Jacob** (1994) "Fredsoppbyggende operasjoner – bør Norge delta?", *Norsk Militært Tidsskrift* 164(8-9).
- EGGE, Bjørn** (1993) "Norske fredsoppbyggende styrker i internasjonal regi", *Norsk Militært Tidsskrift* 163(10).
- Eide, Espen Barth & Per Erik Solli** (1995) *From Blue to Green: The Transition from UN-PROFOR to IFOR in Bosnia and Herzegovina*. Working Paper No.539. Oslo: NUPI.
- Eide, Espen Barth** (2000) "Det multinasjonale system: Rom for utvikling og handlingsrom for Norge og landene i sør" i Kari M. Osland (red.) *Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv*. Conference Proceedings. Oslo: NUPI & CMI (87–95).
- Eknes, Åge & Tom Henry Knutsen** (1994) "Flernasjonale operasjoner og norsk deltakelse", *Norsk Militært Tidsskrift* No.6–7.
- Eskeland, Ståle** (2003) *Krig og fredsbevarende operasjoner: Lovlig, ulovlig eller – straffbart?* Foredrag 6. oktober i Oslo Militære Samfund. Finnes: <http://www.oslomilsamfund.no/foredrag/2003>
- Galtung, Ingrid E.** (1965) "Norske FN-eksperter syn på sitt arbeid", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 6: 87–107.
- Gjerde, Ingrid** (1999) "Erfaringer fra SFOR i Bosnia" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.2/99. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: < <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/99/2-99.htm>>.
- Granviken, Alf, Wegger Strømmen & Inge Tjøstheim** (1995) *Bruk av norske styrker i utlandet*. Rapport – 95/01661. Kjeller: Forsvarets Forskningsinstitutt
- Hald, Ole Jakob** (1985) "UNIFIL-operasjonens betydning for det norske forsvar", *Internasjonal Politikk* 43(2–3): 241–252.
- Hambro, Edvard** (1971) "Inntrykk fra FN's siste sesjon", *Samtiden* 80(4): 195–207.

- Hammerstad, Jarle & Knut Jahr** (1995) "Telemark bataljon. NATOs nye styrkestruktur og Norges deltakelse i IRF", *IFS-info* No.2/1995.
- Hansen, Rolf** (1978) "Norske styrker i Libanon", *Internasjonal Politikk* 36(4b): 767–772.
- Heiberg, Marianne** (1984) "Norge og bevaringen av freden i Libanon", *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 10. Oslo: NUPI. Finnes også som NUPI-Notat No. 317.
- Holmen, Bengt & Ståle Ulriksen** (2000) *Norden i felt. På oppdrag for FN og NATO*. NUPI-Rapport No.257. Oslo: NUPI.
- Holst, Johan Jørgen** (1978) "FN-operasjoner i norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 36(4b):773–778.
- Jacobsen, K. H** (1967) *The Nordic Countries in the United Nations*. Magisteravhandling i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Jacobsen, Kurt** (1967) "Norge, Norden og FN", *Kontrast* 2: 216–231.
- Klevberg, Håvard** (1999) "Norsk sikkerhetspolitisk omprøving i fire trinn – om forholdet til internasjonale fredsoperasjoner etter Den kalde krigen", *Internasjonal Politikk* 57(4): 507–525.
- Kolby, Ole Peter** (2003a) "Debatt: Norge i FNs sikkerhetsråd 2001–2002. Erfaringer og perspektiver", *Internasjonal Politikk* 61(2): 225–234.
- Kolby, Ole Peter** (2003b) "Tilsvaer", *Internasjonal Politikk* 61(2): 245–248.
- Kristiansen, Rolf** (1972) *Norsk militær innsats for De forente nasjoner (1949–1970)*. Oslo: Forsvarets krigshistoriske avdeling.
- Mevik, Leif** (1992) *Sikkerhet i samarbeid. Hovedlinjer i norsk KSSE-politikk*. Oslo: Aventura.
- Moe, Finn** (1946) "Norway and the United Nations", *The Norseman* 4: 367–373.
- Moe, Finn** (1961) "Norge i FN", *Internasjonal Politikk* 19(3): 286–296.
- Myhrengen, Hans** (1995) "Norges militære FN-angasjement i en ny tid", *Internasjonal Politikk* 53(1): 85–97.
- Mykletun, Jostein** (1975) "FN – Norge – FN: Holdningsdannelse og utenrikspolitiske implikasjoner", *Internasjonal Politikk* 33(4): 629–648.
- Mykletun, Jostein** (1976) "Norwegian Policy Elites' Attitudes Toward the UN", *Cooperation and Conflict* 11.
- Mæland, Bård** (2003) "At alle behandles likeverdig og med respekt, uansett bakgrunn?" Forsvarets verdigrunnlag og norske offiserer i KFOR", *IFS-info* No.3/2003.
- Nordby, Trygve G.** (1995) "Trender, tendenser og tankekors i humanært FN-arbeid", *Internasjonal Politikk* 53(1): 35–58.
- Nordbø, Toralv** (1992) "Norske militære i fredsoperasjoner", *Forsvarsstudier* No.7/92. Oslo: Institutt for Forsvarsstudier.
- Nustad, Knut & Henrik Thune** (2002) "Norway: Political Consensus and the Problem of Accountability" i Ku & Jacobsen (eds.) *Democratic Accountability and the Use of Force in International Law*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Opsahl, Torkel** (1966) "Norges FN-politikk" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (183–204).
- Opsahl, Torkel** (1968) "De forente nasjoner, menneskerettighetene og vi", *Samtiden* 77(5): 278–292.
- Pharo, Per Fr.** (2000) "Norge på Balkan 1990–1999. Lessons learned", *IFS-info* No3/2000. Oslo. Institutt for forsvarsstudier.
- Richvoldsen, Georg** (2001) "Ja, tenk det; ønske det; ville det med, -- men gjør det!" *Rekruttering til internasjonal tjeneste*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Riste, Olav** (1959) *Norway and the Founding of the United Nations*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Sagflaot, Erik** (2003) "Kommentar. Norge i FNs sikkerhetsråd 2001–2002", *Internasjonal Politikk* 61(2): 241–244.
- Seyersted, Finn** (1949) "Norske standpunkter i FN", *Samtiden* 58: 603–619.
- Skogmo, Bjørn** (2000) "Hva ligger i begrepet globalt sikkerhetsperspektiv og hvor sentralt står det i norsk utenrikspolitisk tenkning? i Kari M. Osland (red.) *Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helbetsperspektiv*. Conference Proceedings. Oslo: NUPI & CMI (7–25).
- Skogrand, Kjetil** (1994) *Norge og Koreaspørsmålet 1945–1953*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Skogrand, Kjetil** (1995) "Vikarierende aktører og asymmetriske allianser: Norge og Koreakrigen 1950–1953", *Internasjonal Politikk* 53(3): 285–306. Med replikker fra Olav Njøsstad, Theo Barth og Thorlev Anda (1995) *Internasjonal Politikk* 53(3): 307–318.
- Skogrand, Kjetil** (1996) "Koreakrigen: En krise for hvem? En kommentar til Olav Njøsstad", *Internasjonal Politikk* 54(1): 115–125.
- Stanghelle, Harald** (1985) "UNIFIL og Norge – holdninger og myter", *Internasjonal Politikk* 43(2–3): 225–240.
- Syse, Henrik** (1998) "Norge – store i FN?", *Tidens Tegn* 6(3): 16–17.
- Tandberg, Nina** (1994) *Norsk FN-politikk i en periode med utenrikspolitisk endring. Hellas-saken 1947–52*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Thune, Henrik & Knut Nustad** (2002) "Norway: political consensus and the problem of accountability", in Ku & Jacobsen (eds.) *Democratic Accountability and the Use of Force in International Law*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Treholt, Arne** (1972) "Norsk politikk i FN", *Internasjonal Politikk* 30(3): 421–439.
- Tønnesson, Stein** (2003) "Kommentar. Norge i FNs sikkerhetsråd 2001–2002", *Internasjonal Politikk* 61(2): 235–240.

Vollebæk, Knut (1998) "The 1999 Norwegian OSCE Chairmanship", *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.10/98. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.

Wiklund, Lena (1996) "Norden i FN", *Internasjonal Politikk* 54(1): 75–84.

7. Regionale relasjoner: Europa og Norden.

• Selv om Norge fortsatt står utenfor EU-samarbeidet, har landet likevel forholdt seg aktivt, ikke passivt, til regionale samarbeidstiltak. Dette gjelder ikke bare Europa, men spesielt Norden. Denne kategorien samler opp bidrag som særlig ser på Norges forhold til disse to regionale arenaene.

Blant de oppsummerende, og mest refererte studiene av Norges forhold til Europa, bør følgende nevnes:

- Archer**, Clive (2005) *Norway outside the European Union: Norway and European integration from 1994 to 2004*. London: Routledge.
- Bjørklund**, Tor (1982) *Mot strømmen. Kampen mot EF 1961–1972*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Claes**, Dag Harald & Bent Sofus **Tranøy** (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Gleditsch**, Nils Petter & Ottar **Hellevik** (1977) *Kampen om EF*. Oslo: Pax. For anmeldelse, se: Bård Bredrup Knudsen (1978) *Internasjonal Politikk* 36(1): 113–121, og kommentar fra Gleditsch & Hellevik i *Internasjonal Politikk* 36(3): 430–432.
- Ingebrigsten**, Christine (1998) *The Nordic States and European Unity*. Ithaca: Cornell University Press. For kommentarer og debatt, se *Cooperation and Conflict* 36(4): 87–103.
- Jenssen**, Anders Todal & Henry **Valen** (red.) (1995) *Brussel midt imot. Folkeavstemningen om EU*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Kvalvåg**, Svein (1999) *Argumentasjonsbruk i den norske EU-debatten. En sammenlikning av EU-debatten i 1972 og EU-debatten i 1994*. Rapport No. R9911. Bergen: LOS-senteret.
- Matlary**, Janne Haaland (1993) "And Never the Twain Shall Meet? Reflections on Norway, Europe and Integration" i Teija Tiilikainen & Ib Damgaard Petersen (red.) *The Nordic Countries and the EC*. København: Copenhagen Political Studies Press (43–63).
- Mjøset**, Lars (1995) "Norge og Den europeiske unionen" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (278–294).
- Neumann**, Iver B. (2001) *Norge – en kritikk. Begrepsmakt i Europa-debatten*. Oslo: Pax Forlag. For anmeldelse, se: Stein Tønnesson (2002) *Internasjonal Politikk* 60(3): 367–370; Ottar Brox (2001) "Som møll mot lyset", *Dagbladet* 16/7 2001.
- Pharo**, Helge Ø. (1999a) "Ingen vei utenom? Norge i integrasjonsprosessene i Europa 1946–1994" i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (15–38).
- Sverdrup**, Ulf (1998) "Norway: An adaptive Non-member" i K.Hanf & B. Soetendorp (red.) *Adapting to European Integration. Small States and the European Union*. London: Longman.

For Norges forhold til Norden:

- Eriksen**, Knut Einar (1999) "Norge og Norden – Samarbeid og kollisjon", i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år. Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Tunander**, Ola (1995) "Norge og Norden" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (260–277).

For juridiske aspekter, se:

- Arnesen**, Finn, Hans Petter **Graver** & Ulf **Sverdrup** (2001) *Vetoretten i EØS*. Working Paper No. 2. Oslo: ARENA.
- Arnesen**, Finn & Hans Petter **Graver** (2001) "Rettslige sider ved Norges EU-rettede avtaler" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk (69–102).
- Boe**, Erik & Fredrik **Sejersted** (1999) *Schengen og Grunnloven*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sejersted**, Fredrik m.fl. (1995) *EØS-rett*. Oslo: Universitetsforlaget.

For litteratur forøvrig, se:

- Allen**, Hilary (1979) *Norway and Europe in the 1970s*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: John Dale (1980)

- Internasjonal Politikk* 38(3): 542–549.
- Andersen, Lena** (2000) *Demokrati i klemme? EØS-avtalen i et demokratiteoretisk perspektiv*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Andersen, Svein S m.fl.** (1991) *Norsk implementering av EØS-regler. Hva kan vi lære av Danmark?* Arbeidsnotat No.46/1991. Sandvika: BI
- Andersen, Svein S.** (1995) *Europeisering av Politikk – petroleum, indre marked og miljø*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Andersen, Svein S.** (1999) *Norway: Insider and Outsider*. Working Paper No.4/2000. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Andersen, Svein S.** (2001) *Utenforlandet i EU*. Sandvika: BI. Finnes også i *Nytt Norsk Tidsskrift* 17(3): 263–275.
- Andrén, Nils** (1967) “Nordic Integration – Aspects and Problems”, *Cooperation and Conflict* 2(1): 1–25.
- Andrén, Nils** (1984) “Nordic Integration and Cooperation – Illusion and Reality”, *Cooperation and Conflict* 19: 251–262
- Angell, Valter** (1968) “Norge inn uten Storbritannia? Om skandinavisk inntreden i Fellesmarkedet uten Storbritannia”, *Internasjonal Politikk* 26(5): 441–471.
- Angell, Valter** (1969) “Norway and Scandinavian Entry into the Common Market without Great Britain”, *Cooperation and Conflict* 4: 73–98.
- Angell, Valter & Johan Jørgen Holst** (red.) (1972) *EF–Norges vei? Forhandlingsresultat satt i perspektiv*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Angell, Valter** (red.) (1992) *Norway facing a changing Europe: Perspectives and Options. Conference Proceedings*. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Archer, Clive & Ingrid Sogner** (1995) “Norway and Europe: 1972 and now”, *Journal of Common Market Studies* 33(3): 389–410.
- Archer, Clive** (2004) *Norway and an integrating Europe*. London: Routledge.
- Asbjørnsen, Nils & Gunnar Vogt** (red.) (1993) *EF, Norge og 1990-årene. Seks artikler om EF-sakens betydning i norsk politikk*. Forskningsrapport No.2/1993. Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (1993) ”Om EF-sakens betydning i norsk politikk”, *Internasjonal Politikk* 51(4): 518–519.
- Bae, Ole Jakob m.fl.** (1994) *Med hvilken rett? Noen rettslige følger av norsk EU-medlemskap*. Institutt for offentlig retts skriftserie No.12, Universitetet i Oslo.
- Bindi, Federiga M.** (1993) *EFTA and Norway: EC Lobbyists, too*. NUPI-Notat No. 500. Oslo: NUPI.
- Bingen, Jon & Kate Hansen Bundt** (1996) *To år etter folkeavstemningen – utfordringer for Norge*. Oslo: Europa-programmet.
- Bjartnes, Anders & Hanne Skartveit** (1995) *Brussel tur-retur*. Oslo: Tiden.
- Bjerkholt, Frank** (1992) *Europa vår skjebne*. Oslo: Lifo.
- Bjørklund, Tor** (1996) ”The Hree Nordic 1994 Referenda Concerning Membership in the EU”, *Cooperation and Conflict* 31: 11–36.
- Bingen, Jon & Rutger Lindahl** (red.) (1994) *Nordiske skjebnevalg?* Oslo: Europaprogrammet.
- Bondevik, Kjell Magne** (1998) *Regjeringens Europa-politikk. Arena-forelesningen 1998*. Working Paper No.6/1998. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Bratteli, Trygve** (1973) ”Norge og Europas samling”, *Samtiden* 82(8): 449–458.
- Brox, Ottar** (1972) ”Hva hendte i Norge 25.sept. 1972?”, *Internasjonal Politikk* 30(4b): 771–782.
- Brundtland, Arne Olav** (1972) ”Utenrikspolitiske konsekvenser av ikke-medlemskap”, *Internasjonal Politikk* 30(4b): 875–890.
- Brundtland, Gro Harlem** (1995) *Europas utvikling – hvordan berøres Norge?* Working Paper No.12/1995. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Braathu, Jan** (red.) (1982) *Coordinating Foreign Policy in the Nordic Countries*. NUPI-Rapport No.70. Oslo: NUPI.
- Bull, Henrik** (1999) ”Norge og Schengen – forandre for å bevare?” i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (59–80).
- Bull, Trygve** (1962) ”Foran avgjørelsen”, *Samtiden* 71: 12–21.
- Castberg, Frede** (1972) ”Hvorfor mot EF?”, *Samtiden* 81(6): 335–338.
- Claes, Dag Harald & Bent Sofus Tranøy** (1999a) ”Norsk politikk og påvirkningen fra EU – hvor mye og hvordan?” i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999b) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (1–14).
- Claes, Dag Harald & Bent Sofus Tranøy** (1999c) ”Norsk EU-tilpasning – harde realiteter og symboler” i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (281–298).
- Dahl, Per Otto Rasmussen** (1999) *Nasjonal suverenitet og europeisk integrasjon. En sammenligning av argumentene for nasjonal suverenitet i EU-debatten på Stortinget og Maastricht-debatten i det britiske parlament*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Debesay, Jonas** (2002) *Er Norges vetorett i EØS en bløff? En forhandlingsteoretisk tilnærming til vetorettens rolle i forhandlingene mellom den norske regjeringen og EU-kommisjonen ved implementering av EU-direktivene*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Dynna, Bjørn** (1973) *Fiskerisektoren i de norske utvidelsesforhandlingene med EF (1970–72)*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Eckhoff, Torstein** (1991) ”Rettslige aspekter ved EØS-avtalen”, *Internasjonal Politikk* 49(3): 291–298.

- Egeberg, Morten & Jarle Trondal** (1999) "Differentiated integration in Europe: The case of the EEA Country Norway", *Journal of Common Market Studies* 37.
- Egeberg, Morten** (2003) *The Nordic Countries and the EU. How European Integration Integrates and Disintegrates States Domestically*. Working Paper 11/03. Oslo: ARENA.
- Eide, Espen Barth m.fl.** (1990) *EF, EFTA, Norge – tilpasning eller mistilpasning?* NUPI-rapport No.140. Oslo: NUPI.
- Eide, Espen Barth** (1994) "Konstitueringen av den europeiske pol" i Iver B. Neumann (red.) *Europa i det handelspolitiske spenningsfelt – Norge og EU i globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen.
- Evang, Karl** (1967) "Fellesmarkedet" i Torild Skard (red.) *Ny radikalisme i Norge. 34 skribenter i samfunnsdebatten*. Oslo: Gyldendal (101–108).
- Folkebevegelsens melding om Norges forhold til Det Europeiske Fellesskap (EF)**. Oslo: Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i Fellesmarkedet.
- Evensen, Jens** (1973) "Frihandelsavtalen mellom Norge og EF", *Samtiden* 82(4): 193–209.
- Evensen, Jens** (1975) "Norge i drift?", *Samtiden* 84(5): 269–284.
- Ferreira, Margarida Ponte** (1992) "Norge og den europeiske økonomiske integrasjonen: Fra den andre verdenskrig til EØS", *Internasjonal Politikk* 50(3): 313–322.
- Frogner, Truls** (1988) *En lang marsj mot Europa? Politiske perspektiver på Norge og EF*. Oslo: Gyldendal.
- Frydenlund, Knut** (1962) "Det Europeiske Økonomiske Fellesskap og de politiske samarbeidsproblemer", *Internasjonal Politikk* 20(1): 26–37.
- Frydenlund, Knut** (1967) *Norge og det europeiske fellesskap*. Oslo: LO.
- Frøland, Hans Otto** (1999) *Advancing ambiguity: On Norway's application for EEC-membership in 1962*. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, skrifter 1: Tapir Forlag (55–76).
- Frøysnes, Torbjørn** (1973) *De norske jordbruksforhandlingene med EF. En forhandlingsteoretisk analyse*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Gleditsch, Nile Petter & Sverre Lodgaard** (1977) "Norway – the Not so Reluctant Ally", *Cooperation and Conflict* 12: 209–220.
- Godal, Bjørn Tore m.fl.** (1995) *Norge og Europa etter folkeavstemningen*. Oslo: Europa-programmet.
- Haga, Otto Egil** (1995) *Identity and inclination towards integration. A comparative study of Austria and Norway*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Hagen, Kåre & Ulf Sverdrup** (2003) "Isfrontene tiner i synet på norsk EU-medlemskap", *Horisont, næringspolitisk tidsskrift* 3: 12–27.
- Hansen, Guttorm** (1988) "Norske perspektiver på den europeiske utfordring", *Internasjonal Politikk* 46(1): 7–16.
- Hansen, Svein Olav** (1990) *Det norske EFTA-sporet i 1950-åra. En studie av Norges Europa-politikk, med særlig vekt på perioden 1956–1960*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hanssen, Halle Jørn** (1966) "Europa på nytt – Norge og det politiske samarbeid i Europa" i Helge Hveem (red.) *Unge Liberale. Perspektiver på samfunnsdebatten*. Oslo: Epoke (41–52).
- Hanssen, Halle Jørn & Kaare Sandegren** (1969) "Norway and Western European Economic Integration", *Cooperation and Conflict* 4: 47–62.
- Holst, Johan Jørgen & John Sanness** (red.) (1972) *Hvorfor Ja til EF*. Oslo: "Ja til EF"-aksjonen.
- Holst, Johan Jørgen & Svein Otto Lavås** (1973) *Norge og EF: Utfordringen satt i perspektiv*. Oslo: Europabevegelsen.
- Holst, Johan Jørgen** (1975) "Aktiv norsk Europapolitikk", *Samtiden* 84(8): 480–489.
- Holst, Johan Jørgen** (1987) *Norsk Europa-politikk: Et langsiktig perspektiv*. NUPI-Notat No. 347. Oslo: NUPI.
- Holst, Johan Jørgen** (1993) "Norges plass i det nye Europa", *Norsk Militært Tidsskrift* 163(11): 1–13.
- Holst, Johan Jørgen** (1996) "The New Europe: A View from the North" i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (197–210).
- Husby, Arve** (1988) *JA til EF-aksjonen*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Trondheim.
- Hveem, Helge** (1995) *A divided nation, reluctant European: The case of Norway*. Paper presentert på UND/Wider workshop, Jerusalem 9.–11. April 1995.
- Høivik, Susan** (red.) (1971) *10 innlegg om EEC*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Høivik, Susan & Sverre Lodgaard** (1972) *6 nye innlegg om EF*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Haaland, Arild** (1962) *Fellesmarkedet og Norges frihet. 150 spørsmål og svar*. Bergen.
- Ingebretsen, Christine & Susan Larson** (1997) "Interest and Identity: Finland, Norway and European Union", *Cooperation and Conflict* 32(2): 207–222.
- Ingebretsen, Christine** (2002) "Norm Entrepreneurs: Scandinavia's Role in World Politics", *Cooperation and Conflict* 37(1): 11–23.
- Jagland, Thorbjørn** (1990) *Min europeiske drøm*. Oslo: Tiden.
- Jagland, Thorbjørn** (2003) *Ti teser om EU og Norge*. Oslo: Aschehoug.
- Jensen, Axel m.fl.** (red.) *Det kollektive eventyr. En bok om Norge, Europa og EU*. Oslo: Aschehoug.
- Jenssen, Anders Todal** (1995) "Hva gjorde EU-striden med det ideologiske landskapet i Norge?" i *Sosiologisk tidsskrift* 3: 213–229.
- Jenssen, Anders Todal, Pertti Pesonen & Mikael Gilljam** (red.) (1998) *To Join or Not to Join. Three Nordic Referendums on Membership in the European Union*. Oslo: Scandinavian University Press.
- Jervell, Sverre** (1991) "Norden og samarbeid mellom nordiske land" i Rapporten *Norden i Europa*. Oslo: NUPI

(11–42.)

- Jervell, Sverre, Pertti Joenniemi & Mare Kukk** (1992) *The Baltic Sea Area – A Region in the Making*. Oslo: Europa-programmet.
- Jóhannesson, Gudni Thorlacius** (2005) *Sympathy and self-interest : Norway and the Anglo-Icelandic cod wars*. Oslo: IFS.
- Johansen, Hanne Elisabeth** (1997) *Norsk nasjonal identitet og europeiske identitet. En sammenlignende analyse av identitetsskapende strategier*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Jørgensen, Nils-Johan** (1980) *EF's nypluralisme og norsk Europapolitikk etter folkeavstemningen*. NUPI-rapport No.43. Oslo: NUPI.
- Karlsson, Elin Kristine** (1999) *Babel i Brussel og Oslo? Flerspråkligheten i EU og respons i norske institusjoner, i skjæringspunktet mellom økonomi, demokrati og nasjonal identitet*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Knudsen, Bård Bredrup** (1977) "Norges 'Nei til EF': Årsaker og konsekvenser sett fra utlandet", *Internasjonal Politikk* 35(1): 105–138.
- Knudsen, Bård Bredrup** (1989) "Perspektiver på Norge i Europa og norsk Europapolitikk" i B. B. Knudsen (red.) *Den nye Europa-debatten*. Oslo: Cappelen.
- Knudsen, Bård Bredrup** (red.) (1989) *Den nye Europadebatten*. Oslo: Cappelen.
- Knudsen, Olav Fagerlund** (1991) "Elementer i Europa-debatten. Åpningsinnlegg", *Internasjonal Politikk* 49(3): 267–270.
- Kvstad, Jon Mikal** (1994) "The Barents spirit" – the process of regionalization and Norwegian foreign policy in the Barents Euro-Arctic region. A bridge-building project in the wake of the Cold War. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Kvstad, Jon Mikal** (1995) "The Barents Spirit. A Bridge-Building Project in the Wake of the Cold War", *Forsvarsstudier* No.2/1995. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Landqvist, Åke** (red.) (1968) *Norden på världsarenaen*. Halmstad: Hallandspostens boktryckeri.
- Lange, Christian L.** (1937) "De nordiske land i det internasjonale politiske samarbeid", *Nordens Kalender* 8: 21–36
- Lange, Halvard** (1950) "The northern countries and Europe: Some Norwegian view-points", *The Norseman* 8: 1–9.
- Lange, Halvard** (1950a) "European Union: False Hopes and Realities", *Foreign Affairs* 28/3.
- Lange, Halvard** (1950b) *Norsk syn på Europas samling*. Foredrag på årsmøtet 15. mars 1950. Bergen: CMI
- Lange, Halvard** (1966) *Foran en ny Europa-debatt*. Beretninger No.29. Foredrag på årsmøtet 15. mars 1966. Bergen: CMI.
- Lange, Halvard M** (1967) "Europeisk integrasjon – mål og grenser", *Samtiden* 76: 357–364.
- Langslet, Lars Roar** (1972) "Norges plass i Europa – er den endret etter folkeavstemningen?", *Samtiden* 81(9): 550–556.
- Lawler, P.** (1997) "Scandinavian Exceptionalism and European Union", *Journal of Common Market Studies* 35: 565–594.
- Lie, Arne** (1962) "Norge i Europa – de økonomiske problemer", *Internasjonal Politikk* 20(1): 37–77.
- Lie, Bjarne** (1995) *A Gulliver among Lilliputians... A history of the European Free Trade Association 1960–1972*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lie, Haakon** (1972) "Hva var det egentlig som skjedde?", *Internasjonal Politikk* 30(4b): 783–794.
- Lindgren, Raymond** (1959) *Norway-Sweden: Union, Disunion, and Scandinavian Integration*. Princeton: Princeton University Press.
- Lindström, Guy** (1996) "Nordisk samarbeid i en ny tid", *Nordisk Administrativt Tidsskrift* 77(2): 30–131.
- Liseter, Ivar M.** (red.) (1997) *EU/EØS og norsk innflytelse*. Notat No.004-97. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Lodgaard, Sverre** (2000) "EU's utvidelse – konsekvenser for norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 58(4): 615–626.
- Løchen, Einar** (1953) "Nasjonal suverenitet og internasjonalt samarbeid", *Internasjonal Politikk* 11: 220–229.
- Løchen, Einar** (1955) *Norway's Views on Sovereignty. A report prepared for UNESCO*. Bergen: CMI.
- Løchen, Einar** (1962) *Norge og det europeiske samarbeide*. Oslo: Aschehoug.
- Løchen, Einar** (1965) "Norsk møte med Europa", *Samtiden* 74: 491–499.
- Løchen, Einar** (1967) *Norge og Fellesmarkedet*. Oslo: Aschehoug.
- Løchen, Einar** (1993) "Norges møte med Europa 1950–1964", *IFS-info* No.6. Oslo: Institutt for Forsvarsstudier.
- Martens, Michael** (1996) *Beyond 28 November 1994 – Norway's Economic and Political Position in Europe: Freedom of action or marginalization? An outside view*. NUPI-Notat No. 549. Oslo: NUPI.
- Matlary, Janne Haaland** (1992) *Norway and European Integration in the 1980's: A theoretical discussion*. NUPI-Notat No. 480. Oslo: NUPI.
- Melchior, Arne** (1997) "EØS som alternativ i lys av EUs videre utvikling" i Jon Bingen & Arne Melchior (red.) *Flerbistighets-Europa – konsekvenser for Norge*. Oslo: NUPI & Europa-programmet (136–150).
- Midttun, Linda** (2001) *Norsk lobbyvirksomhet i Brussel*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Minerva kvartalskrift** (1966) "Temahefte: Europa", *Minerva kvartalskrift* 10(1).
- Mjøset, Lars** (red.) (1986) *Norden dagen derpå. De nordiske økonomiske-politiske modellene og deres problemer på 70- og 80-tallet*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Nei til EU** (1994) *Frihandelsavtalen, EØS- og EU-medlemskap (motmeldingen)*. Oslo: Nei til EU.
- Neumann, Iver B.** (red.) (1994) *Europa i det handelspolitiske spenningsfelt – Norge og EU i globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen.
- Nordhaug, Odd & Oddmund Søylen** (red.) (1994) *Et sosialdemokratisk ja til EU*. Oslo: Tano.
- Nordli, Odvar** (1979) *Norges Europa-politikk*. Oslo: Europabevegelsen.
- Nore, Petter** (1986) "Til EF via Stockholm?", *Samtiden* 95(5): 2–10.
- Norman, Victor D.** (1991) "Hva har vi brukt sjølråderetten til?", *Internasjonal Politikk* 49(3): 299–304.
- Olsen, Johan P.** (1993) *Norway – Slow learner – or another triumph of the tortoise?* LOS-Notat No.37/97. Bergen: LOS-senteret.
- Olsen, Johan P. & Bjørn Otto Sverdrup** (1998) "Samarbeid og integrasjon i Norden og Europa", *Nordisk Administrativ Tidsskrift* 78(4): 341–366.
- Olsen, Johan P. & Bjørn Otto Sverdrup** (red.) (1998) *Europa i Norden: Europeisering av nordisk samarbeid*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Pedersen, Thomas** (1994) *European Union and the EFTA countries. Enlargement and integration*. London: Pinter.
- Pharo, Helge Ø.** (1988) "Norge, EF og europeisk samarbeid", *Internasjonal Politikk* 46(6): 41–68.
- Pharo, Helge Ø. & Anders Jølstad** (1998) "Mellom nasjonalstaten og Vest-Europa. Norges Norden-politikk 1945–1972" i Johan P. Olsen & Bjørn Otto Sverdrup (red) *Europa i Norden. Europeisering av nordisk samarbeid*. Oslo: Tano Aschehoug (65–91).
- Pharo, Helge Ø.** (1999b) "Utenriksøkonomi og europeisk integrasjon" i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år. Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år*. Oslo: Den norske atlantterhavskomiteé.
- Rognstad, May-Karin** (1994) *Ja – nei – vet ikke. En analyse av borgeres usikkerhet i spørsmålet om norsk EF-medlemskap*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Røe, Preben Sandborg** (1995) *Holdninger i EU-spørsmålet. Nyanser – sammenhenger – form*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Røhne, Nils A.** (1986a) *Norske holdninger til europeisk integrasjon 1940–1949*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Røhne, Nils A.** (1986b) "Norge – en lunken europeer. Norsk Europa-politikk fram til 1950" i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier 1987*. Oslo: Forsvarshistorisk forskningssenter (144–180).
- Røhne, Nils A.** (1989) "De første skritt inn i Europa. Norsk Europa-politikk fra 1950", *Forsvarsstudier* No. 5/1989. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Sanness, John** (1946) "Norway – an Outsider in Paris", *The Norseman* 4: 431–435.
- Schjøset, Stig** (1997) *Hvordan inaveta norske interesser i EU og EØS?* Notat No.003-97. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Seip, Helge** (1987) "Norge og Norden i Europa", *Internasjonal Politikk* 45(1–2): 179–192.
- Sejersted, Fredrik** (1995) "En stadig nærmere mellomstasjon? Om EØS-avtalen og norsk rettstilpasning til EF-retten", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 35(4): 519–556.
- Sem, Birgitte Wohl** (1994) *Tiltredelsesforhandlingene mellom Norge og EU innen landbruksområdet. Norsk forhandlingsstrategi i 1993–94 i forhold til 1970–72 på bakgrunn av saks-spesifikke rammebetingelser*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Solenes, Rune Opstad** (2001) *Mellom bakker og berg og Brussel. Norsk distriktspolitikk i møte med EU og EFTA*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sollien, Tone Horne** (1995) *EØS-avtalens betydning for norsk lovverk og den nasjonale beslutningsprosessen. En kartleggingsstudie*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Stokke, Olav Schram & Ola Tunander** (1994) *The Barents Region: Cooperation in Arctic Europe*. London: Sage.
- Stray, Sverre** (1967) "Norge og EEC", *Minerva kvartalskrift* 11(3): 241–245.
- Støre, Thor** (1972) "Hva slags handelsavtale med EF ønsker vi og hva slags kan vi få?", *Internasjonal Politikk* 30(4b): 811–832.
- Sverdrup, Ulf & Stephan Kux** (2000) "Fuzzy borders and adaptive outsiders: Norway, Switzerland and the EU", *European Integration* 22: 237–270.
- Sæter, Martin** (1980) "1980 – et skilleår i norsk Europa-politikk?", *Norsk Utenrikspolitiske Årbok* 7. Oslo: NUPI.
- Sæter, Martin** (1985) "Norge utenfor EF: Broer til Europa" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (167–189).
- Sæter, Martine** (1986) *Det norske nei til EF-medlemskap i 1972: Et uttrykk for et spesifikt kollektivt norsk særdrag?* NUPI-Notat No. 363. Oslo: NUPI.
- Sæter, Martin** (1990) *Norway and European Integration: External challenges and Domestic Constraints*. NUPI-Notat No.402. Oslo: NUPI.
- Sæter, Martin** (1996) "Schengenavtalen og Norge: Norge i skjæringspunktet mellom europeiske og nordiske rammer" i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk. Norge i maktttrianglelet mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano Aschehoug (89–104).
- Sæter, Martin** (1996) *The Nordic Countries and the Perspective from "Core" Europe*. NUPI-Notat No. 558. Oslo: NUPI.
- Trondal, Jarle** (1996) *Tilknytningsformer til EU og nasjonale samordningsprosesser. En studie av norske og danske departementer*.

Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

- Trondal**, Jarle & Frode **Veggeland** (1999) "Norske myndigheter og EØS: Mellom utenrikspolitikk og innenrikspolitikk", *Sosiologi i dag* 28(3): 57–78.
- Udgaard**, Nils Morten (1996) "Norway and European Integration: The Permanent Cliffhanger" i Olav F. Knudsen (red.) *Strategic Analysis and the Management of Power. Johan Jørgen Holst, the Cold War and the New Europe*. Basingstoke: Macmillan (141–153).
- Valen**, Henry (1973) "Norway: 'No' to EEC", *Scandinavian Political Studies* 8: 214–226.
- Veggeland**, Frode (2000) "Delegering, læring og politisk kontroll: Norges deltakelse i EU-komiteer på veterinær- og næringsmiddelområdet", *Internasjonal Politikk* 58(1): 81–113.
- Veggeland**, Frode (2001) "Norsk landbrukspolitikk – nye rammer" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politiske handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk (404–435).
- Veggeland**, Noralv (2005) *Europapolitikk, innenrikspolitikk og kommunene* Oslo: Kommuneforlaget.
- Værnø**, Grethe (1993) *Lille Norden – hva nå? Splittelse og samling i EF's kraftfelt*. Oslo: Cappelen. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (1993) "Kritisk om nordisk samarbeide", *Internasjonal Politikk* 51(2): 278–280.
- Ørvik**, Nils (red.) (1972) *Fears and Expectations. Norwegian Attitudes Toward European Integration*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ørvik**, Nils (red.) (1975) *Norway's No to Europe*. Pittsburg: International Studies.

8. Bilaterale relasjoner: Verden

- Denne kategorien forsøker å fange inn de relasjoner som Norge står i forhold til stater og regioner i hele verden. Spesielt fremheves Midtøsten. Deler av disse aspektene kunne vært lagt inn under kategori 10, men velges som eget emne her, gitt vektleggingen av historiske, og mer allmenne forhold.

- Akerø**, Dan Børge m.fl. (1979) *Norge i Brasil: Militardiktatur, folkemord og norsk aluminium*. Oslo: Aschehoug.
- Butenschøn**, Nils A. (1995) "Norge og Midtøsten" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (340–358).
- Bye**, Vegard (1995) "Norge og Latin-Amerika" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (376–395).
- Frøystad**, Kathinka (1995) "Norge og Sør-Asia" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (396–415).
- Grøndahl**, Jens Henrik (1996) *Portugalsaken. Norge og Portugals kolonipolitikk 1961–1974*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Heradstveit**, Daniel (1969) "Norsk politikk i Midt-Austen", *Internasjonal Politikk* 27(1): 118–135.
- Heradstveit**, Daniel (1970) "Norwegian Policy in the Middle East Crisis of 1967", *Cooperation and Conflict* 6: 1–14.
- Heradstveit**, Daniel (1985) "Norsk politikk i Midtausten" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (225–243).
- Hodne**, Jofrid (1987) *Midtøsten i norsk politisk debatt 1967–82. En analyse av normative standpunkter*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Holm**, Olaf (1999) "Kina, Tibet og Norge. Noen historiske, teoretiske og utenrikspolitiske betraktninger om en konflikt", *Internasjonal Politikk* 57(1): 101–128.
- Johansen**, Jahn Otto (1977) "Norge og Midtøsten" i Arne Olav Brundtland (red.) *Norske Utenrikspolitiske Årbok* 4. Oslo: NUPI.
- Johansen**, Jahn Otto (1980) "Tendenser i norsk Midt-Østen-politikk" i John Kristen Skogan (red.) *Norske Utenrikspolitiske Årbok* 7. Oslo: NUPI.
- Liland**, Frode, Stein **Tønnesson** og Odd Arne **Westad** (1995) "Norge og Stillehavsasia" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (416–438).
- Liland**, Frode (1996) "Moral og realpolitikk. Norges forhold til Kina etter 1966", *IFS-info* No.3/1996. Oslo: Institutt for forsvarsstudier.
- Midtun**, Atle Konta (1997) *Bona Fide – i god tro. Ungarske utenrikspolitiske initiativ og vurderinger i forholdet til Norge 1945–1965*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Moén**, Ragnar (1997) *Østenfor Vest og vestenfor Øst. Jugoslavia i norsk utenrikspolitikk 1945–1965*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Olsen**, Heidi (1998) *Seksdagerskrigen – et vendepunkt? Norge og Midtøsten-konflikten på 1960-tallet*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Schjetne**, Heidi (1998) *Revolusjonens røst: En studie av grunnlaget for Nicaraguas posisjon i Norge på 1980-tallet; 1978–1982*. Hovedoppgave i historie, NTNU.
- Stanghelle**, Harald (1993) "Israel – og vårt politiske følelsesliv" i Børge Brende m.fl. (red.) *Politikk og ansvar*.

- Debattskrift til Kåre Willoch 3. oktober 1993.* Oslo: Schibsted (181–190).
- Stokke, Olav** (1978) "Norsk politikk overfor det sørlige Afrika", *Internasjonal Politikk* 36(3): 381–426.
- Sørhus, Tom Sigurd** (1984) *Mellomstandpunktet. Norske utenriksledelses holdning i Algeriekonflikten, 1954–1962.* Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Tjønneland, Elling N.** (1995) "Norge og Afrika" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk.* Oslo: Cappelen Akademisk (359–375).
- Tostenson, Arne** (2002) "Norway's Africa policy" i Lennart Wohlgemuth (red.) *The Nordic countries and Africa – old and new relations.* Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet (34–41).
- Tveit, Odd Karsten** (1996) *Alt for Israel. Oslo-Jerusalem 1948–78.* Oslo: Cappelen.
- Tveit, Odd Karsten** (2005) *Krig & diplomati: Oslo-Jerusalem 1978-96.* Oslo: Aschehoug.
- Voldhagen, Eva Terese** (2001) *Explaining Norway's Foreign Policy towards Myanmar, the People's Republic of China and Indonesia.* Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Waage, Hilde Henriksen** (1989) *Da Staten Israel ble til. Et strids spørsmål i norsk politikk 1945–49.* Oslo: Gyldendal.
- Waage, Hilde Henriksen** (1996) *Norge – Israels beste venn: Norske Midtøsten politikk 1949–56.* Oslo: Universitetsforlaget.
- Waage, Hilde Henriksen** (1998) "Norway and a Major International Crisis: Suez – The very Difficult Case", *Diplomacy & Statecraft* No.3.
- Waage, Hilde Henriksen** (2000) "How Norway Became One of Israel's Best Friends", *Journal of Peace Research* No.2.

9. Utenriksøkonomiske relasjoner: Ressurser, handel og finans

- Sentralt i denne kategorien står Norges olje- og gasspolitikk. Deler av dette temaet angår sikkerhetspolitiske aspekter, og kunne derfor ha vært lagt inn i kategori 5, men integreres her gitt at økonomiske relasjoner står i fokus. Ikke sikkerhetspolitikk. Enkelte bidrag som fremhever norsk penge- og valutapolitikk er også tatt med, under forutsetning at det kan relateres til utenrikspolitiske forhold. Rene penge- og finanspolitiske spørsmål er derfor holdt utenfor.

For gode oversikter, se:

- Angell, Valter** (1985) "Hovedlinjer i norsk handelspolitikk" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk.* Oslo: Tano (269–287).
- Matlary, Janne Haaland** (1985) "Petroleumspolitik og utenrikspolitikk: Norske dilemmaer" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk.* Oslo: Tano (327–348).
- Moses, Jonathon W. & Bent Sofus Tranøy** (1995) "Norge i den nye verdensøkonomien" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk.* Oslo: Cappelen Akademisk (106–123).
- Mundaca, Gabriela & Jon Strand** (2001) "Norsk økonomisk politikk og økt åpenhet i internasjonale kapitalmarkeder" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom.* Oslo: Gyldendal Akademisk (268–302).
- Tammes, Rolf** (1999) "Norske petroleumsinteresser i et utenrikspolitisk perspektiv" i Chris Prebensen & Nils Skarland (red.) *NATO 50 år. Norsk sikkerhetspolitikk med NATO gjennom 50 år.* Oslo: Den norske Atlanterhavskomité.
- Tenold, Stig & Harald W. Nordvik** (1998) "En historisk skisse av GATT og Norges handelspolitikk 1947–1997" i Arne Melchior & Victor D. Norman (red.) *Fra GATT til WTO. Handelspolitiske utfordringer ved GATT's 50-årsjubileum.* Oslo: NUPI.
- Thonstad, Tore** (2001) "Mindre handel, men mer sårbarhet? Norsk utenrikshandel 1970–2000" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom.* Oslo: Gyldendal Akademisk (161–193).
- Tranøy, Bent Sofus & Øyvind Østerud** (2001) "Globaliseringen og Norge" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom.* Oslo: Gyldendal Akademisk (9–40). For anmeldelse, se: Arne Melchior (2002) *Internasjonal Politikk* 60(1): 113–125.

Forøvrig, se:

- Andersen, Svein S. & Ole Gunnar Austvik** (2000) *Nye internasjonale rammebetingelser: Petroleum, makt og demokrati.* Rapportserien No.21. Oslo: Makt- og demokratiutredningen.
- Andersen, Svein & Ole Gunnar Austvik** (2001) "Norge som petroleumsland – modent for endringer" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom.* Oslo: Gyldendal Akademisk (373–403).

- Andersen, Svein S.** (1989) *The taming of the shrewd. Small state meets multinational oil companies*. Working Paper No.23/1989. Sandvika: BI.
- Andersen, Svein S.** (1989) "Spillet om Troll-avtalen – fra 'poker' til 'gris'?", *Nytt Norsk Tidsskrift* 6.
- Andersen, Svein S.** (1993) *The struggle over North Sea oil and gas: Government strategies in Denmark, Britain and Norway*. Oslo: Scandinavian University Press.
- Andvig, Jens Christopher** (1985) "Norsk valutapolitikk – tilbake til sentrum i norsk økonomisk politikk?" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norske utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (288–308).
- Angell, Valter** (1970) "Norsk næringslivs faktiske integrasjon med utlandet. Noen trekk av utviklingen de senere år", *Internasjonal Politikk* 28(1): 3–30.
- Angell, Valter** (1974) "Norsk oljepolitikk i internasjonalt perspektiv", *Internasjonal Politikk* 32(2): 569–580.
- Angell, Valter** (1987) "Handelsavtalen og norsk næringsliv: Begrensninger og muligheter", *Internasjonal Politikk* 45 (1–2): 91–108.
- Angell, Valter** (1988) *Norges handelspolitikk og GATT-systemet*. NUPI-Notat No.370. Oslo: NUPI.
- Areklett, Olav Erik** (1991) *Fra terra incognita til svart gull. Trekk ved norsk oljepolitikk 1965–73*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Ausland, John C.** (1975) "The Challenge of Oil to Norwegian Foreign Policy", *Cooperation and Conflict* 10.
- Ausland, John C.** (1978) *Vår olje – vår makt? Norge, oljen og verden*. Oslo: Cappelen.
- Austvik, Ole Gunnar** (1987) "Markedshensyn i norsk oljepolitikk", *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 129–146.
- Austvik, Ole Gunnar** (1988) *Norway's Opec Policy*. NUPI-Notat No. 384. Oslo: NUPI.
- Austvik, Ole Gunnar** (red.) (1989) *Norwegian Oil and Foreign Policy*, Norwegian Foreign Policy Studies No. 68. Oslo: NUPI.
- Austvik, Ole Gunnar** (1991) "Stormaktsinteresser og norsk petroleumspolitikk", *Internasjonal Politikk* 49(1): 75–88.
- Austvik, Ole Gunnar** (1999) "Norges avhengighet av olje- og gassmarkedet", *Internasjonal Politikk* 57(3): 379–407.
- Austvik, Ole Gunnar** (2000) *Norge som storekspert av gass*. Rapport under prosjektet "Norge i energiens geopolitikk". Oslo: Europa-programmet. For en forkortet versjon, se: Ole Gunnar Austvik (2001) "Norge som storekspert av gass: Utenriks- og sikkerhetspolitiske implikasjoner" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.8/01. Oslo: Den norske Atlanterhavskomité. Finnes:
<<http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2001/8-2001.htm>>.
- Austvik, Ole Gunnar** (2001) "Gassdirektiv, GFU og norske interesser", *Internasjonal Politikk* 59(3): 367–393
- Austvik, Ole Gunnar** (2003) *Norwegian Natural Gas. Liberalization of the European Gas Market*. Oslo: Europa-programmet.
- Baile, Jennifer L.** (1995) "Norsk fiskeripolitikk" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (124–143).
- Bakke, Hallvard** (1979) "Norsk skipsfartspolitikk", *Internasjonal Politikk* 37(1b): 207–218.
- Bergesen, Helge Ole & Raino Malnes** (1984) *Norge som oljeland. Lilleputt eller stormakt?* Oslo: Universitetsforlaget.
- Bergesen, Helge Ole & Dag Harald Claes** (1990) "Norwegian gas exports between national control and external dependence" i H.O. Bergesen & A.K. Sydnes (red.) *Naïve Newcomer or Shrewd Salesman? Norway – a major oil and gas exporter*. Lysaker: Fridtjof Nansens Institutt.
- Bergesen, Helge Ole & Anne Kristin Sydnes** (red.) (1990) *Naïve newcomer or shrewd salesman? Norway – a major oil and gas exporter*. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Bergesen, Helge Ole** (1982) "Not valid for Oil: The Petroleum Dilemma in Norwegian Foreign Policy", *Cooperation and Conflict* 17: 105–116.
- Bergesen, Helge Ole m.fl.** (1995) *Norge i det globale drivhuset*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brundtland, Arne Olav** (1975) "Noen sikkerhetspolitiske aspekter ved oljevirkksomheten", *Internasjonal Politikk* 33(2b): 385–396.
- Brundtland, Gro Harlem** (1987) "Global energipolitikk. Et norsk syn", *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 12–22.
- Braathu, Jan** (1984a) *The concept of policy deflection. Domestic prerogatives and the external function of Norwegian oil and gas export policies*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Braathu, Jan** (1984b) *Diversification strategies and security-of-supply. Western European gas imports and Norway*. NUPI-Rapport No.88. Oslo: NUPI.
- Braathu, Jan** (1985) "Fra oljefrakt til oljesalg: Norsk utenriksøkonomi og utenrikspolitisk interessehevdeelse" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norske utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (309–326).
- Bøe, Liv Sissel** (1987) *Utenrikshandelens politiske organisering. Analyse av en reorganiseringsprosess*. Hovedoppgave i Statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Børde, Bjarne** (1935) *Håndbok for utenrikshandelen*. Oslo.
- Cappelen, Ådne, Robin Choudhury & Torbjørn Eika** (1996) *Petroleumsvirksomheten og norsk økonomi 1973–1993*. Oslo.
- Claes, Dag Harald** (1988) *Venn og fiende. En studie av relasjonen mellom OPEC og Norge i det internasjonale oljemarkedet*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Claes, Dag Harald** (1995) "Norsk olje- og gasspolitikk" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (144–160).
- Claes, Dag Harald** (1996) *The Politics of Oil Producer Cooperation 1971–93*. Avhandling Institutt for statsvitenskap,

- Universitetet i Oslo.
- Claes**, Dag Harald (1997) *Norsk gasssektorspolitikk. Håndtering av ytre endring*. FNI-Rapport No.004-1997. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Claes**, Dag Harald (1999) *Talking oil. A study of speech acts performed by Saudi Arabian and Norwegian oil ministers*. Working Paper No.13. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Claes**, Dag Harald (2002) *The process of Europeanization. The case of Norway and the internal energy market*. Working Paper No.12. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Claes**, Dag Harald & Per Ove **Eikeland** (1999) ”Stormakt i utakt – norsk energi og EUs indre marked” i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (151–174).
- Claes**, Dag Harald & John Erik **Fossum** (2002) *Norway, the EEA and neo-liberal globalism*. Working Paper No.29. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Dahle**, Øystein (1987) ”Den internasjonale oljemarkedssituasjonen og Norges rolle”, *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 181–188.
- Dale**, John (1979) *Nordøst 1968–1970. Ei nordisk mellomakt. Norsk bakgrunn*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Dobloug**, Tore Anstein (1992) *Norsk valutakurspolitikk 1971–90. Omgivelser, interesser og beslutningsprosess*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Egeland**, John O. (1967) ”Eventyret om norsk skipsfart. Tilbakeblikk og utsyn”, *Samtiden* 76: 419–435.
- Evensen**, Jens (1968) ”Norge og havbunnen – nasjonale og internasjonale aspekter”, *Internasjonal Politikk* 26(3): 285–311.
- Evensen**, Jens (1973) ”Nordsjøoljen. Oljepolitikk: Nyere utviklingstendenser. Visse økonomiske, juridiske og politiske implikasjoner”, *Internasjonal Politikk* 31(2): 359–374.
- Evensen**, Jens (1973) ”Nordsjøoljen – folkerettslige og utenrikspolitiske problemer”, *Internasjonal Politikk* 31(3): 501–514.
- Evensen**, Jens (1978) ”Norsk havrettspolitikk i perspektiv”, *Internasjonal Politikk* 36(1): 7–24.
- Evensen**, Jens (1980) ”Oljekrisen og norsk oljepolitikk”, *Internasjonal Politikk* 38(1): 7–44.
- Ferreira**, Margarida Ponte (1990) ”Norsk eksportstruktur: Har integrasjonen virket?”, *Internasjonal Politikk* 48(1): 139–152.
- Ferreira**, Margarida Ponte (1994) *European Integration, Eastern Europe and Norway's Trade*. NUPI-Notat No. 517. Oslo: NUPI.
- Floistad**, Brit (1980) ”Norsk fiskerigrensepolitikk: 50 n.mil fiskerigrense – 200 n.mil økonomisk sone”, *Internasjonal Politikk* 38(4): 763–782.
- Floistad**, Brit (1982) *Hovedlinjene i utformingen av norsk sjøgrensepolitikk etter 1945. Interessesamveininger: nasjonale og internasjonale*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Floistad**, Brit (1986) *Nasjonale interesser og fiskeriinteressene. Utformingen av den nasjonale fiskeripolitiske målsettingen*. FNI-Notat No.004-1986. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Floistad**, Brit (1987) *Fisk og utenrikspolitikk. Norges fiskerisamarbeid med andre land i Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen*. FNI-Rapport No.005-1987. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Fosseidbråten**, Odd (1982) ”Norge og Øst-Europa: Handel og økonomisk samarbeid”, *Internasjonal Politikk* 40(3): 503–508.
- Fougner**, Tore (2000) ”Et Norgesskip er lastet med... Kritiske refleksjoner over ’den nye skipsfartspolitikken’ av 1996” i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus: (166–209).
- Frydenlund**, Knut (1974) ”Oljen og norsk utenrikspolitikk”, *Samtiden* 83(3): 133–144.
- Frydenlund**, Knut (1975) ”Norsk utenrikspolitikk i oljealderen”, *Internasjonal Politikk* 33(2b): 295–306.
- Frydenberg**, Per (1973) ”Fiskeressurser – kontroll og konflikt i Nord-Atlanteren”, *Internasjonal Politikk* 31(2): 375–390.
- Faaland**, Just (1954) ”Internasjonalt økonomisk samarbeid og Norges utenriksøkonomi”, *Internasjonal Politikk* 12: 56–63.
- Gammelsæter**, Kjell-Olav (1998) ”Man kan jo ikke se noen grense under vann?” *Ein studie av Norge si rolle på SN-konferansen om fiske på opent hav 1993–1995*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Gjerde**, Gunnar (1982) ”Norwegian Petroleum Policy: Factors of Importance when deciding the Extraction Rate”, *Cooperation and Conflict* 17: 95–104.
- Godec**, Pierre & Alexander **Allard** (1987) ”Olje i norsk utenrikspolitikk: En vital og uungåelig komponent”, *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 189–196.
- Grenier**, Samuel (1997) *France and Norway: The unfulfilled Troll-agreement*. Rapport No.006-97. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Grimaldi**, Severine (1990) ”Norsk gasspolitikk og EFs indre marked”, *Internasjonal Politikk* 48(2): 279–282.
- Haga**, Åslaug (1998) *Norway's Petroleum Activities. The Foreign Policy Agenda*. Det sikkerhetspolitiske bibliotek No. 6/98. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé.
- Hagen**, Unn Kristin Ljøner (1987) *Petroleums-Norge og omverden. En analyse av sammenfallende, motstridende og*

- komplementære aktorinteresser. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.*
- Haraldsen, Odd** (1990) "Norge og europeisk energipolitikk", *Internasjonal Politikk* 48(2): 283–292.
- Heradstveit, Daniel** (1987) *Norway, OPEC and the crisis in the Gulf*. NUPI-Notat No. 383. Oslo: NUPI.
- Hoel, Alf Håkon** (1999) "Ikke en fisk å gi. Norge, EU og fiskeriene" i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (209–226).
- Holst, Johan Jørgen** (1971) "Norsk olje- og sikkerhetspolitikk: En problemskisse", *Internasjonal Politikk* 29(1): 80–91.
- Holst, Johan Jørgen** (1972) "Olje, strategi og utenrikspolitikk" i M. Lønnum (red.) *Norsk oljepolitikk*. Oslo: Elingaard (160–192).
- Holst, Johan Jørgen** (1974) "Oljen i norsk sikkerhetspolitikk", *Internasjonal Politikk* 32(2): 549–568.
- Holst, Johan Jørgen** (1986) "Petroleum i norsk sikkerhetspolitikk", *Internasjonal Politikk* 44(2): 127–142. Også utgitt som NUPI-Notat No. 344. Oslo: NUPI.
- Huitfeldt, Anniken S.** (1996) *Fra OEEC til OECD. Norges holdninger til reorganiseringen 1960*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Husemoen, Randi** (1990) *Troll-forhandlingene mellom Norge og Frankrike. Fra kommersielle forhandlinger til politiske spill*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Også utgitt som FNI-Rapport No.2. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Hveem, Helge** (1994) *Internasjonalisering og politikk: Norsk utenriksøkonomi i et tilpasningsperspektiv*. Oslo: Tano.
- Hveem, Helge, Per Heum & Audun Ruud** (2000) *Globaliseringen og norske selskapers etableringer i utlandet. Virkninger på maktfordeling og demokrati i Norge. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003, Rapportserien No. 23/2000*.
- Hveem, Helge, Per Heum & Audun Ruud** (2001) "Norske selskapers transnasjonalisering og demokratiet" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk (334–372).
- Hæskén, Ole** (1987) *Forutsetninger og muligheter for petroleumsvirksomhet i nord. En studie av sikkerhetspolitiske og energipolitiske bakgrunnsfaktorer*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Høegh, Leif** (1967) "Vår skipsfart som handelspolitisk aktivum", *Samtiden* 76: 43–52.
- Isachsen, Arne Jon** (1977) "Norges handel med u-land – ene analyse og et forslag", *Internasjonal Politikk* 35(2b): 425–448.
- Isachsen, Arne Jon** (1994) "Utsiktene for norsk næringsliv", *Internasjonal Politikk* 52(2): 249–262.
- Isachsen, Arne Jon** (1995) *Monetært samarbeid i Europa: Hva gjør Norge?* NUPI-Notat No. 542. Oslo: NUPI.
- Isachsen, Arne Jon** (1997) "Norsk penge- og valutapolitikk i støpeskjeen", *Internasjonal Politikk* 55(4): 505–528.
- Keilhau, Wilhelm** (1948) *Skipsfartens betydning for Norge. En utredning*. Oslo: Norges rederforbund.
- Kibsgaard, Bjørnar m.fl.** (1998) *Strategi – Sikkerhetspolitikk og Energiproduksjon*. Prosjektrapport. Oslo: Europa-programmet.
- Kibsgaard, Bjørnar** (2000) "Norske havområder: Strategiske og sikkerhetspolitiske utfordringer" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.9/00. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2000/9-2000.htm>.
- Kibsgaard, Bjørnar m.fl.** (2000) *Norge i energiens geopolitikk*. Rapport Oslo: Europa-programmet. For en forkortet versjon, se: Bjørnar Kibsgaard (2001) "Norge i energiens geopolitikk" *Det sikkerhetspolitiske bibliotek* No.3/01. Oslo: Den norske Atlanterhavskomiteé. Finnes: <http://www.atlanterhavskomiteen.no/publikasjoner/sp/2001/3-2001.htm>.
- Kjøberg, Anders** (1974) "Oljen og norsk utenrikspolitikk – et nytt triumfkort?", *Internasjonal Politikk* 32(4): 823–850.
- Kleppe, Per** (1974) "Politiske hovedlinjer for norsk utenriksøkonomi i 1970- og 80-årene", *Internasjonal Politikk* 32(2): 441–454.
- Kleppe, Per** (1975) "Norsk oljepolitikk og det internasjonale monetære system: Stabilitetsproblemene og eventuelle reformer", *Internasjonal Politikk* 33(2b): 323–334.
- Kleppe, Alv Håkon** (1979) "Norges kontinentalsokkel og eksklusive økonomiske sone. Noen betraktninger om delingen av sokkel og sone i Barentshavet, inkludert Svalbard og Jan Mayen", *Internasjonal Politikk* 37(3): 343–392.
- Knudsen, Kristine Aall Simonsen** (1995) *Utviklingen av norsk petroleumpolitikk - statlig styring eller ytre press? Ytre faktorer påvirkning på sentrale aspekter ved norsk gasspolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Univesitetet i Oslo.
- Koht, Halvdan** (1938) *Handelspolitikk i våre dager*. Oslo: Tiden.
- Kvinnsland, Ole-Jacob** (1972) "Norsk olje og aktuelle politiske og økonomiske problemer", *Internasjonal Politikk* 30(4): 581–592.
- Laursen, Finn** (1993) *Small Powers at Sea: Scandinavia and the New International Marine Order*. Dordrecht.
- Lie, Elizabeth** (1997) *Pride and Prejudice. Norway and the European Payments Union 1950–1955*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lind, T. & G. A. Mackay** (1980) *Norwegian Oil Policies*. London: Hurst. For anmeldelse, se: Ove Narvesen (1980) *Cooperation and Conflict* 15: 263.
- Martinsen, Kåre Dahl** (1996) *Økonomiske forbindelser mellom Norge og Mellom-Europa*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Maseng, Einar** (1931) "Nye signaler i handelspolitikken", *Samtiden* 42: 309–319, 371–379.
- Matlary, Janne Haaland & Johan A. Alstad** (1985) *Petroleum Activity in the Norwegian North. Some Foreign Policy*

- Implications*. NUPI-Notat No. 333. Oslo: NUPI.
- Matlary**, Janne Haaland (1984) *Perspectives on the Role of Norwegian Gas*. NUPI-Notat No.322. Oslo: NUPI.
- Matlary**, Janne Haaland (1987) "Norge, EF og energien", *Internasjonal Politikk* 45(1–2): 141–158.
- Maurseth**, Per Botolf (1997) *Fra kald krig til økonomisk samarbeid. Perspektiver for handel og integrasjon mellom Norge og Russland i nord*. NUPI-Rapport No. 216. Oslo: NUPI.
- Maurseth**, Per Botolf (1997) *Historiske handelsstrømmer mellom Norge og Russland. Betydningen av pomorhandelen fram mot første verdenskrig*. NUPI-Notat No. 571. Oslo: NUPI.
- Maurseth**, Per Botolf (2003) *Norske utenrikshandel, markedspotensial og handelshindre*. NUPI-Notat No. 647. Oslo: NUPI.
- Melchior**, Arne (1994) *Export Specialisation in small Countries. A case for the Standard Goods Hypothesis? Determinants of Norwegian Trade Specialisation 1976–1991*. NUPI-Rapport No. 184/1994. Oslo: NUPI.
- Melchior**, Arne (1997) "Det norske mirakel? Norges handel md Øst- og Sørøst-Asia 1976–1996", *Internasjonal Politikk* 55(3): 353–376. Finnes også som NUPI-Notat No. 577. Oslo: NUPI.
- Melchior**, Arne (2002) *EUs utvidelse og handelsvilkårene for norsk fiskeeksport*. NUPI-Notat No. 639. Oslo: NUPI.
- Melchior**, Arne (2002) *Rammvilkår for norsk fiskeeksport*. NUPI-Notat No. 640. Oslo: NUPI.
- Melchior**, Arne (2004) "Norge, EFTA og det globale kapplop for frihandelsavtaler", *Internasjonal Politikk* 62(1): 33–53.
- Molthe**, Reidar (1981) *Utviklingsland – nye konkurrenter. Norske handels- og industripolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Mowinckel**, Johan Ludvig (1934) *Litt om vår handelspolitikk i dag*. Foredrag. Oslo.
- Naustdal**, Øyvind (1996) *Under hvilke betingelser er det rasjonelt for Norge å samarbeide med OPEC om gjensidige begrensninger i produksjonen av olje?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Niemi**, Einar (red.) (1992) *Pomor: Nord-Norge og Nord-Russland gjennom 100 år*. Oslo: Gyldendal.
- Nilsson**, Christer (1998) *Volvo-avtalen 1957–1960. Et norsk-svensk industrisamarbeid*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Nord**, Erik & Ivar **Pettersen** (1982) "Norge og Multifiberavtalen", *Internasjonal Politikk* 40(2): 289–310.
- Nore**, Petter (1986) "Elementer i en norsk gasstrategi", *Internasjonal Politikk* 44(2): 75–82.
- Noreng**, Øystein (1975) "Norges olje i Nordens energibalanse", *Internasjonal Politikk* 33(2b): 353–372.
- Noreng**, Øystein (1982) "The International Petroleum Game and Norway's Dilemma", *Cooperation and Conflict* 17: 85–94.
- Noreng**, Øystein (1986) "Norge og OPEC: Samspill eller motspill?", *Internasjonal Politikk* 44(2): 21–56.
- Noreng**, Øystein (1987) "Norge og OPEC: Rivalisering eller felles handling?", *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 89–100.
- Noreng**, Øystein (2005) "Oljepolitikk og utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 63(2-3): 183-215.
- Norman**, Victor (1983) *En liten, åpen økonomi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Norman**, Victor (1993) *Næringsstruktur og utenrikshandel i en liten åpen økonomi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nyheim**, Kjell Arne (1985) *Norge og multifiberavtalen (MFA). En analyse av Norges standpunkt til MFA I(1973) og MFA II(1977)*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Næro**, Ragnvald (1987) *Fisk, diplomater og havpolitikk. Korleis Norges økonomiske sone vart til*. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Opoku**, Hilde (1997) "Stor ståhei for ingenting?" *En studie av olje- og gassrelaterte teknologioverføringer mellom Norge og Nordvest-Russland, i perioden 1983 til 1996*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Pharo**, Helge Ø. (1976) "Bridgebuilding and Reconstruction: Norway Faces the Marshall Plan", *Scandinavian Journal of History* 1: 125–153.
- Pharo**, Helge Ø. (1989) "Gjenreisning og utenrikspolitikk" i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Historiker og veileder. Festskrift til Jacob Sverdrup*. Oslo: Tiden (163–202).
- Roald**, Synnøve (1992) *Ein studie av Norge sine beslutningar overfor GATT sin multifiberavtale I, II og III. En studie av Norge sine beslutningar overfor GATT sin multifiberavtale I, II og III*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Rudsar**, Kåre (1998) *Liberaliseringen av norsk petroleumpolitikk. Internasjonale faktorer påvirkning*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Også utgitt som artikkel i *Internasjonal Politikk* 57(3): 429–450.
- Ryggvik**, Helge (1994) *Norske oljepolitikk mellom det internasjonale og det nasjonale*. Arbeidsnotat No. 79. Oslo: Senter for teknologi og menneskelige verdier.
- Ræstad**, Arnold (1914) *Handelspolitikk*. Kristiania: Cappelen.
- Sanne**, Karl (1961) "Norge og Europa", *Minerva kvartalskrift* 5(4): 448–457.
- Schreiner**, Johan (1963) *Norsk skipsfart under krig og høykonjunktur 1914–1920*. Oslo.
- Seierstad**, Atle (red.) (1970) *Norge og den internasjonale storkapitalen*. Oslo.
- Skjelsbæk**, Kjell, Helge **Semb** & Stein Arild **Strømme** (1977) "Det økonomiske samkvem mellom Sør-Afrika og Norge", *Internasjonal Politikk* 35(1): 77–104.
- Sogner**, Ingrid (1992) *Norges holdning til nordisk økonomisk samarbeid 1947–1959*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Sollie**, Finn (1981b) "Jan Mayen-sonen – forhandlingene med Island", *Internasjonal Politikk* 39(3): 383–406.
- Stenseth**, Nils Chr., Alv Håkon **Hoel** & Ingunn B. **Lid** (red.) (1993) *Vågebalven – valgets kval*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Stoltenberg**, Thorvald (1987) "Norsk energipolitikk i et utenrikspolitisk perspektiv", *Internasjonal Politikk* 45(5–6):

35–48.

- Storvik, Kjell** (1979) "Forutsetninger for norsk skipsfart", *Internasjonal Politikk* 37(1b): 187–196.
- Svendsen, Arnljot Strømme** (1957) *Skipsfartspolitikken i Norge etter krigen*. Bergen.
- Sydnes, Anne Kristin** (1985) *Norges stillingstagen til Nord-Syd konflikten i oljemarkedet: Petroleumsøkonomiske interesser og utenrikspolitiske orienteringer*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo. Også utgitt som FNI-Rapport No.004-1985. Lysaker: Fridtjof Nansen Institutt.
- Synstnes, Hans Morten** (1996) *Siste avgang til Cuba. Lagnaden til norsk skipsfart på Cuba, 1962–1964*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Sæter, Martin** (1982) "Natural Gas: New Dimensions of Norwegian Foreign Policy", *Cooperation and Conflict* 17: 139–162.
- Søndenå, Atle** (1994) *Bakgrunnen for den norske fiskerigrenseutvidelsen i 1961*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Tenold, Stig** (1995) *Skipsfartskrisen og norske redere – en økonomisk-historisk studie 1973–1980*. Bergen: Norges Handelshøyskole.
- Tranøy, Bent Sofus** (1999) "Valutapolitikken – på vei bort fra Europa?" i Dag Harald Claes & Bent Sofus Tranøy (red.) (1999) *Utenfor, annerledes og suveren? Norge under EØS-avtalen*. Bergen: Fagbokforlaget (81–102).
- Tranøy, Bent Sofus** (2001) "Politikk i spekulasjonens tid" i Bent Sofus Tranøy & Øyvind Østerud (red.) (2001) *Mot et globalisert Norge? Rettslige bindinger, økonomiske føringer og politisk handlingsrom*. Oslo: Gyldendal Akademisk (303–333).
- Treholt, Arne** (red.) (1976) *Norges havretts- og ressurspolitikk*. Oslo: Tiden.
- Udgaard, Nils Morten** (1987) "Norge mellom IEA og OPEC: Oljepriser og utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 45(5–6): 77–88.
- Underdal, Arild** (1980) *The Politics of International Fisheries Management. The Case of the Northeast Atlantic*. Oslo: Norwegian University Press.
- Vik, Hanne Hagtvedt** (2001) *Norge og Norden i Verdensbanken 1980–1991*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Vikan, Øyvind** (2002) *Norge – Europas Rentenist. Statens petroleumsfonds innvirkning på norsk utenrikspolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Wattne, Ola** (1975) "Norsk oljepolitikk: Noen hovedtrekk og målsetninger", *Internasjonal Politikk* 33(2b): 307–322.
- Wold, Knut Getz** (1954) "Norge i 50-årenes verdensøkonomi", *Samtiden* 63: 79–92.
- Wold, Knut Getz** (1966) "Norges stilling til markedspromblemene" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (128–149).
- Østreng, Wily** (1982) "Norwegian Petroleum Policy and Ocean Management: the Need to Consider Foreign Interests", *Cooperation and Conflict* 17: 117–138.
- Aakvaag, Torvild** (1968) "Norsk oljelovgivning i internasjonalt perspektiv", *Internasjonal Politikk* 26(3): 312–326.
- Aakvaag, Torvild** (1999) "Norge i det europeiske energidiplomati" i Bjørnar Kibsgaard m.fl. *Strategiske utfordringer for Norge som olje- og energiproducent*. Seminarrapport. Oslo: Europa-programmet.

10. Sørpolitiske relasjoner: Bistand, fred, demokrati og menneskerettigheter

- Et svært omattende tema. Spesifikke utviklingsspørsmål, som ikke direkte kan knyttes opp til norske utenrikspolitiske problemstillinger, er derfor holdt utenfor. Blant de gode introduksjonsbøkene om emnet – noen offisielle, andre kritiske – bør følgende trekkes frem.

Norsk Utviklingshjelps historie, 3 bind:

- Simensen, Jarle** (2003) *1952–1975. Norge møter den tredje verden. Norsk Utviklingshjelps historie, bind 1*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Ruud, Arild Engelsen & Kirsten Alsaker Kjerland** (2003) *1975–1989. Vekst, velvilje og utfordringer. Norsk utviklingshjelps historie, bind 2*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Liland, Frode & Kirsten Alsaker Kjerland** (2003) *1989–2002: På bred front. Norsk Utviklingshjelps Historie, bind 3*. Oslo: Fagbokforlaget.

For anmeldelser av hele verket, se:

- Borchgrevink, Axel** (2004) "Images of Norwegian aid", *Forum for development studies* 31(1): 161-181. Essay som også dekker Knut **Nustad**: *Gavens makt* og Terje **Tvedt**: *Utviklingshjelp, utenrikspolitikk og makt: Den norske modellen*.
- Hongslo, Eirin** (2003) "Nederlag på nederlag, med korte glimt av lykke", *Prosa* 9(6): 60–64.

Hanssen, Halle Jørn (2003) ”Historieverk med mye interessant”, *Bistandsaktuelt* No.6: 20–21;
Sørensen, Asbjørn (2003) ”Bokanmeldelse”, *Global.no*, finnes: <<http://www.global.no/bokanmeldelser/245545>>

Se også:

- Corbin**, Jane (1994) *Den norske kanalen – de hemmelige Midtøsten-forhandlingene*. Oslo: Tiden
- Dobinson**, Kristin & Geir Dale (2000) ”Den norske ryggsekk – en analyse av ’norsk’ fredsdiplomati” i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (45–69).
- Egeland**, Jan (1994) *Norge som internasjonal fredsmegler*. Festmøte-foredrag ved Universitetet i Trondheim 26. august 1994. Trondheim: Universitetet i Trondheim.
- Eriksen**, Tore Linné (red.) (1987) *Den vanskelige bistanden – noen trekk ved norsk utviklingshjelps historie*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gjerdåker**, Svein (1995) ”Norsk menneskerettspolitikk” i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (199–217).
- Læg Reid**, Turid (1996) ”Den ’nye’ utanrikspolitikken: humanitær assistanse som realpolitikk?” i Iver B. Neumann & Ståle Ulriksen (red.) *Sikkerhetspolitikk: Norge i makttinngangelet mellom EU, Russland og USA*. Oslo: Tano (287–307).
- Osland**, Kari M. (red.) (2000) *Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv*. Conference Proceedings. Oslo: NUPI & CMI.
- Pharo**, Helge Ø. (1989a) ”Norge og den tredje verden” i Trond Bergh & Helge Ø. Pharo (red.) *Vekst og velstand. Norsk politisk historie 1945–65*. Oslo: Universitetsforlaget (283–334).
- Stokke**, Olav (1997) *Norge og den tredje verden. Program, oppfølging og perspektiver for en ny økonomisk verdensordning*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sørbo**, Gunnar M. (1995) ”Norsk bistandspolitikk” i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (218–237).
- Tvedt**, Terje (1995a) ”Norsk utenrikspolitikk og de frivillige organisasjonene” i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (238–259).
- Tvedt**, Terje (2003) *Utviklingshjelp, utenrikspolitikk og makt. Den norske modellen*. Oslo: Gyldendal Akademisk. For anmeldelse, se: Iver B. Neumann (2003) ”Godt om utvikling, svakt om utenrikspolitikk og makt”, *Prosa* 9(5): 61–64; Andreas Løvold (2003) ”De norske samaritaner avkledd”, *Morgenbladet* 19–25/9, Per Anders Todal (2003) ”Den mektige samaritanen”, *Dag og Tid* No. 34, 23/8, Nils Morten Udgaard (2003) ”Det farlige ’Godhetsregimet’”, *Aftenposten* 18/11.
- Tvedt**, Terje (2006) ”Utviklingshjelp, utenrikspolitikk og den norske modellen”, *Historisk tidskrift* 85(1): 59–85.
- Visnes**, Kjetil (1999b) *Suverenitet og stat i norsk bistandsdiskurs: Utvikling i fem tiår*. Hovedoppgave i Statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Waage**, Hilde Henriksen (2003) ”Hvorfor Norge? Oslo-prosessen politiske forhistorie” i Sven G. Holtsmark m.fl. (red.) (2003) *Motstrøms. Olav Riste og norske internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk (398–425).
- Østerud**, Øyvind (1994) ”Veien til Jeriko. Streiflyv over norsk utenrikspolitikk”, *Nytt Norsk Tidskrift* 11(3–4): 256–264.

For mer spesifikke temaer, se:

- Abrahamsen**, Tone (1996) *Norsk bistandspolitikk 1961–1996. En studie av forholdet mellom politisk innhold og prosess*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Agøy**, Berit Hagen (1987) *Den tvedydige protesten. Norske misjonærer, kirker og apartheid i Sør-Afrika, 1948–ca.1970*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Andreassen**, Bård-Anders m.fl. (1985) *Menneskerettighetene i Norges hovedsamarbeidsland 1985*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Andreassen**, Bård-Anders (1995) ”Menneskerettigheter og bistanden”, i Nils Chr. Stenseth, Kjetil Paulsen og Rolf Karlsen (red.) *Afrika – natur, samfunn og bistand*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Angell**, Valter (1985) ”Mot en bedre bistand?”, *Internasjonal Politikk* 43(4): 115–128.
- Angell**, Valter (1997) *Mot en ny norsk sørpolitikk?* NUPI-Notat No. 569. Oslo: NUPI.
- Anonsen**, Carl (1968) ”Den politiske og administrative ledelse av Norges bistandsvirksomhet”, *Internasjonal Politikk* 26(4): 420–431.
- Anonsen**, Carl (1974) ”Adminstrasjon av utviklingshjelp og norsk bistand til Botswana”, *Forum for utviklingsstudier* No. 10. Oslo: NUPI.
- Alstadheim-utvalget** (1995) *Norsk sørpolitikk for en verden i endring – Rapport fra Nord-Sør/ Bistandskommisjonen*. NOU No. 5/1995. Oslo: Statens forvaltningstjeneste.
- Amland**, Bjørn H. (1993) *Bistand eller børs? Næringslivets rolle i norsk u-hjelp*. Oslo: Cappelen.
- Arnesen**, Arne (1982) *Perspektiver på norsk utviklingshjelp i 1980-årene*. Bergen: CMI.
- Bakkevig**, Trond (1995) *Den norske kirke og kampen mot apartheid*. Oslo: Kirkens Informasjonstjeneste.
- Baugstø**, Anne Marie Rødnes (1995) *Menneskerettighetsdialogen i Norsk utviklingshjelp*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

- Bech**, Margunn M (1997) *Bistand i nye og vanskelige omgivelser: Det norske Fredskorps i Nicaragua 1987–97*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Bercovitch**, Jacob (1997) "Conflict Management and the Oslo Experience: Assessing the Success of Israeli-Palestinian Peacemaking", *International Negotiation* No.2.
- Bergersen**, Benedicte Nesheim (1998) *The Oslo Channel. An analysis of the negotiations in three perspectives*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Birkenhagen**, Jan Olav (2001) *Oslo-avtalen. Forutsetningene og betingelsene for forhandlingene*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Bjørkquist**, Catharina (1994) *Utviklingen av næringsorientert bistand i Norge i tidsrommet 1975–1992*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Bog**, Paal (1974) "Planlegging og prioritering av norsk utviklingshjelp", *Forum for utviklingsstudier* No.9. Oslo: NUPI.
- Bondevik**, Kjell Magne (1990) "Menneskerettigheter og u-hjelp: Ingen utvikling uten menneskerettigheter!", *Mennesker og Rettigheter* 8: 9–13.
- Brundtland**, Arne Olav (1977) "Menneskerettighetsspørsmålene i norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 35(4b): 817–845.
- Bucher-Johannessen**, Bernt (1999a) "'Den norske modellen'- Stat og samfunn hånd i hånd til fremme av Norge", *Internasjonal Politikk* 57(2): 199–220.
- Bucher-Johannessen**, Bernt (1999b) *Norsk utenrikspolitikk under endrete forutsetninger – Den norske modellen som et mulig svar*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Butenschön**, Peter (1969) "Humanitær intervensjon og humanitær utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 27(3): 377–381.
- Butenschön**, Nils (1989) "Fredsprosessen i Midtøsten og Norges rolle. Utenriksminister Thorvald Stoltenberg intervjuet av Nils A. Butenschön", *Internasjonal Politikk* 47(1–2): 7–12.
- Bye**, Vegard (1989) "Da bistand ble storpolitikk", *Internasjonal Politikk* 47(4–6): 9–32.
- Bye**, Vegard (1992) "En strukturtilpasset norsk Nord-Sør politikk" i Olav Stokke (red.) *Norsk Nord-Sør politikk: Lever den opp til sitt rykte? Regjeringens Nord-Sør-melding under lupen*. Forskningsrapport No.163. Oslo: NUPI (37–61).
- Børde**, Ketil (1980) "Norge i FN's Nord/Sør-komite 1979", *Forum for utviklingsstudier* No. 1–3. Oslo: NUPI.
- Børud**, Ane (1998) *Solidaritet og særinteresser: Norges holdning til regulering av råvarehandel og skipsfart i forhandlinger om ny økonomisk verdensorden 1976–1980*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Chaffey**, Paul (1995) "Den vanskelige bistanden", *Venstre Om* No.6.
- Christophersen**, Erik (1997) "De frivillige organisasjonene i norsk bistand – selvstendige aktører eller UD's forlengede arm?", *Internasjonal Politikk* 55(2): 265–280.
- Corbin**, Jane (1994a) *Gaza First: The Secret Norway Channel to Peace between Israel and the PLO*. London: Bloomsbury.
- Dahl**, Eilif (1985) "Norge og utviklingslandene – den globale utfordring", *Internasjonal Politikk* 43(Temahefte I): 55–70.
- Dahl**, Karl Nandrup (1963) "Norden og utviklingslandene", *Internasjonal Politikk* 21(3): 343–362.
- Dahl**, Karl Nandrup (1965) "En statsråd må lede Norges u-hjelp", *Samtiden* 74: 141–157.
- Dahl**, Karl Nandrup (1966) "Europa, utviklingslandene og Norge" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (174–183).
- Dahl**, Karl Nandrup (1970) "Norwegian Development Assistance: Technical Guidelines and Political Leadership", *Cooperation and Conflict* 5.
- Dale**, Geir (red.) (1997) "Tema: 'Fredsskaperen Norge', *Tredje Verden Magasinet X* vol. 6(2).
- Dobinson**, Kristin (1995) *Mediatory Power and Small States: The Case of Norway*. Masteroppgave, Departement of Politics and International Relations. University of Kent, Canterbury.
- Drolsum**, Nina (1996) *Realpolitikk og idealisme: Norge i forhandlinger om en ny økonomisk verdensordning, 1974–1976*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Egeland**, Jan (1984) "Forlagsliste for en mer aktiv norsk politikk: Positive oppmuntringer bedre enn 'straffetiltak', *Mennesker og Rettigheter* 2: 12–14.
- Egeland**, Jan (1986) "Fred, menneskerettigheter og utvikling – harmoni eller motsetningsforhold?", *Internasjonal Politikk* 44(3): 33–50.
- Egeland**, Jan (1994) "Norway's Middle East Peace Channel – An Insider's View", *Security Dialogue* 25(3): 349–351.
- Egeland**, Jan, Mona Juul & Terje Rød Larsen (1994) "Den norske modellen" i Jane Corbin *Den norske kanalen. De hemmelige Midtøsten-forhandlingene*. Oslo: Tiden
- Eide**, Asbjørn (1970) "Fred, utvikling og folkerett", *Internasjonal Politikk* 28(4): 423–430.
- Eide**, Ingrid & Mariken Vaa (1968, 1986) "Norge og den tredje verden" i Lars Alldén, Natalie Rogoff Ramsøy og Mariken Vaa (red.) *Det norske samfunn*. Oslo: Gyldendal (361–394).
- Eriksen**, Tore Linné (1977) "Norsk bistandspolitikk, Staten og næringslivet", *Internasjonal Politikk* 35(4): 711–736.
- Eriksen**, Tore Linné (1985) "Det sørlige Afrika" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (244–266).
- Eriksen**, Tore Linné (1986) "Innstillinger og meldinger om norsk bistandspolitikk – hvilken innstilling har de, og hva gir de medling om?", *NUPI-notat* No.364. Oslo: NUPI.
- Eriksen**, Tore Linné (1986) "Norge, sanksjoner og Sør-Afrika" i Dag Krohn (red.) *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 12.

- Oslo: NUPI (83–112).
- Eriksen, Tore Linné** (1988a) "Det regionale samarbeidet mellom det sørlige Afrika og Norden", *Forum for Utviklingsstudier* No.1–3. Oslo: NUPI.
- Eriksen, Tore Linné** (red.) (2000) *Norway and National Liberation in Southern Africa*. Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet. For anmeldelse, se Ingrid Samset (2001) "anmeldelse", *Internasjonal Politikk* 59(1): 131–136.
- Evang, Karl** (1961) "Våre oppgaver i dag", *Internasjonal Politikk* 19(1): 87–108.
- Falnes, Oscar J.** (1938) *Norway and the Nobel Peace Prize*. New York: Columbia University Press.
- Follerås, Arne** (2002) *Samaritan i skuddlinjen. Konflikten på Sri Lanka og norsk bistand 1983–94*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Frydenberg, Per** (1963) "Norsk utviklingshjelp – forskning og virksomhet", *Internasjonal Politikk* 21(3): 363–370.
- Faaland, Just** (1962) "Utviklingshjelp – en revolusjonær virksomhet", *Samtiden* 71: 41–50.
- Faaland, Just** (1982) *Når bistanden frem?* Bergen: CMI.
- Gamenius, Cathrine** (2000) *Vektlegging av demokrati og menneskerettigheter i norsk bistand i teori og praksis. En analyse av bistandsoverføringer til dette saksområdet i Uganda*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Garbo, Gunnar** (1993) *Makt og bistand – En ambassadørs møte med norsk bistandspolitikk i Afrika*. Oslo: Spartacus.
- Gjerdåker, Svein** (1992) *Menneskerettar og utanrikspolitikk. Hellas-saka som politisk problem og utfordring for norske styresmakter 1967–1970*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Gjørven, Thor Kristian** (1994) *Menneskerettighetene i norsk bistandspolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Gleditsch, Kristian** (1961) "Erfaringer fra det norske hjelpeprosjekt i India", *Internasjonal Politikk* 19(1): 73–87.
- Groth, Anne Marie** (1995) *Frivillige bistandsorganisasjoner som aktører i norsk utenrikspolitikk: En studie av Kirkens Nødhjelp og Norsk Folkehjelps nødhjelpsarbeid i Sudan*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Groth, Anne Marie** (1998) "Frivillige bistandsorganisasjoner og norsk utenrikspolitikk", *Tidsskrift for Samfunnsforskning* 39(3): 323–351.
- Groth, Anne Marie** (1999) *Bistandsorganisasjonene – mellom tradisjonell frivillighet og moderne kontraktskultur?* Notat No. 9920. Universitetet i Bergen: LOS-senteret.
- Hagelund, Anniken** (1998) *Diskurser om bistand, kunnskap og utvikling – en diskursanalytisk tilnærming til NORADs policy*. Hovedoppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo.
- Hagelund, Anniken** (1999) "Den vanskelige makten: NORADs diskurs om mottakeransvar", *Internasjonal Politikk* 57(2): 251–270.
- Hallem, Torgrim** (2001) *Omdømmebasert realpolitikk: Forklaringer til Norges humanitære utenrikspolitikk på 1990-tallet*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Norges teknisk-vitenskapelige universitet.
- Halvorsen, Kjell H.** (1982) "Norsk bistandspolitikk og den flersidige bistanden – en diskusjon av UNDPs bistandsvirksomhet", *Internasjonal Politikk* 40(1): 61–94.
- Hammerstad, Hans** (2002) *Jordbruk, misjon og bistand til Madagaskar 1960–1993*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Hauge, Wenche** (1998) *Norges rolle i fredsprosessen i Guatemala*. Oslo: PRIO.
- Henriksen, Torben** (2000) *Gjennombrudd i sikte? Kirkens Nødhjelps distriktutviklingsprogram i Sør-Sudan 1975-1986: Alternativ bistandskanal og kilde til organisatorisk vekst*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Heradstveit, Daniel** (red.) (1998) *Menneskerettigheter og norsk oljepolitikk*. NUPI-Rapport No. 232. Oslo: NUPI.
- Hersoug, Bjørn** (1990) "Innviklet utvikling – en analyse av et norsk fiskeriprojekt i Nicaragua", *Internasjonal Politikk* 48(3): 453–466.
- Hirsch, Kent** (1992) *Norge og menneskerettigheter i Tyrkia. Om det norske saksanlegget mot Tyrkia for Den europeiske menneskerettighetskommissjonen i Strasbourg 1982*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Trondheim.
- Hjellum, Torstein** (1985) "Hvordan har Arbeiderpartipolitikere tenkt om årsakene til underutvikling i den tredje verden?", *Forum for utviklingsstudier* No. 9–10. Oslo: NUPI.
- Hoelseth, Bjørn** (red.) (1969) *Norge og u-hjelpen. Konferanse på Ellingard drøfter prinsippene for norsk u-hjelp*. Oslo.
- Hveem, Helge** (1977) *En ny økonomisk verdensordning og Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Helge Ole Bergesen (1978) *Internasjonal Politikk* 36(2): 263–266 og Tore Hanisch (1978) *Internasjonal Politikk* 36(4): 725–728.
- Hveem, Helge** (1989) "Norway: The Hesitant Reformer", i Cranford Pratt (red.) *Internationalism under strain. The North-South Policies of Canada, the Netherlands, Norway and Sweden*. Toronto: University of Toronto Press.
- Høvik, Tord & Per Olav Reinton** (1972) "Norge og U-hjelpen. En vurdering og et alternativ", *Internasjonal Politikk* 30(1): 31–70.
- Ihasee, Mona Monzee** (1986) *Utviklingen av norsk bistandspolitikk: En politikk eller flere?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Jervell, Sverre og Einar Førde** (red.) (1976) *Vår velstand og vekst til debatt: U-landenes krav om en ny økonomisk verdensordning. En mer kritisk vekstpolitikk i Norge?* Oslo: Tiden.
- Johansen, Ann Kristin** (1994) *Utvikling og endring i norsk nord/sør politikk. En studie av samspillet mellom nasjonale og internasjonale faktorer i utformingen av en offentlig politikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Kjekshus, Helge** (1977) "Resultatvurdering – problem for 70-årenes u-landsbistand", *Internasjonal Politikk* 35(2b): 371–380.

- Kjerland**, Kirsten Alsaker (1999) "Kampen for å bli hørt og brukt: Forholdet mellom antropologene og den norske utviklingshjelpen fram til 1987", *Historisk Tidsskrift* 78(3).
- Klausen**, Arne Martin (1963) "Tanker omkring vurdering av hjelpeprosjekt i utviklingsland", *Internasjonal Politikk* 21(2): 291–300.
- Klausen**, Arne Martin (1965) *Kerala Fishermen and the Indo-Norwegian Pilot Project*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Klausen**, Arne Martin (1977) "Utviklingen av utviklingshjelpen", *Internasjonal Politikk* 35(2b): 353–370.
- Kloster**, Katrine (1984) *U-hjelpsförvaltningen. En analyse av (re)organiseringsprosessen-, og en dröfting av mulige konsekvenser av reorganiseringen för politikens innhold*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Kobbeltvedt**, Sissel (1996) *En studie av forholdet mellom staten og de frivillige organisasjonene på bistandsfeltet i perioden 1962 til 1992*. LOS-Rapport 9612. Universitetet i Bergen: LOS-senteret.
- Krøvel**, Roy (2000) "Norge og freden i Guatemala", *Internasjonal Politikk* 58(2): 251–260.
- Liland**, Frode (1997) "Kritikk eller kontakt? 'Ja takk, begge deler'-linjen i norsk menneskerettighetspolitikk", Norsk Kinaforum, *Nybetsbrev* No.1: 48–54.
- Lorenz**, Wolf (1997) *Norge og Rhodesia-spørsmålet 1965–1979*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Lundberg**, Kristin (1996) *The Oslo Channel: Getting to the Negotiating Table. Case study*. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Lunde**, Magne (1991) *Norsk bistand og menneskerettigheter. En normativ politisk analyse*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Magnus**, Gunar (1968) "UNCTAD II: Stillingskrig eller felttog for utvikling? Intervju med handelsminister Kåre Willoch", *Minerva kvartalskrift* 12(2): 111–121.
- Moolakkattu**, John Stephen (2005) "Peace Facilitation by Small States: Norway in Sri Lanka", *Cooperation and Conflict* 40(4): 385–402.
- Myklebust**, Terje (1989) *Åndelig utviklingshjelp? Kritisk søkelys på kristen misjon*. Oslo: Human-etisk forbund.
- Mykletun**, Geir I. (1980) "Norges forhold til Den interamerikanske utviklingsbank", *Internasjonal Politikk* 38(2): 323–340.
- Neumann**, Iver B. (1999a) "Temadel: 'Norsk sørpolitikk'", *Internasjonal Politikk* 57(2): 179–180.
- Nilsen**, Anne Synnøve (1999) *Vei til frihet – veier til velstand. Motivene bak bistandssamarbeidet mellom Norge og Botswana 1972–97*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Nilsen**, Frode (1993) *På post i Latin-Amerika*. Oslo: Gyldendal. For anmeldelse, se: Hanne Dyrnes (1994) "Diplomatiets muligheter", *Internasjonal Politikk* 52(1): 129–130.
- Nilsen**, Rune (1992) *Konsulentformaene i norsk bistand: Styrer de private firmaene norsk bistand når de gjennomfører bistandsprosjekter?* Hovedoppgave i sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.
- Nord**, Erik (1967) "U-hjelp – idealer og realiteter" i Torild Skard (red.) *Ny radikalisme i Norge. 34 skribenter i samfunnsdebatten*. Oslo: Gyldendal (90–94).
- Nustad**, Knut (2003) *Gavens makt*. Oslo: Pax.
- Petersen**, Kaare (1966) "Norsk utviklingshjelp – øyeblikkelig lindring eller fremtidig hjelp?", *Internasjonal Politikk* 24: 12–27.
- Pharo**, Helge (1980) "Det indisk-norske fiskeriprojekt og indisk fiskeriutvikling", *Internasjonal Politikk* 38(1): 105–142.
- Pharo**, Helge Ø. (1986) *Hjelp til selvhjelp. Det indisk-norske fiskeriprojektets historie 1952–72, 2 bind*. Oslo: NUPI.
- Pruitt**, Dean G. (1997) "Ripeness Theory and the Oslo Talks", *International Negotiations* No.2.
- Randen**, Jo (1992) *Demokrati og menneskerettigheter – et normativt problem i norsk offentlig bistandspolitikk. En diskusjon av John Rawls rettferdighetsteori som et alternativt verdikriterium til koblingen bistand – menneskerettigheter i norsk bistandspolitikk 1984–1992*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Rasch-Olsen**, Nina (2001) *Menneskerettigheter og utenrikspolitikk – dilemmaer*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Rasmussen**, Thale (1999) *Menneskerettighetspolitikk i relasjonen Norge-Kina*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Repstad**, Pål (1973) *Misjonen ser på u-landa. En innholdsanalyse av norske misjonsblader*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Reithaug**, Kjetil (1995) *Institusjonen Norsk Utviklingshjelp*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Ringdal**, Kristen (1981) *Folkemeininga og den tredje verda. Ein analyse av norske meiningar om u-landsspørsmål*. PRIO monographs No.14. Oslo: Institutt for fredsforskning.
- Ringstad**, Vidar (1966a) "Multilateral og bilateral utviklingshjelp – en synetese" i Helge Hveem (red.) *Unge Liberale. Perspektiver på samfunnsdebatten*. Oslo: Epoke (99–110).
- Ringstad**, Vidar (1966b) "Utviklingslandene: deres problemer – våre forpliktelser" i Gunnar Garbo (red.) *En verden i omveltning. Nye vurderinger av norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Epoke (161–174).
- Rømming**, Ellen (2003) *Redskap eller aktør. Fafos rolle i norsk Midtøsten-politikk*. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003, Rapportserien No.64/2003.
- Sandbo**, Adolf (1950) "Illusjonspolitikk og realpolitikk", *Samtiden* 61: 283–300.
- Sandbo**, Adolf (1958) "Illusorisk og realistisk fredspolitikk", *Norges Handel*: 374–375.
- Sanness**, John (1969) "Om Nigeria-Biafra og Norge", *Internasjonal Politikk* 27(3): 306–309.

- Sanness, John** (1977) "Menneskerettigheter i norsk utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 35(4b): 805–816.
- Seem, Solveig** (1987) *Konkurrerende utviklingsstrategier: Følger for utformingen av norsk utviklingshjelp*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Selbervik, Hilde Beate** (1995) *Et lite offer? En analyse av årsakene til det diplomatiske bruddet mellom Norge og Kenya i 1990*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Selbervik, Hilde Beate** (1997) *Aid as a Tool for Promotion of Human Rights and Democracy: What Can Norway Do?* Evalueringsrapport No.7/1997. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Simonsen, Tore** (1972) *Norsk utviklingshjelps ideologi*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Skar, Harald O.** (1990) *Norwegian aid and the third system*, NUPI-Notat No.376. Oslo: NUPI.
- Skjelsbæk, Inger** (2000) "Sløyfer og slips. Om kvinner, menn og fredspotensial i norsk utenrikspolitikk" i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (144–166).
- Solnørdal, Rune** (2001) *Norges bistand til Vietnam 1970-1982 med vekt på fiskerinæringen*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Stokke, Olav** (1969) "Utenrikspolitiske virkninger av statlig humanitær hjelp til Nigeria-Biafra", *Internasjonal Politikk* 27(3): 415–435.
- Stokke, Olav** (1970) "Valg av hovedsamarbeidsland", *Internasjonal Politikk* 28(4): 375–397.
- Stokke, Olav m.fl.** (1975) "Nye signaler i norsk utviklingspolitikk", *Forum for utviklingsstudier* No.9–10. Oslo: NUPI.
- Stokke, Olav** (1975) *Norsk utviklingsbistand. Målsettinger og retningslinjer for kanaliseringen: Bistandsstrukturen*. Uppsala: Nordiske Afrikainstituttets bistandsstudier.
- Stokke, Olav** (1979) *Norge og Den tredje verden*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Jakob Aano (1980) *Internasjonal Politikk* 38(1): 175–179.
- Stokke, Olav** (1981) "Spenningen mellom egeninteresse og altruisme i norsk bistandspolitikk", *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 7. Oslo: NUPI.
- Stokke, Olav** (1985) "Samarbeidet med utviklingslandene: Idealer og interesser i brytning" i Johan Jørgen Holst & Daniel Heradstveit (red.) *Norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Tano (190–224).
- Stokke, Olav** (1987) "Hovedlinjene i bistandspolitikken: Mål, strategier og prinsipper" i Tore Linné Eriksen (red.) *Den vanskelige bistanden – noen trekk ved norsk utviklingshjelps historie*. Oslo: Universitetsforlaget. 34–56
- Stokke, Olav** (red.) (1989) *Western Middle Powers and Global Poverty. The Determinants of the Aid Policies of Canada, Denmark, the Netherlands, Norway and Sweden*. Uppsala: The Scandinavian Institute of African Studies.
- Stokke, Olav** (1991) "Norsk bistandspolitikk ved inngangen til 1990-tallet", *Norsk Utenrikspolitisk Årbok* 17. Oslo: NUPI (43–77).
- Stokke, Olav** (red.) (1992) *Norsk nord-sør-politikk: Lever den opp til sitt rykte? Regjeringens Nord-Sør-melding under lupen*. NUPI-Rapport No. 163. Oslo: NUPI.
- Stokke, Olav** (1993) "Norsk bistandspolitikk mot år 2000: Veivalg og verdier", *Internasjonal Politikk* 51(1): 91–114.
- Stokke, Olav** (1995) "Aid and Political Conditionality: The case of Norway" i Olav Stokke (red.) *Aid and Political Conditionality*. London: Frank Cass.
- Stokke, Olav** (1999) "Development Co-operation and policy Coherence: The Case of Norway" i Jacques Foster & Olav Stokke (red.) *Policy Coherence in Development Co-operation*. London (212–263).
- Storstein, Jon Anders** (1999) *Still the potent small state? Idealism, economic interest and human rights in the making of norwegian foreign policy*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Strand, Jon** (1980) "Norsk utviklingshjelp og norske varer og tjenester", *Internasjonal Politikk* 38(2): 303–322.
- Ståhl, Torgal** (2002) *Norsk bistand og reduksjon av fattigdom i Malawi. En analyse av NORADs støtte til bekjempelse av hiv/aids i Malawi*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Stålsett, Sturla** (1997) "Når freden begynner: Det nye Guatemala", *Kirke og kultur*. 21–36.
- Sætre, Aina Helen** (2001) "Solidaritet eller business?". *Spillet om bistandsmidler på det humanitære marked: en analyse av norsk humanitær bistand i perioden 1989–1999*. Hovedoppgave i sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.
- Sætre, Birgitte J.** (1998) *Megling i internasjonale konflikter: Hva kan Norge bidra med?* Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Sørbo, Gunnar M. M.fl.** (1987) *Sri Lanka: Country study and Norwegian aid review*. Bergen: Centre for Development Studies.
- Sørbo, Gunnar M. m.fl.** (1998) "Norwegian Assistance to Countries in Conflict: The Lesson of Experience from Guatemala, Mali, Mozambique, Sudan, Rwanda and Burundi", *Evaluation Report 11/98*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Sørbo, Gunnar M.** (2000) "Hvilken rolle har sørpolitikken, innbefattet bistandspolitikken, spilt i norsk utenrikspolitikk i 1990-årene?" i Kari M. Osland (red.) *Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv*. NUPI-rapport basert på seminarserie i tre deler. Oslo: NUPI & CMI.
- Syre, Sivert** (1969) "Utviklingslanda og vi", *Samtiden* 78(10): 655–664.
- Tofte, Hege Hauge** (1995) *Fredsarbeid i storm. 40 år med vanskeleg og omdiskutert idealisme i Det norske fredskorpset*. Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Torgersen, Børge Einar** (1976) *Det norske fredskorps – fra idé til virkelighet*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Tvedt, Terje** (1990) *Bilder av "de andre". Om utviklingslandene i bistandsepoken*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse,

- se: Asbjørn Eide (1990) ”Terje Tvedts bilder av oss andre”, *Forum for utviklingsstudier* No.2; Asbjørn Eide (1990) ”Vestliggjøring eller humanisering? Om Terje Tvedts bilder av oss andre”, *Internasjonal Politikk* 48(2):277–291.
- Tvedt**, Terje (1992) *De private organisasjonene som kanal for norsk bistand*. Senter for utviklingsstudier, Universitet i Bergen.
- Tvedt**, Terje (1995b) *Non-governmental Organisations as a Channel in Development aid. The Norwegian System*. Oslo: Utenriksdepartementet, evalueringsrapport No.3/1995.
- Tvedt**, Terje (1996) *Bistand og vestliggjøring – Utenrikspolitiske utfordringer og norsk utviklingshjelp*. Notat No.4. Bergen: Senter for utviklingsforskning.
- Tvedt**, Terje (1998) *Angels of Mercy or Development Diplomats? – NGOs and Foreign Aid*. Oxford: James Curry. For anmeldelse, se: Kjetil Visnes (1999) ”De nye aktørene – NGOer i internasjonal bistand”, *Internasjonal Politikk* 57(2): 363–367.
- Tvedt**, Terje (2002) *Verdensbilder og selvbilder. En humanitær stormakts intellektuelle historie*. Oslo: Universitetsforlaget. For anmeldelse, se: Thomas Hornburg (2003) ”Tvedt i urent trav”, *Internasjonal Politikk* 61(1): 121–125.
- Uribe**, Solveig Ullaland (1996) *Norsk bistandshistorie 1972–1992. En studie av Kirkens Nødhjelp i Sor-Sudan*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.
- Urstad**, Birgit (1995) *Det norske Flyktningeråd og relasjonene til ulike omgivelser. En studie av Det norske Flyktningeråds utforming og iverksettning av en beløst flyktningepolitikk*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Vassbø**, Astrid Apalset (1999) *Spillet om gjelda: Norsk bilateral u-landspolitikk med vekt på arbeidet i Parisklubben 1980–1991*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Visnes**, Kjetil (1999a) ”Suvereniteten som forsvant – Norsk bistand fra stat til folk”, *Internasjonal Politikk* 57(2): 221–250.
- Visnes**, Kjetil (2000) ”Skaff folket et talerør. Suverenitet og stat i norsk bistandsdiskurs” i Geir Dale (red.) *Grenser for alt. Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*. Oslo: Spartacus (90–118).
- Vorkinn**, Eli (1996) *Kommersialiseringen av norsk bistand. En studie av trendskifter fra 1972 til 1994*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Waage**, Hilde Henriksen (2000) *Norwegians? Who needs Norwegians? Explaining the Oslo Back Channel: Norway's Political Past in the Middle East*. Evaluation Report 9/2000. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Yrvin**, Karin (1999) *Den norske debatten om forholdet mellom menneskerettigheter og handel – en argumentasjonsanalyse*. Hovedoppgave i statsvitenskap, Universitetet i Oslo.
- Zartman**, William I. (1997) ”Explaining Oslo”, *International Negotiation* No.2.
- Østerud**, Øyvind (1997) ”Between Realism and ’Crusader Diplomacy’: The Norwegian Channel to Jericho” i Andrew F. Cooper (red.) *Niche Diplomacy. Middle Powers after the Cold War*. Basingstoke: Macmillan (90–99).

11. Memoarer, intervjuer og biografier

• En lang rekke av norske utenrikspolitikere – blant dem både statsministere, utenriksministere og opposisjonelle – har skrevet ned sine memoarer. De fleste ganger er det utenrikspolitiske stoffet blandet sammen med innenrikspolitiske temaer. Sagt annerledes: de fleste statsministere beretter også om sine utenrikspolitiske erfaringer. Men strkest kommer utenrikspolitikken frem blant utenrikspolitikere: Halvdan Koht, Halvard Lange, John Lyng, Knut Frydenlund, Thorvald Stoltenberg, Bjørn Tore Godal og Thorbjørn Jagland. For mer om dene litteratursjangeren, se:

Forr, Gudleiv (1998) ”Politiske fortellere”, i Egil Børre Johnsen & Trond Berg Eriksen *Norsk litteraturhistorie*. Sakprosa fra 1750 til 1995, bind 2. Oslo: Universitetsforlaget (409–418).

Forøvrig, se:

- Akkurat!** (1965) ”C.J.Hambro in memoriam”, *Akkurat!* 1-6.
- Amundsen**, Hans (1946) *Trygve Lie. Gutten fra Grorud som ble generalsekretær i FN*. Oslo: Tiden.
- Anderson**, Gidske (1981) *Halvard Lange. Portrett av en nordmann*. Oslo: Gyldendal.
- Anderson**, Gidske (1984) *Trygve Bratteli*. Oslo: Gyldendal
- Andvord**, Rolf (1964) *Med hånden på hjertet*. Oslo: Cappelen.
- Baker**, Philip Noel (1930) ”Nansen som internasjonal politiker”, *Samtiden* 41: 371–376.
- Barros**, James (1989) *Trygve Lie and the Cold War. The UN Secretary General pursues peace 1946–1953*. Northern Illinois University Press. For anmeldelse, se: Per Riste (1992) *Internasjonal Politikk* 50(3): 386–388.
- Berntsen**, Harald (1991) *I Malstrømmen. Johan Nygaardsvold 1879–1952*. Oslo: Aschehoug
- Bertram**, Christoph (1994) ”Johan J. Holst: sikkerhetsanalytiker og politiker – et internasjonalt perspektiv”,

Internasjonal Politikk 52(4): 435–448.

- Bratteli**, Trygve (1970, [red. Arne Strand & Tore Nilsen]) *Trygve Bratteli slik meningene tegner ham: Artikler og taler*. Oslo: Tiden.
- Bratteli**, Trygve (1981) *Våren som ikke kom. 9.april – 25. september 1940*. Oslo: Tiden.
- Bratteli**, Trygve (1985 [red. Paul Engstad]) *Trygve Bratteli har ordet: Utvalg av taler*. Oslo: Tiden.
- Brundtland**, Arne Olav (1996) *Gift med Gro*. Oslo: Schibsted. Nevner en rekke utenrikspolitiske temaer, i første rekke sikkerhetspolitiske saker. Men også utenrikspolitiske beslutningspraksiser berøres.
- Brundtland**, Gro Harlem (1997) *Mitt Liv 1939–1986*. Oslo: Gyldendal. Tar spesielt for striden om mellomdistanseraketten og den sikkerhetspolitiske debat i årene 1978–1982.
- Brundtland**, Gro Harlem (1998) *Dramatiske år 1986–1996*. Oslo: Gyldendal.
- Braadland**, Erik (1972) *Hist og her. Udiplomatisk tanker om diplomati*. Oslo: Gyldendal.
- Bull**, Trygve (1955) *Mot Dag og Erling Falk*. Oslo.
- Bull**, Trygve m.fl. (red.) (1959) *Festskrift til Arne Ordning på 60-årsdagen 7. mai 1958*. Oslo: Aschehoug.
- Bull**, Trygve (1980) *For å si det som det var*. Oslo: Cappelen.
- Bull**, Trygve (1983) *På tvert*. Oslo: Cappelen.
- Castberg**, Frede (1971) *Minner om politikk og vitenskap fra årene 1900–1970*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Castberg**, Johan (1953) *Dagbøker 1900-1917*, bind 2 1906–1917. Oslo: Cappelen. For anmeldelse, se Edvard Bull (1954) *Kontakt* 8(1): 15–17.
- Christensen**, Chr. A. R (1961) *Fridtjof Nansen. Et liv i vietenskapens og menneskehetens tjeneste*. Oslo: FN's Høykommissariat for Flyktninger og Det Norske Flyktningeråd.
- Christensen**, Olav & Audhild Skoglund (red.) (1996) *Nansen ved tå århundreskifter*. Oslo: Aschehoug.
- Engstad**, Paul (1987) *Statsmann i storm og stille. Trygve Bratteli 1965–1984*. Oslo: Tiden.
- Falnes**, Oscar J. (1969) “Chr. L. Lange and his work for peace”, *The American-Scandinavian review* 57(3): 266–274.
- Fasting**, Kåre (1955) *Nils Claus Ihlen. 1855 – 24.juli – 1955*. Oslo: Gyldendal.
- Fett**, Harry (1948) *Godviljens menn*. Oslo: Gyldendal. Inneholder bl.a. lengre kapitler om Nils Ihlen, Chr.L. Lange og Halvard Lange.
- Gabrielsen**, Trond (1967) *C.J.Hambro som jeg kjente ham. Et portrett belyst ved hans egne ord*. Oslo: Dreyers Forlag
- Gabrielsen**, Trond (1976) *Menn og meninger. De fire politikere C.J.Hambro, Halvard Lange, Haakon Lie, Herman Smith Ingebretsen*. Oslo: Dreyers Forlag.
- Garvik**, Olav, Marianne Røiseland & Jens Vetland (2003) *Røiseland. Statsministeren vi ikke fikk*. Bergen: Vigmostad & Bjørke.
- Gerhardsen**, Einar (1970) *Fellesskap i krig og fred. Erindringer 1940–45*. Oslo: Tiden.
- Gerhardsen**, Einar (1971) *Samarbeid og strid. Erindringer 1945–55*. Oslo: Tiden.
- Gerhardsen**, Einar (1972) *I medgang og motgang. Erindringer 1955–1965*. Oslo: Tiden
- Gerhardsen**, Einar (1978) *Mennesker og politikk. Erindringer 1965–78*. Oslo: Tiden
- Greve**, Tim (1973) *Fridtjof Nansen 1861–1905*. Oslo: Gyldendal.
- Greve**, Tim (1974) *Fridtjof Nansen 1905-1930*. Oslo: Gyldendal.
- Gustavsen**, Finn (1967, 1979) *Rett på sak*. Oslo: Pax.
- Hambro**, Johan (1984) *C.J.Hambro. Liv og drøm*. Oslo: Aschehoug
- Hansen**, Guttorm (1986) *Fra min plass. Politiske erindringer 1970–1985*. Oslo: Aschehoug.
- Hansen**, Guttorm (1990) *Etterkrigstid. Politiske erindringer fra 1945 til 1990*. Oslo: Ascheoug. Boken inneholder et eget kapittel om utenrikskomiteen.
- Hanssen**, Kjell, Lars R. **Langslet** & Paul **Thyness** (red.) (1975) *I pakt med fremtiden. Festskrift til John Lyng på 70-årsdagen 22. august 1975*. Oslo: Cappelen.
- Hansson**, Steinar & Ingolf H. **Teigene** (1992) *Makt og mannefall. Historien om Gro Harlem Brundtland*. Oslo: Cappelen.
- Haugland**, Jens (1986) *Dagbok fra Kongens Råd*. Oslo: Samlaget.
- Hegna**, Trond (1983) *Min versjon*. Oslo: Gyldendal.
- Hem**, Per Eivind (2005) *Jørgen Løvland: vår første utanriksminister*. Oslo: Samlaget.
- Heradstveit**, Per Øyvind (1982) *Politikk og Kall. Lars Korvalds memoarer i samarbeid med Per Øyvind Heradstveit*. Oslo: Rocon. Utenrikspolitiske temaer som berøres, er spesielt Crotale-saken, og behandlingen av denne.
- Hjort**, Johan (1927) *Utenrikspolitiske opplevelser under verdenskrigen*. Oslo: Gyldendal.
- Høyer**, Liv Nansen (1955) *Nansen og verden*. Cappelen.
- Ibsen**, Sigurd (1912) *Udsyn og Indblik*. Kristiania: Gyldendal.
- Irgens**, Francis (1952) *En norsk diplomats liv. Minister J. Irgens 1869–1939*. Oslo: Dreyer.
- Jacobsen**, Rolf (1995) *Trygve Bratteli. En fortelling*. Oslo: Cappelen. Store deler av Trygve Brattelis utenrikspolitiske synspunkter og idéer beskrives relativt nøye.
- Jagland**, Thorbjørn (2002) *Vår Sårbare Verden*. Oslo: Aschehoug.
- Keilhau**, Wilhelm (1923) ”Politikere XI: Ræstad”, *Samtiden* 34: 44–54
- Koht**, Halvdan (1965) *Minnearv og historie. Gamle og nye artiklar*. Oslo: Aschehoug.
- Langslet**, Lars Roar (1989) *John Lyng. Samarbeidets arkitekt*. Oslo: Cappelen.
- Langslet**, Lars Roar (2004) *Sønner: en biografi om Sigurd Ibsen*. Oslo: Cappelen.
- Lie**, Haakon (1975) *Slik jeg ser det*. Oslo: Tiden

- Lie, Haakon (1980) *Lofstrydding*. Oslo: Tiden.
- Lie, Haakon (1982) *Krigstid. 1940–45*. Oslo: Tiden.
- Lie, Haakon (1983) *Slik jeg ser det II*. Oslo: Tiden.
- Lie, Haakon (1985) *Skjebneår. 1945–50*. Oslo: Tiden.
- Lie, Mikael (1929) *Fra mitt liv som diplomat*. Oslo: Tiden.
- Lie, Trygve (1945) ”San Francisco-konferansen og norsk utenrikspolitikk”, *Norsk Tidend* 16/5 1945.
- Lie, Trygve (1954) *Syv år for freden*. Oslo: Tiden.
- Lie, Trygve (1955) *Leve eller dø. Norge i krig*. Oslo: Tiden.
- Lie, Trygve (1956) *Med England i ildlinjen*. Oslo: Tiden.
- Lie, Trygve (1958) *Hjemover*. Oslo: Tiden.
- Lie, Trygve (1968) *Oslo – Moskva – London*. Oslo: Tiden.
- Lyng, John (1972) *Brytningsår. Erindringer 1923–1953*. Oslo: Cappelen.
- Lyng, John (1973) *Vaktskifte. Erindringer 1953–1965*. Oslo: Cappelen.
- Lyng, John (1976) *Mellom Øst og Vest. Erindringer 1965–1968*. Oslo: Cappelen. Inneholder en rekke utenrikspolitiske problemstillinger, både hva angår saksbehandling og mer spesifikke temaer fra den kalde krigen. Spesielt gjelder dette Lyngs forsonende innstilling overfor Sovjet.
- Lyng, John (1978) *Fra borgfred til politisk blåmandag. Erindringer 1968–1971*. Oslo: Cappelen.
- Matlary, Janne Haaland (1998) ”Ambassadør for menneskeverd”, *Tidens Tegn* Vol. 6 (3): 12–14.
- Mot Dag** (1966, [red. Trygve Bull & Trond Hegnal]) *Artikler i utvalg*. Oslo: Pax.
- Nordli, Odvar (1985) *Min vei. Minner og meninger*. Oslo: Tiden.
- Nissen, Bernt A. (1957) *Gunnar Knudsen*. Oslo: Aschehoug.
- Salvesen, Geir (1994) *Thorvalds Verden*. Oslo: Schibsted.
- Sanness, John (1969) ”Trygve Lie”, *Samtiden* 78(1): 33–37.
- Skogan, John Kristen (red.) (1983) *Utsyn og innblikk. Artikler av John Sannes*. Oslo: Tiden.
- Solheim, Erik (1999) *Nærmere*. Oslo: Millenium. Lite utenrikspolitikk, men spesielt beslutningsprosessene i forkant av Kosovo berøres. I tillegg har boken et eget kapittel om utenrikskomiteen.
- Stoltenberg, Thorvald (2001) *Det handler om mennesker*. Oslo: Gyldendal
- Treholt, Arne (1985) *Alene*. Oslo: Cappelen.
- Wedel-Jarlsberg, Fredrik Hartvig Herman (1932) *Reisen gjennom livet*. Oslo: Gyldendal.
- Willoch, Kåre (1988) *Minner og meninger. Til slutten av sosialdemokratiets storbetstid – i 1965*. Oslo: Schibsted.
- Willoch, Kåre (1990) *Statsminister*. Oslo: Schibsted
- Willoch, Kåre (2002) *Myter og virkelighet. Om begivenheter frem til våre dager med utgangspunkt i perioden 1965–1981*. Oslo: Cappelen.
- Øksnevad, Toralv (1948) ”Arnold Ræstad”, *Samtiden* 57: 210–216.
- Øksnevad, Toralv (1963) *Joh. Ludv. Mowinkel*. Bergen: Grieg.
- Wrenskiold, Erik (1930) ”Fridtjof Nansen”, *Samtiden* 41: 361–370.
- Worm-Müller, Jacob S. (1960) ”Sigurd Ibsen”, *Samtiden* 69: 80–88.
- Worm-Müller, Jacob S. (1961) ”Fridtjof Nansen 100 år. Patrioten og verdensborgeren”, *Samtiden* 70: 496–504

12. Bibliografier og annen forskningslitteratur

For omfattende bibliografier, både for personer og saksfelt, se:

- Andersen, Kirsti Hagen, Sidsel **Bleken** & Terje **Tvedt** (red.) (1987) *Norwegian Development Research Catalogue 1987*. Bergen: CMI.
- Brekke**, Hilde, Eldar **Bråten** & Terje **Tvedt** (red.) (1992) *Norwegian Development Aid Evaluations 1980–1989. A Bibliography*. Bergen: CMI.
- Brekke**, Hilde & Hilde Sperrevik (1996) *CMI-bibliography 1965–1996*. Rapport No.7. Bergen: CMI.
- Bråten**, Eldar & Terje **Tvedt** (1991) *Norsk utviklingsforskning på 1980-tallet. En analyse av profil og kvantiteter*. Oslo: Norges Allmennvitenskapelige Forskningsråd.
- Burgess**, Philip M. (1965) *The Nordic Countries in International Politics. A Bibliography*. Oslo: NUPI.
- Eriksen**, Tore Linné & Tore **Gustavsson** (1987) *Nord-sør. En bibliografi over norske bistands- og u-landsdebatt*. Oslo: FN-sambandet.
- Eriksen**, Tore Linné (1987) *Norsk utviklingshjelp i 25 år. En bibliografi*. Oslo: DUH.
- Eriksen**, Tore Linné (1988) ”Norge og den tredje verden etter 1945. Et historisk og geografisk riss og en forskningsoversikt”, *Forum for utviklingsstudier* No. 8–10. Oslo: NUPI.
- Eriksen**, Tore Linné (1994) *Norge og den tredje verden som etterkrigs historisk forskningsfelt*. LOS-Notat No.39/89. Bergen: LOS-senteret.
- Haukaas**, Kaare (1964) *Haldan Kobb. Ein Bibliografi*. Oslo: Det Norske Samlaget.

- Holtmark, Sven G., Helge Ø. Pharo & Rolf Tamnes** (2003) "Olav Ristes forfatterskap: Bibliografi" i Sven G. Holtmark m.fl. (red.) *Motstrøms. Olav Riste og norsk internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk: 487–503.
- Holtmark, Sven G.** (1999) *Avmaktens diplomati: DDR i Norge, 1949–1973*. HIFOs skriftserie No.3. Oslo: Den norske historiske forening.
- Jensen, Lars Christian** (2003) "Olav Ristes forfatterskap" i Sven G. Holtmark m.fl. (red.) *Motstrøms. Olav Riste og norsk internasjonal historieskriving*. Oslo: Cappelen Akademisk (13–52).
- Johnsen, Arne Odd & Gunnar Christie Wasberg** (red.) (1969, 1977) *Norsk militærhistorisk bibliografi*. Oslo: Forsvarets krigshistoriske avdeling & Gyldendal.
- Kvåle, Ellen Skjold** (2004) *Bibliography of English language literature on Norwegian history, c. 1800-2000 Revised edition*. Tilgjengelig fra <http://www.hf.uio.no/iakh/om-instituttet/Bibliography.doc> Mye relevant nyere politisk historie.
- Neumann, Iver B & Kjetil Skogrand** (2002a) *Mining for Sources on Diplomacy – Norway*. <<http://www.le.ac.uk/csd/dsp/resources/sources-norway.html>> september 2002
- Nobelinstituttets bibliotek** (1958) *Nordisk utenrikspolitikk etter 1945. Et utvalg bøker og tidsskriftsartikler*. Oslo: Nobelinstituttet.
- Nobelinstituttets bibliotek** (1962) *Norsk utenrikspolitikk 1945–1960*. Oslo: Nobelinstituttet.
- Nobelinstituttets bibliotek** (1965) *Nordisk litteratur om de Forente Nasjoner*. Oslo: Nobelinstituttet.
- Olsen, Johan P., Ulf Sverdrup & Frode Veggeland** (1997) *A Survey of Norwegian Political Science Research on European Integration and Co-operation, 1994–1997*. Working Paper No.12/97. Oslo: ARENA.
- Pharo, Helge Ø & Richard T. Griffiths** (1995) *Small States and European Integration. Literature Survey and Evaluation*. Working Paper No. 19/1995. Universitetet i Oslo: ARENA.
- Skard, Halvdan** (1974) *Havdan Kohr. Ein Bibliografi II*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Skodvin, Magne** (1967) "Litteratur til norsk historie 1939–1945", *Historisk Tidsskrift* 46: 155–168.
- Ørvik, Nils** (1968) *Norwegian Foreign Policy. A Bibliography. 1905–1965*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ørvik, Nils** (1973) *Norwegian Foreign Policy. A Bibliography. 1965–1970*. Oslo: Universitetsforlaget.

For samlinger av sentral utenrikspolitisk dokumentasjon, se:

- Eriksen, Knut Einar & Geir Lundestad** (1972) *Norsk utenrikspolitikk. Kilder til moderne historie, bind 1*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Holst, Johan Jørgen** (1967) *Norsk sikkerhetspolitikk i strategisk perspektiv, bind 2: Dokumentasjon*. Oslo: NUPI.
- Holtmark, Sven G.** (red.) (1995) *Norge og Sovjetunionen 1917–1955. En utenrikspolitisk dokumentasjon*. Oslo: Cappelen. For anmeldelse, se: John Kristen Skogan (1996) "Nytt lys på norsk-sovjetiske forbindelser", *Internasjonal Politikk* 54(4): 555–556.

For oversiktsverker om den norske *utenrikspolitiske* forskningen, se:

- Knutsen, Torbjørn L.** (1995) "Norsk utenrikspolitikk som forskningsfelt" i Torbjørn L. Knutsen m.fl. (red.) *Norges utenrikspolitikk*. Oslo: Cappelen Akademisk (16–39).
- Underdal, Arild** (1997) "Studiet av internasjonal politikk", *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift* 13(3): 299–324.

For oversiktsverker over norsk *sikkerhetspolitisk* forskning, se:

- Eriksen, Knut Einar & Helge Ø. Pharo** (1992) *Norsk sikkerhetspolitikk som etterkrigshistorisk forskningsfelt*. Notat No.92/13. Bergen: LOS-senteret.
- Tamnes, Rolf** (1986) "Ettpartistat, småstat og særinteresser. Tre skoler i norsk sikkerhetspolitikk", *Nytt Norsk Tidsskrift* 3(3): 42–64.

For oversiktsverker over den utenrikspolitiske forskningen blant *historikerne*, se:

- Førland, Tor Egil** (1995) "Far Out: International History in Norway", *Scandinavian journal of history* 20(1): 167–183.
- Pharo, Helge Ø., Anders Jølstad & Kjetil Skogrand** (1996) "Ekspansjon i isolasjon? Studiet av internasjonal og utenrikspolitisk historie i Norge", *Historisk Tidsskrift* 75(1):239–263.

For *utenrikspolitisk forskning*, se:

- Høyer, Sverre** (1965) "Tekststudier i forskningen av utenrikspolitikk", *Internasjonal Politikk* 23: 40–68.
- Ørvik, Nils** (1958) "Utenrikspolitisk forskning på hjemlig grunn", *Samtiden* 67(7): 432–440.
- Ørvik, Nils** (1965) "Norwegian Activities in the Study of International Relations 1960–1964", *Cooperation and Conflict* 1(1): 79–84.

For oversiktsverker for den *kalde krigen* mer spesielt, se:

- Pharo, Helge Ø.** (1984a) ”Den kalde krigen i norsk og internasjonal historieforskning” i Øyvind Østerud (red.) *Den truede freden. Krig og fred under forskernes lupe*. Oslo: Universitetsforlaget (72–97).
- Pharo, Helge** (1985) ”The Cold War in Norwegian and International Historical Research”, *Scandinavian Journal of History* (3):163–189.
- Sanness, John** (1985) ”Norske historikere og den kalde krigen” i Rolf Tamnes (red.) *Forsvarsstudier. Forsvarshistorisk forskningscenter*. Oslo: Tano (169–185).
- Tamnes, Rolf** (1993) ”Forskningen om den kalde krigen – status og fremtid”, *Historisk Tidsskrift* 72(4): 487–503.
- Wicken, Olav** (1992) ”Kald krig i norsk forskning”, *IFS-info* No.6/1992.

For stortings- og regjeringsbiografier, se:

- Haffner, Vilhelm** (1949a) *Biografier*. Bind 1 i *Stortinget og Statsrådet 1915–1945*. Oslo: Harald Lyche & Co
- Haffner, Vilhelm** (1949b) *De enkelte storting*. Bind 2 i *Stortinget og Statsrådet 1915–1945*. Oslo: Harald Lyche & Co.
- Nordby, Trond** (red.) (1985) *Storting og regjering 1945–1985. Institusjoner og Rekruttering*. Oslo: Kunnskapsforlaget